

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00190

LIDER

Zisha Landau

*Permanent preservation of this book was made possible by
Reva Feuer Schwartz
in memory of
her parents, Rose & Edward Feuer*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

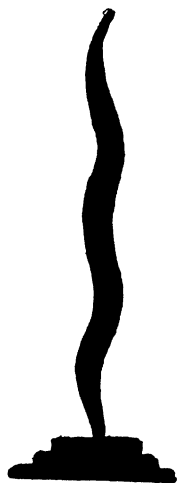
זי שא לאנדוי
1937-1889

271
/

וישא לאנדוי

שריפטן פון זישא לאנדוי
אין פיר ביכער-בוך איינס:
לידער = בוך צוויי: ~
באלאדן און לידער פון.
פרעמדע שפראכן = בוך
דריי: עסייען = בוך פיר:
עס איז גארנישט ניט.
געשען אגעקליבן און ~
ארויסגעגעבן = פון חבריסן
אין פארלאג אינול =

זישא קאנדוי קידער

פארפאג אינוואניו-יארק
נייצוהוודעוט זיבן און דרייסיק

Copyright, 1937, by Razel Landau, New York
Printed in U. S. A.

אין דעם בוך גייען אריין די לידער, וואָס זישא
לאנדוי האָט געדרוקט פון 1911 ביז די לעצטע טעג
פון זיין לעבן. זיינע לידער פון פאַר 1911, גע-
דרוקטע און ניט געדרוקטע, און אויך פראַגמענטן
און וואריאנטן, וואָס זיינען געפונען געוואָרן צווישן
זיינע פאפירן, וועלן אריין באַזונדער אין דריטן
בוך.

די לידער אין דעם בוך זיינען איינגעטיילט אין
אַ כראָנאָלאָגישן סדר, לויט די ליטעראַרישע עטאפן,
וואָס לאַנדוי איז דורכגעגאַנגען.

די אַרױסגעבער.

כ י ד ע ר

1915-1911

וועק מיך ניט!

אוי, וועק מיך ניט, לאז רואיק אויף דער סאָפּע ליגן,
מיט קאַלטע הענט דאָס מידע אויג פאַרשטעלט.
און אויף די בלייכע ליפּן זאָל זיך וויגן, וויגן :
מיין קעניגרייך איז ניט פון דיזער וועלט!

אוי, וועק מיך ניט . . . אוי, לאז מיך דרימלען, דרימלען,
קיין איינציק בלימל ווערט דאָרט ניט פאַרגעלט,
דאָרט שפּרייטן שטראַלנדיק זיך זיבן הימלען, —
מיין קעניגרייך איז ניט פון דיזער וועלט!

אַ ווייטער רוף...

אַ ווייטער רוף... אַ שטילער קלאנג...
דו דרייסט דערשטוינט דיין קאַפּ צוריק.
און ס'פלאַמט אויף, גיפטיק ווי אַ שלאַנג,
אַ טרויער אין דיין מידן בליק...

דאָך עמיץ שעפטשעט הינטער דיר :
„פאַרשלאַסן אויפן גרויסן שלאַס
געבליבן איז די קליינע טיר,
„דער וועג — פאַרלאָרן איז אין גראַז“.

פון זיינע טריט...

פון זיינע טריט בלויז ווידערקלאַנגען.
אַ שוואַכער אָפּשיין פון זיין בליק. —
ווער ס'איז אמאל אַוועקגעגאַנגען.
קומט קיינמאל מער שוין ניט צוריק.

נאָר נעמט דער אַוונט ציטריק וויגן
אי ליכט אי פּינצטערניש פאַר דיר,
ביים שוועל זעסטו זיין שאַטן ליגן,
זיין קלאַפּן הערסטו אין דיין טיר.

איך בין דאך, ערד... ..

איך בין דאך, ערד, פון דיר געקומען,
איצטער גיי איך צו דיר צוריק.
עס איז דאס לעבן בלויז אַ חלום,
בלויז אַ קורצער אויגנבליק.

איך האָב אַזוי ביי גאָט געבעטן:
גאָט, אוי, גאָט, מיין טאָג פאַרשווינדט,
מאָך מיך ווי אַ הירש א פלינקן,
ווי אַ לייכטן יונגען אינד.

וועל איך תשובה טאָן זיך איילן,
ווייל מיין טאָג פאַרגייט, פאַרווייט;
און אַרום מיט שלאַנגען־רינגען
ליגט די שוואַרצע נאַכט צעשפרייט.

גאָט מיין תפילה האָט פאַרנומען;
מיט אַ האַרץ באַפרייט פון זינד,
קומט זיך ווידער איצט באַהעפטן,
מאַמע ערד, מיט דיר, דיין קינד.

גאַט פון אברהם ...

גאַט פון אברהם, פון יצחק און יעקב,
אוי, היט מיין כלה אָפּ פון אַלעם שלעכטס ;
זאָל דיין גענאָד איבער איר זיך צעשפרייטן,
זאָל איר אַ מלאך אַ וויסער באַגלייטן
אויף איטלעכן טראַט פון איר זאַמדיקן וועג.

כיבין ביי דיינע פיס געזעסן...

כיבין ביי דיינע פיס געזעסן
און פארבענקט געקוקט אויף דיר. —
ווי דער רעגן אויף די שויבן,
ציטערט ס'קראנקע האַרץ אין מיר.

„זי וועט לאַנג, שוין לאַנג ניט לעבן“,
זאָגט מיר טונקל אַ געפיל,
כ'האַב ביי גאַט פאַר דיין נשמה
לאַנג געבעטן אין דער שטיל.

דער הימל פאַר אַ רעגן ...

דער הימל פאר א רעגן.
דער סאָד — פאַרווייט, פאַרשנייט.
וואו ס'שיידן זיך די וועגן
אַ קרייץ אָן אַלטער שטייט.

שפּאַנט ווער אין קלייד אין העלן.
דורך נאַכט אין טרוים געהיים —
פאַרשוואונדן שוין די וועלן.
דאָך בלאַנקט נאָך אַלץ דער שוים.

פאל אויף מיין האַרצן . . .

פאל אויף מיין האַרצן, רעגן,
וואַש מיך אָפּ פון זינד,
פאַר די קליינע קינדערסוועגן
שיקט דער ליבער גאָט דעם רעגן,
איך בין אויך א קינד.

אוי, ווי מיך די שאַטנס שרעקן
בין אין טיפסטן שלאָף!
און שטיל, מורמלענדיק, מיך וועקן
לאַנג שוין דרימלענדיקע שרעקן,
אַלטע זינד און שטראַף.

כאַטש אַ רגע פאַרן טויט

כאַטש אַ רגע פאַרן טויט.
כאַטש ביים שוואַרצן קבר'ס שוועל
איבער אונז דיין ליכט צעשפרייט,
די נשמות מאַך אונז העל.

אוי, די זינס כאַטש פון דיין קלייד,
ווי דעם ברעג די לייכטע וועל,
לאַז אונז קושן פאַרן טויט,
כאַטש ביים שוואַרצן קבר'ס שוועל.

ל י ב ע

1

ווען ס'נעמט פאַרנאַכט די זון צעפלאַמען,
דאָס מידע האַרץ זיך וועקט און שרעקט.
עס גייט א שוף אויף ווייטע ימ'ען,
וואוהין עס גייט די שוף — ניט פרעגט!

דער קאַפיטאַן — אַן מאַסט געבויגן :
„יא, ווי דער ים מיין זינד איז טיף,
„שוין בלינד פון זוכן מיינע אויגן ;
„איצט גיב איך אַפּ צו דיר די שוף.

„דאָרט קליינע, שוואַכע קינדער שלאָפן
„און איבער זיי מיין אומרו וואַכט.
„ווער ס'קען שוין אויפן טויט ניט האַפן,
„וואָס קען אים געבן שרעק און נאַכט ?

„חלומות גיט די נאַכט דעם שלאָפן.
„די שרעק אים ליבלעך ווייט, באַגלייט.
„ער קען ניט זען דעם ווייטן האַפן,
„ער וועט ניט זען דעם נאַנטן טויט.

„די שטיקלעך פון דעם קאַמפּאס ליגן
„דורך מיינע הענט, אין אַפּגרונט טיף,
„און איך וועל מיטן טויט זיך וויגן
„גאַט, איבער דיין געפירטער שוף.“

2

די ציטעריקע שויבן ווערן קאלטער, גרינער,
און טיף די פראנזן פון די דרעמלענדע פארטיערן,
נאך רייסט פון הימל זיך א זונען־שטראל, א דינער,
דאך באלד, א, באלד וועט שוין אינגאנצן פינצטער ווערן ...

און הינטער זיך וועסטו א מורמלען לייכט דערהערן,
פארנעמען וועט דיין הארץ שטיל־ציטעריקע קלאנגען :
עס זיינען דריי מלכים זוכן אים געגאנגען,
און ס'פירט פון הימל זיי א גאלדן־העלער שטערן.

3

שטיל לאַמיר אַלע פאַרשווינדן,
קוים נאָר דער אַוונט דערוואַכט,
גאַלדיק די שטערן זיך צינדן,
פאַרן אַוועק מיט דער נאַכט.

לאַמיר זיין גלייך צו די שטערן,
שווימען מיר אַלע אַוועק.
שטיל, עס זאַל קיינער ניט הערן —
שטאַרבן דאָך קינדער פון שרעק.

4

פאַרכישופט איז דאָס ראָד,
מיר דרייען זיך אַרום,
ווער פירט: דער שטן? — גאַט?
מיר זיינען אַלע שטום.

און ווער עס זאַל ניט זיין, —
עס פלאַטערט ווי א טויב,
דורך אונזער שרעק און פיין:
אויף אייביק דיר אַ לויב!

5

און פירסטו אונז וואו לעבן בליט,
מיר וועלן אלע גיין ;
אין פיין דיר קושנדיק די טריט —
נאָר לאָז אונז נישט אליין.

און פירסטו אונז צום נאָנטן טויט,
מיר וועלן אלע גיין ;
די אַרעמס, לויבנדיק, צעשפּרייט, —
נאָר לאָז אונז נישט אליין.

קומט דער ליבער זומער

קומט דער ליבער זומער,
שפיל איך זיך ניט מער ;
ס'איז מיר אויפן האַרצן
אומעטיק און שווער.

כ'לאַז די שוואַרצע קאַרשן
און די רויטע שטיין,
כ'הויב די אויגן מיינע
נאָר צו דיר אַליין.

גאַנצע טעג נאָר בענק איך,
גאַנצע טעג נאָר ביינק איך,
דאָס אַלץ וואָס איך טו.
ווער-זשע ביסטו, ליבסטע ?
און וואו ביסטו, וואו ?

געבעט פון א מיידל

גאָט, איך בין א קליינטשיק מיידל,
גאָט, איך בין א שרעקיק קינד,
און מיט זאָמד די אויגן מיינע
האַט פאַרשאַטן ביז דער ווינט.

קען איך ניט מיין וועג געפינען —
קום, דו ליבער גאָט, צו מיר,
נעם מיך, אַרעמע, ביי דער האַנט אָן,
שטאַרקער גאָט! דו פיר מיך, פיר —

איך אליין וועל דאָך פאַרבלאַנדזשען,
כ'בין דאָך נאָר א קליינטשיק קינד.
און מיט זאָמד די אויגן מיינע
האַט פאַרשאַטן ביז דער ווינט.

וידוי

און האָב איך זיך מודה געוועזן,
איז גלייך, ווי אויף פליגל פון ווינט,
דער טרויער פון האַרצן פארפלוין,
און ריין בין איך ווידער פון זינד.

ווי ס'קינד, ווי דאָס קליינע צום פאַטער —
צו דיר שפּרייט איך אויס מיינע הענט.
איך האָב מיינע אויגן, די בלינדע,
מיט דאָנק צו דיין הימל געווענדט.

איצט וואָרט איך מיר אַוונטן לאַנגע,
בין קומען דער טויט וועט צו מיר,
און וועט מיך, רבונגו של עולם,
ברענגען צו פירן פאַר דיר.

ד ע ר נ ע ר

1

Warum sind denn die Rosen so blass,
O, sprich, mein Lieb' warum?

פון ליידן טונק'לע אַנגסטלעך־שטום.
איך דריק אַלץ פעסטער, פעסטער צו דער קאַלטער שויב
מין הייס געזיכט: —

Warum sind denn die Rosen so blass,
O, sprich, mein Lieb' warum?

כ'קער אָפּ זיך פון דער שויב מיט שרעק —
אוי, גאַט, מין גאַט!
ס'האַט אויף איר פראַסטיק הייטל אַפגעדרוקט זיך מין געזיכט,
אַ ביזער פלעק — — —
און ווינקט צו מיר מיט גאַל און שפּאַט: —

Warum sind denn die Rosen so blass,
O, sprich, mein Lieb' warum?

2

אוי, די אויגן מיר פאַרדעק —
אַלעס זעען זיי דאָך, אַלעס ...
ס'טראַגט מיין שיפל זיך אויף כוואַליעס
פונם טעמפּן ים פון שרעק.

כ'בין א קליין און גלויביק קינד
מיט אַ טיף צעקנייטשטן שטערן ...
מיינע נערוון — הערן, הערן
און דאָס האַרץ מיינס — בלינד אית, בלינד.

3

אין דער פינצטער זיינען דיינע אויגן שענער,
און עס ווייט פון דיר אַזויפיל פרייד און רו.
אין דער פינצטער איז דיין קליינער פוס נאָך קלענער,
ציטעריקער, בויגזאַמער ביסטו!

אין דער פינצטער קלינגט דיין ווייכע שטימע ווייכער,
דרינגט אין האַרץ אַריין און זאָגט אַזויפיל צו.
דיינע בלייכע פינגער ווערן לענגער, בלייכער,
ציטעריקער, בויגזאַמער ביסטו!

4

זיינען מיר אלע געבוירן אן ווילן.
זיינען מיר אלע אוממעכטיק און קליין —
לאַמיר ווי קינדער, ווי קליינע זיך שפילן.
ווען אונזער זון וועט אין הימל פאַרגיין. —

פייגעלעך פליען אַרום אין דער לופטן.
שאַטנדלעך שפּרינגען אַרום אויף די ווענט.
ווי וועלקענדע בלומען, ווי בליענדע דופטן,
צאַרט זיינען, ווייך זיינען מיידעלשע הענט . . .

ס'נעמט אָונטן. מיר האַלטן איין דעם אַטעם. זיצן שטיל און הערן.
 ווי ערגעץ וואו נעמט פאר דער וועלט ווער נעצן פינצטערע צו שטריקן.
 און באַנג און באַנגער ווערט. און פון די טונקל גרינלעכע פאַרטיערן.
 אין פאלדן זייערע איינגעשלאַסן, וואַרפט דער שרעק אונז זיינע בליקן.
 און שטיל און שטילער ווערט. עס זינגט איצט אירע לאַנגע מידע קלאַנגען
 די מידע שטילקייט אויס. כ'דריק צו א שויב מיין שטערן דעם צעגליטן...
 אַלץ טונקעלער... א מיידל צום קלאוויר איז פלוצים צוגעגאַנגען.
 נעמט האַסטיק אייניקע אַקאַרדן, וואַרפט אַוועק זיי ראַש אין מיטן.
 און ווי אין אוממאַכט, ווערט אין פלושענעם פאַטעל צוריק פאַרזונקען.
 פלעכט פיבעריש איין האַנט אין צווייטער. קוקט אויף אַלץ מיט שטוינען.
 אַ רגע שטיל. עס שעפטשעט טונקל ווער. און גלייך דער זאל דערטרונקען
 געוואָרן איז אין איר היסטעריש-נאיענדיקן לאַכן-וויינען.
 מיר קוקן שווייגנדיק זיך אָן. כ'דריק פעסטער צו דער שויב מיין שטערן.
 מיט ציטעריקע ליפן נעמט דאָס מיידל אין זיך ס'וויינען שטיקן.
 און בלייך און בלייכער ווערט. און פון די טונקל גרינלעכע פאַרטיערן.
 אין פאלדן זייערע איינגעשלאַסן, וואַרפט דער שרעק אונז זיינע בליקן.

6

ווען ס'נעמט די ווינטער-זון די לעצטע שטראַלן אויף מיין פענצטער שפּרייטן,
באַלייכטנדיק די שויבן מיט אַ קופּער-גרינעם שיין, אַ קאַלטן; —
פון שופּלאַד נעם איך דעמאַלט מיר אַרויס פאַרוועלקטע געלע קווייטן,
זיי האָב איך זומער דאָרט באַהאַלטן.

און פיינלעך שמייכלענדיק נעם איך מיט זיי דיין יוגנט-בילד באַקראַנצן,
און קינדיש-לאַכנדיקע אויגן מיט פאַרוועלקטער בלום פאַרדעקן,
די קינדיש-לאַכנדיקע אויגן מיט פאַרוועלקטער בלום פאַרדעקן,
די קינדיש לאַכנדיקע אויגן. — — —

7

פאַר אלעס זאָלסטו מיר פאַרגעבן,
ווי אַ בעטלער שטיי איך ביי דיין טיר,
דערפאַר, וואָס האָסט געמוזט צערעטן מיר מיין לעבן —
זיי מוחל מיר !

ווייל ס'מוז פאַר שאַנד דיין פנים ברענען,
וואָס דו האָסט אַמאָל געהאַט מיך ליב ;
און ווייל פאַרגעבן וועסטו קיינמאָל מיר נישט קענען —
פאַרגיב ! פאַרגיב !

8

**פאַרשפּרייט איבער מיר דיין גענאָד :
צו שווייגן גיב כח מיר, גאָט !**

35

מיידעלשע געזאנגען

I

איך קוק אלץ אויפן זייגער,
דאס הארץ גייט אויס פון שרעק.
כ'זועל זיבן — שרייבסטו — קומען
און אַכט איז שוין אַזעק.

דאָס אַזונט-מאַלצייט עסן
האַב איך היינט נישט געקענט, —
געצערטלט מיר די פינגער, —
דו קושסט דאָך מיינע הענט.

איך ווייס ניט, צי געדענקסטו,
ווי ס'האַט אַמאַל דיין האַנט
די האַר מיר — כ'זאַג קיין ליגן —
געגלעט שטיל נאַכאַנאַנד —

כ'האַב זיי באַדעקט מיט קושן
און ליב אַזוי פאַרקעמט,
„אַ שיינע מיידל בין איך“
געמורמלט האַלב פאַרשעמט.

דו קום נאָר, קום נאָר גיכער,
דער זייגער שלאַגט שוין ניין!
מיר וועלן ביידע זיצן
אין גרויסן טאַג אַריין.

2

דו ניט צייל נאַר מיינע יאַרן
און די קנייטשן פון מיין שטערן ;
איך בין יונגער שוין געוואָרן
טראַכטנדיק : כ'וועל דיינע ווערן.

ס'נעמט א פרייד דאָס האַרץ מיר קלעמען ;
— כ'זאל נאַר ניט דעם קאַפּ פאַרלירן. —
דו וועסט קומען, וועסט מיך נעמען,
וועסט אַהיים צו זיך מיך פירן.

אַלט וועל איך פון פראַצע ווערן
איידער ס'זועט די עלטער קומען.
גוט, ווען ס'זועט נאַר גאַט באַשערן,
אַז אַ קינד צום יאַר זאַל קומען.

זינגענדיק וועל איך פאַרוויגן
ס'קינד צוזאַמען מיט מיין טרויער ...
און אין פיין זיך יאַרן וויגן,
און איך ווער אַליץ גרויער, גרויער ...

3

אוי, ווי ס'פלאַמט מיין אויער —
ס'טרייבט רכילות ווער.
איך באַדויער גאַרנישט,
דאָך ווערט אַפּטמאַל שווער.

נאָר א טרייסט געוועזן
וואַלט מיר אין מיין פיין,
ס'קינד, וואָס דאַרף באַלד קומען,
זאַל אַ מיידל זיין.

ווערט זי עלטער, זאָג איך
אַלעס איר אליין. —
ס'משפּט ניט אַ טאַכטער,
זי וועט מיך פאַרשטיין.

4

ניין, איך גלויב ניט, כאַטש דו שווערסט זיך :
האַסט מיך מער ניט ליב אַצינד, —
טראַג איך נישט דורך פיינען שווערע
אונטערן האַרצן איצט דיין קינד ?

אַלע טעג ביינאַכט גאַט בעט איך :
ס'קינד זאַל ענלעך זיין צו דיר ;
גלעטנדיק דאָס קינד מיט ליבע,
וועסט נישט טראַכטן דען פון מיר ?

מעגן ימ'ען דיך פאַרטראַגן,
מעג אונז שידן שטאַט צי לאַנד —
איביק האַלט אונז פעסט צוזאַמען
עפעס אַ געהיימע האַנט.

ווינטער־פאַרנאַכטן

ווינטער־פאַרנאַכטן, פאַראומערטע, קאַלטע,
ציטעריק, ציטעריק קוקן די שויבן.
ס'וואַכן אויף בילדער פון צייטן פון אַלטע,
ס'פלאַטערן אום אין דער פינצטערניש טויבן.

הויבסט־אַן אַן אויפהער אין צימער צו שפּאַנען,
אייגענע טריט נעמען טונקל דיך שרעקן,
ס'זיינען — דערציילט מען — וואו לענדער פאַראַנען
דאַרטן פרימאַרגנס איצט אַלעמען וועקן.

ע פ י ל אָ ג

ווייל ס'האָט אַזוי געמיין פארשוויגן מיך די פרעסע,
און וואָס איך עס אויף מיטאָג שרייבט זי קיינמאָל ניט —
דערפאַר קען איך ביז איצט ניט קריגן קיין מעטרעסע
און נידעריקער פאלן נעמט אליץ מיין קרעדיט.

און וואָס א טאָג נעם איך אין חובות טיפער זינקען,
אומזיסט נאָך מעצענאַטן שפרייט איך אויס די הענט ; —
אַ גליק, וואָס כ'קען „מאַרטעל'ס“ דערלויבן זיך צו טרינקען,
און שוואַרצע קאַווע קאַסט אינגאַנצן פינעף סענט.

וואָלט קאַווע טייער זיין — וואָלט איך זיך אויפגעהאַנגען,
און דיכטער גלייך צו מיר איז גאַרנישטאָ קיין סך !
דאָך ווי דער פרייז שטייט איצט — מיט הערלעכע געזאַנגען
קאָן איך מיר גליקלעך מאַכן אונזער פּאַלק און שפּראַך.

ג א ח ע ן

1

איך וואָלט געקויפט א פּערד, ווען איך זאָל קענען רייטן,
און רואיק וואָלט איך זיך געלאָזן אין מיין וועג ;
אַזוי וואָלט איך געפּאַרן טריט-ביי-טריט באַגלייטן
די שטאַרבנדיקע טעג.

און ווען מיין לעצטער אַוונט וואָלט זיך אַנגעצונדן,
און אויף מיין מידער ערד וואָלט זיך מיין נאַכט צעשפּרייט —
צוזאַמען מיט מיין טרייען פּערד וואָלט איך פּאַרשוואונדן
פון קיינעם נישט באַגלייט.

2

טו איך מיר די שטיוול אויס,
און וועל באַרוועסדיקערהייט
שלייכן זיך ביינאַכט אַרויס
פון מיין אַלטן, קאַלטן הויז.

דאַרטן וואו דער וועג זיך שפרייט,
שפרייט זיך, ברייט זיך קאַלט און גרויס,
קליין, אַליין, צונויפגעדרייט,
בלייב איך שטיין מיר שטומערהייט.

3

איך וויל גאר נישט, און אויב כ'וויל וואָס, איז עס גאר ניט פיל :
קיינער זאל אין טיר ניט קלאפן, זיין זאל שטענדיק שטיל.
און ניט פייפן אין דעם קוימען זאל א ווינט ביינאָכט,
כאַטש מיין ליד אַזאָ מין פייפן שענער וואַלט געמאַכט.

יא, צו לידער מוז אין קוימען פייפן ביז דער ווינט,
די געליבטע מוז נאָאיוו זיין, ווי א קליינטשיק קינד,
אַבער מיר צו וואָס ? איך וויל נאָר, זיין זאל רואיק, שטיל.
איך וויל גאר ניט, און אויב כ'וויל וואָס — זעט איר דאָך וויפיל.

4

עס וועקט זיך וואו א שטילער שיין
און וויגט זיך, וויגט זיך שוואַך און פֿיד,
פֿאַראומערט האַרץ מיינס, דרימל איין!
עס וועקט זיך וואו א שטילער שיין.
און עמיצ'ס איילנדיקע טריט
פֿאַרזינקען אין דער נאַכט אַריין —
עס וועקט זיך וואו א שטילער שיין
און וויגט זיך, וויגט זיך שוואַך און מיד.

5

מאני לייב'ן

וואו ערד און הימל קומען זיך צוזאמען.
א נאכט א טיפע נעמט פאנאנדערבליען ;
פארלאנגען, וואס בייטאג פאר'חלשט טליען.
מיט ליידנשאפט אין הארצן נעמען פלאמען.

עס שפרייט זיך אויס א ברייטע וועלט אן צאמען.
און גרינע אויגן-פונקען שוועבן, פליען,
א יעדער נערוו אין דיר נעמט זינלעך בריען.
דו איילסט, דין שרעקט דו זאלסט ניט וואס פארזאמען.

מיט פרויען וואכיקע די גאסן ווייען
און מאדנע רייצנדיק זיך פיסלעך שטעלן.
און נעבן ווענט אין מיאקן קעץ פארגייען. —

ווי שטיינער בארג אראפ, ווי גיכע וועלן,
פאר מיינע אויגן הויבן אן זיך דרייען
די נאכט, די קעץ, די פרויען און האטעלן.

איד, דאָס פּאַלק און די קעלנערינס

ווען איד זאל זיין איצט יונג און רייך, אין רעסטאָראַנען
וואָלט איד מיר גאַנצע טעג און נעכט אַרומגעגאַנגען,
און וואו א שיינע קעלנערין איז נאָר פאַראַנען,
אויף אייביק ליבן וואָלט איד גלייך זי אַנגעפאַנגען.

און וואָלט איר געטער־בליק אויף מיר מיט ליבע שיינען,
ווי דאָנטע וואָלט איד מיר טערצינען דאָן געשריבן,
און וואָלט זיך ווען דער קעלנערין פארגלוסט צו וויינען —
מיין פּאַלק! — דיר וואָלט דאָך אַ סאַנעטן־קראַנץ פאַרליבן.

אין אונזער שפּראַך סאַנעטן־קרענץ, טערצינען,
אַ, ס'אַראַ שרעקלעכן פּוראַר זיי וואָלטן מאכן,
ווי וועלן זיך דאָס איבערזעצער נישט געפינען? —
מיט דיר, מיין פּאַלק, און מיר, קלינגט באַלד אין אַלע שפּראַכן.

נאָר איד בין מער ניט יונג, און געלט איז ניט פאַראַנען,
וואו קלינגערס צו דערטאַפּן מוז איד אייביק טראַכטן —
אומזיסט — אומנישט די קעלנערינס די שיינע וויאַנען,
און איד און ס'בידנע פּאַלק מיינס מוזן נעבעך שמאַכטן!

פערן

1

. . . און ווערט אונזער לעבן אַלץ בלאַסער
און הערט זיך נאָר קוים אונזער שטים. —
לאַמיר זיין שטילער פון וואַסער,
זינגענדיק לידער צו אים.

2

פאר די קליינע קינדערס וועגן
גיסטו טאג און נאכט און רעגן;
טוסטו פאר זיי די שטערן צינדן,
שענקסט זיי שנייען, ברענגסט זיי ווינטן —
לאז אין זייער זכות אויך פאלן,
גאט, אויף אונז פון גנאד די שטראלן!

3

און מיר גייען דיר אַנטקעגן
פּאַלנדיק פון פיין און שרעק —
שוין געזוכט אויף אַלע וועגן—
קאַלט און איינזאַם יעדער וועג.

און געקלאַפּט אין אַלע טירן—
צוגעשלאָסן טיר נאָך טיר —
לאַזן מיר פון שרעק זיך פירן,
גאַט, דו גרויסער, איצט צו דיר.

4

איך קען ניט געבן, גאט, גיב דו
מיין קראנקו הארץ אַ וויילע רו,
נעם צו פון מיר כאטש פארן טויט
דעם שרעק, וואס מיינע טעג באַגלייט.

אַ, לאַז מיר שוין פארגיין און ריין,
אַליין בין איך דאָך שוואַך און קליין!
אַן עמיצ'ס הילף, וואָס קען איך — וואָס?
כ'בין נידעריקער נאָך פון גראַז.

5

אלי־ליו ליו, הארץ מיינס,
דו פארשאַלטן האַרץ,
ברודיקע גארדינגען —
אַלץ איז שמוציק, שוואַרץ.

ציטעריק דיך טראַג איך
אין דער וועלט אַרום.
האַב איך וואָס גע'גנב'עט ?
כ'קוק זיך אלץ דאָך אום.

ביי א פלויט א קרומען
פּגּרין וועסטו,
אוי, פאַרשאַלטן האַרץ מיינס,
אלי־אלי־ליו.

6

ס'זינקט אַ האַלבע וועלט אין טרערן!
באַלעבאַטים — וויי און ווינד! —
שמאַכטן טוגנטהאַפט צו ווערן,
טריי צו גאַט זיין, ווייב און קינד.

און להכעיס איך נאָר איינער
לעב אַ לעבן מיר אָן זאַרג, —
ווילט זיך, צייל איך מיר די שטיינער
אין די גאַסן פון ניו יאָרק.

7

שאפן מיר יום־טובים אָפּ,
וואַכעדיק זאָל אליך פאַרגיין.
זינקט דער קאַפּ ניט מער אַראָפּ,
ס'האַרץ פאַרגייט ניט פאַר געוויין.

גרויערהייט פאַרגייען מיר,
שווייגנדיק אין אונזער פיין. —
און דורך שפּאַלטן פון דער טיר
אונזער שאַטן קומט אַריין.

8

גענאָד צו אייך און פרידן,
פארצווייפלונג, שרעק און פיין!
דעם וואַנדערער דעם מידן
באַהילפיק זאַלט איר זיין.

אַרום — אַלץ טעמפּער, גרויער,
און נאַריש-מידע טעג. —
וואַך אויף דו טיפּער טרויער,
באַשיין כאַטש דו דעם וועג.

און שטיל ...

פרץ הירשבויען

און שטיל זיינען אונזערע רייד,
און שטיל זיינען אונזערע טריט.
דער ווינט האט פון לאנג שוין פארווייט,
די בלום האט פון לאנג שוין פארבליט.

מיט הערצער פון דורות שוין טויט,
מיר זינגען דאס קומענדע ליד.
און שטיל זיינען אונזערע רייד,
און שטיל זיינען אונזערע טריט.

פִּינָה לִידֵעֵר

ווערסער, ווערסער, ווערסער, דעקלאַמאַציע
— משה וואַרשע.

1

נ ע ג ע ר י נ ס

אַמאַל א קאַלב, אמאַל א הונט דערמאַנען אייערע אויגן,
ווי ביי חורים זיינען אייערע ליפן גראָב,
און אייערע בייכער הענגען גלייך ווי זעק אַראָפּ,
ווי ביי א פראַש איז אייער נאַז צעצויגן;
און הענט האָט איר ווי אַפּן,
באַשאַפּן גאַטס ווערק צו פאַרשעמען —
אַדער מיך ארומצונעמען.

2

אויסגעגאסן אויפן דיל . . .

אויסגעגאסן אויפן דיל
האָב איך אַלקאַהאָל, און שטיל
אַנגעצונדן אויפן דיל
כ'האָב דעם אַלקאַהאָל, און שטיל
האַט דער אַלקאַהאָל זיך לייכט צעברענט,
לייכט און רואיק זיך צעברענט.

ווי עס קלאַפט אין וואַנט אַ גריל,
קלאַפט דער טייוול טיף אין מיר :
„באַלד פאַרפירן וועלן דיר
דיינע ציטערדיקע הענט.“
וואַרעם איך מיין רעכטע האַנט,
פּרירט פון קעלט מיין לינקע האַנט,
וואַרעם איך מיין לינקע האַנט,
פּרירט פון קעלט מיין רעכטע האַנט.

און דער טייוול ווי אַ גריל,
מאַנאַטאַן קלאַפט אין דער שטיל :
„אוי, ווי דו ביסט אַלט און קאַלט,
ווער דערוואַרימען וועט דיר ?
און דאָס פייער לעשט זיך באַלד —
ווער דערוואַרימען וועט דיר ?
אַזוי לאַנג, ווי ס'איז נאָך צייט,
לייג זיך צו דעם פייער צו.“

לייג איך זיך. ווייל ס'איז נאך צייט.
אויסן דיל צום פייער צו.
און איך ווארעם, ווארעם זיך.
ווארעם איך מיין לינקע זייט.
פרירט פון קעלט מיין רעכטע זייט.
ווארעם איך מיין רעכטע זייט,
פרירט פון קעלט מיין לינקע זייט.
און דער טיוול, ווי א גריל
קלאפט אַלץ, קלאפט אַלץ אין דער שטיל.

ד י נ ס ט י ק

צוויי הייסע גלעזער טיי מיט מילך האָב איך מיר אויסגעטרונקען.
 אַ דריי־פיר צוויבאַק אויפגעגעסן;
 דערנאָך בין איך א לאנגע צייט ביים טיש געזעסן.
 גערויכערט און געקוקט מיר אויף א נאָגל אין דער וואַנט.
 פיר לידער איבערזעצט פון דייטש.
 אַ מידער אויף דער סאַפּע זיך אַוועקגעלייגט.
 אַרום דעם קאַפּ די הענט פאַרלייגט
 און דריי מאָל צו דעם באלקן אויסגעשפיגן.
 מיר איז געוואָרן שווער.
 פאַרוואָס דער זומער איז פאַרגאַנגען.
 איך וואָלט דאָך איצט שפּאַצירן מיר אין פאַרק געגאַנגען.
 צי גאָר אין שטוב געכאַפט מיר פליגן.
 און נאָך אמאָל האָב איך צום באלקן דריי מאָל אויסגעשפיגן.
 און אַלע דריי מאָל ניט געטראָפּן.
 דערנאָך בין איך מיר איינגעשלאָפּן.

4

אין דער יוגנט זיינען מיידלעך

אין דער יוגנט זיינען מיידלעך
פון די אינגלעך שענער, ליבער ;
נאָר די מיידלעך ווערן מיאוסער
ווען די יוגנט גייט אריבער.

ס'איז דער מאן פון ערד באַשאַפן,
טראַגט איר קראפט אין זיך פאַרהוילן.
פון אַ ריפּ איז ס'זוייב באַשאַפן —
פלייש און ביינער מוזן פוילן.

און מיט שמירעכצן אַזוינע
מוזן זיך די ווייבער שמירן,
אַז מען זאָל דעם שלעכטן ריח,
וואָס עס גייט פון זיי ניט שפירן.

5.

עס זיינען מיינע לידער

ריין ווי טויבן, קלוג ווי שלאנגען,
ווי די פעלזן רואיק, קאלט,
ציטעריק ווי ווידערקלאנגען,
רושיק ווי א יונגער וואלד.
פון אַ גאַסן־פרוי די אויגן,
ס'פרייע שפילן פון א קינד, —
און דער קלאַרסטער רעגנבויען,
און דער לייכטסטער אַוונט־ווינט.

ב י ז ...

ביז ס'וועט קומען אונזער שעה,
איז אזויפיל פרייד נאך דאָ.

וואו די אויגן נאָר געווענדט,
ווערסט פון וואונדער באַלד פאַרבלענדט.

קינדער, וואָס קוים קענען שטיין,
הויבן פלוצים אָן צו גיין.

טאָג איז, העל איז, זינענשיין,
און אַט הילט די נאַכט זיי איין.

צווישן דינע שוואַרצע האַר,
זע, עס וואַקסט אַ גרויע גאָר.

און אזוי פון טראַט אויף טראַט,
וואונדער, וואונדער פון זיין גנאָד.

אַט אַזוי, אַזוי, אַזוי

ס. דילאָג'ען

אַט אַזוי, אַזוי, אַזוי
גיי איך מיר און גיי און גיי,
מיט דעם הוט אַראָפּגערוקט
איבער מיינע אויגן טיף,
מיט די הענט אַריינגערוקט
אין די הויזן-טאַשן טיף
און איך קוק צו אלץ זיך צו.
וואָס איז מיר דען מער געבליבן
ווי צו קוקן אויף גאַטס וועלט? —
מיר איז גאַרנישט מער געבליבן
ווי צו קוקן אויף גאַטס וועלט.
קוק איך זיך צו אלעם צו.
גייענדיק אמאָל געבויגן
איבער קרומע שטומע שטעגן,
האַט מיין וועג זיך אָפּגעבויגן;
פון די קרומע שטומע שטעגן,
צו די רוישנדיקע וועגן
האַט ער רואיק זיך פאַרבויען.
כ'בין מיין וועג שטיל נאַכגעגאנגען
און נאָך מער זיך איינגעבויגן.*

(* איך גיי שטענדיק איינגעבויגן
ווי ס'וואָלט וואָס אויף מיר געלעגן,
און אין נעפל מיינע אויגן,
אין דער פינצטער מיינע וועגן. — ז. ל.)

פלוצים הער איך ווי א שטימע
 וואלט געקלאפט צו מיר אין האַרצן.
 כ'הער זיך איין : מיין שאַטנס שטימע
 פלאַטערדיק קלאפט אין מיין האַרצן :
 „דיינע טעג אין וועג צעפאלן
 וועלן אינציקווייז און גרוי“.
 זאָג איך נאָך מיין שאַטן : פאַלן
 וועט באלד עמיץ שטיל און גרוי.
 „דו — זאָגט מיר דער שאַטן ווייטער, —
 דו וועסט פאלן אין דעם וועג.
 אויב דו וועסט נאָך לאַזן ווייטער
 קליין, אַליין זיך גיין אין וועג.
 נאָר, אויב ווילסט ניט גיין פארלאַרן,
 לאַמיר בייטן זיך דאָס אַרט.
 און אַזוי, אַזוי, אַזוי
 גיב זיך זיבן מאָל א דריי,
 גיב אַ מאָך נאָר מיט דער האַנט,
 און וועסט זיין שוין אויף דער וואַנט“.
 ענטפער איך אים ניט קיין וואַרט,
 נאָר אַזוי, אַזוי, אַזוי,
 כ'גיב זיך זיבן מאָל אַ דריי,
 כ'גיב אַ מאָך נאָר מיט דער האַנט,
 און איך בין שוין אויף דער וואַנט,
 און פאַרנעם מיין שאַטנס אַרט.
 ענטפערט ער מיר ניט קיין וואַרט,
 גייט אַראָפּ זיך פון דער וואַנט,
 און פאַרנעמט מיין אַרט.
 איצט איז אַלעס גוט און לייכט,
 ס'איז די גאַנצע וועלט מיר לייכט.

כ'זויג, עס וויגט זיך מיט מיר מיט,
ס'זויגט די גאנצע וועלט זיך מיט.
און מיין שאַטן פון דער זייט,
אַנגעבויגן אָן א זייט,
גייט פאַמעלעך זיך און גרוי,
אַט אזוי, אזוי, אַזוי.

וואונדערבארע פערזן

1

טרויעריק...

אין פּרילינג און דעם גאַנצן זומער,
באַמערקן מיר ניט, אָו עס איז דאָ בוימער —
אין גאַס, אין פּאַרק.
און אויף די בוימער — גרינע, וואונדערבארע בלעטער.

ערשט שפעט אין האַרבסט, ווען געלע און פאַרוועלקטע בלעטער
פאַלן צו דער ערד און פונם ווינט געיאַגטע
פאַרביי אונז טראַגן זיי זיך גיך אַזוי,
ווי שעפּסעלעך דערשראַקענע,
ערשט דעמאַלט, הויבן מיר זיי אָן באַמערקן.

אויגוסט 28, 1915

נעכטן, שבת אָוונט, אויגוסט אַכט און צוואַנציק,
 ניינצן הונדערט פופצן, ווען איך בין
 געזעסן און פאַריכט די קאַרעקטורן מיינע,
 איז פלוצים טרויעריק געוואָרן מיר.
 כ'האַב אויפן טיש דערזען אַ בריוו פון א באַקאַנטן,
 פון אַכטן יולי, וואו ער שרייבט צו מיר
 פון זומער-וואוינונג זיינעם, מידלטאָן, ניו יאָרק:
 „איך דאַנק דיר פאר די ווערטער דיינע, וואָס
 האָסט צוגעשיקט, שרייב אַפטער מיר, דיין יעדער בריוו
 וואָס קומט נאָר אָן דערפרייט מיך,
 כאַטש דו שרייבסט שלעכט אַזוי און קאַלט.“

אַ פאַר מאָל האָב איך אלץ די ווערטער דורכגעלעזן:
 „כאַטש דו שרייבסט שלעכט אַזוי און קאַלט“,
 און ס'איז אומהיימלעך מיר געוואָרן.
 און מיך, וואָס קיינמאָל אַרט ניט, וואָס מען זאָל ניט זאָגן
 פון מיינע לידער צי גאָר וועגן מיר,
 פאַרוואָס בין איך אַזוי עמפינדלעך
 צו אַלץ וואָס מען זאָל ניט זאָגן פון מיינע בריוו ?

3

... !

א. נעכט באַוּינטיקטע ! א. טעג באַזונענע !
א. קליינע קינדערלעך אין ווייס געקליידטע !
באַבוימטע וועגן ערגעץ ווייט אַנטרוּנענע !
פאַרבלויטע הימלען אזוי לייכט צעשפּרייטע !
בריוּ אַלטע אומגעריכטערהייט געפונענע !
רעמיניסצענטן ! צייטן לאַנג פאַרגעסענע !
א. ווערטער, איינגעשפינוועבטע, צעפרעסענע !

מיינע זעליקייטן

דערווידער זיינען מיר די יונגע מיידלעך.
 די זעכצן, אכצניאָריקע :
 די טאַנצנדיקע, שפּרינגענדיקע,
 די מיט אויגן ברענענדיקע,
 ווי לאַמפּן פון די מאַטאַר-ציקלען,
 מיט העמדעלעך מיט ראָז און בלויע בענדלעך
 און היזעלעך מיט שפיצן.

אפילו אינגלעך אַרן אונז שוין ניט.
 וואָס עס רייצט נאָר אונז,
 אויסער :

שמועסן אין אַוונט
 אין וואַרימען צימער ביים טיי,
 דערמאָנען די אלע, וואס זיינען
 ניטאָ שוין מיט אונז,
 קוקן אַלטע פּאַרטנערען,
 לאַנגזאַם בלעטערן קלאַסיקער —

איז :

ווייבער,

אָרום און איבער דרייסיק

מיט פאָרגאַנגנהייטן.

ווייסן, וואָס הייסט שלאָפן מיט אַ מאָן.

זיינען געווען אין באַוועגונג.

הויבן אָן צו ווערן דיק :

האַבן צרות פון קאַרסעטן.

צווייפלען

אין פאָרהיטונגס־מיטלען

(פאַלט מען דאָך אַמאָל אַריין).

האַבן עפעס גוטע, טוגנטהאַפטע מענער.

האַבן קינדער.

זוניקע, לופטיקע צימערן.

עסן בלויז נארהאפטע שפייזן.

לעזן קלוגע ביכער

און לאַנגווייליקן זיד.

היינט אונט

אַװנט אינם הויז.
 דו זיצסט אין הויז און קוקסט אַרויס
 פון פענצטער דיר אַרויס.
 דאָס ווייב זיצט אויף א שטול און העפט
 און אפשר נייט.
 איך קוק מיך אום און זע: זי זיצט זיך גלאַט אַזוי
 און ניט זי העפט, און ניט זי נייט.
 נאָר האַלטנדיק נאַכלעסיק אין דער האַנט
 די נאָדל, שער, צי דאָס געװאַנט,
 פאַרטראַכט זי זיך ווי טאַג נאָך טאַג
 אין דאגות נאָר פאַרגייען.
 מען רעדט זיך דורך: אַט פעלט װאַס אױס
 און קיינמאַל קענסטו ניט ארויס
 פון אַנגעצײכנטן און לאנגװײליקן קרייז.
 און יעדער טאַג, װאס גײט אַװעק, איז דאָך א שאַד,
 ער װעט צוריק שױן מער ניט קומען.
 און גלייך װי דער, װעט דאָך דער צװײטער אױך פאַרגײן,
 און דאָס, אױף װאַס דו האַסט געהאַפּט, געװאַרט,
 האַט אַפּגענאַרט.
 און טראַכטנדיק אװײ,

מיט האַפענונג הױבט זי אױף איר בליק צו דיר.

גראַד האַסטו אָפּגעקערט פון פענצטער זיך
און קוקסט אויף איר,
און מיט אַמאַל ווערט אַלץ דיר קלאַר.
דו הויבסט זיך אויף,
גייסט צו צום ווייב, דיין טרייען ווייב,
לייגסט אויף איר אַקסל לייכט איין האַנט אַרויף
און מיט דער צווייטער גלעטסטו איר די האַר
און זאָגן ווילסטו איר אַזויפיל גוטע רייד,
דאָך זאָגסטו ניט קיין איינציק וואָרט.
נאָר גייסט צוריק דיר אויף דיין אַרט
און קוקסט פון פענצטער ווידער דיר אַרויס.
די נאַכט איז טיף, די שטערן זייגען גרויס
און רואיק שפּרייט דיין האַרץ זיך אויס.

מיין ליבער ר. אייזלאנד :

אויך איך בין מיד.
 מיט לייב און לעבן מיד
 פון גרויע טעג און נאַריש לאנגע רייד.
 פון פוסטע תאוות, איינגערעדטער פרייד,
 פון אלצדינג וואָס איך טראכט און טו.
 אַזוי ווי דו.
 און ס'איז מיין האַרץ, ווי דיינס, צעטיילט אין צוויי,
 אַ האַלב איז קויט, אַ האַלב איז שניי, —
 און דאָך האָב איך אזויפיל פרייד
 אין אַט די גרויע טעג און נאַריש לאַנגע רייד.
 און ליב האָב איך אין גאסן אומצוגיין
 מיט עמיצן, צי גאַר אַליין,
 אַט בלייבן אויף א וויילע פאר א פענצטער שטיין,
 וואו עס געפינען
 זיך אימפּאַרטירטע קאוויאר, קעז, סארדינען
 און פיינע וויינען און ליקערן.

און גאַנצע נעכט וואָלט איך געזעסן
און ניט דערעסן וואָלט מיר ווידער הערן,
וואָס כ'האָב געהערט שוין טויזנט מאל דערציילן:
פון קאַנטאַניסטן, קרימער קריג און וואָס ס'האָט זיך פאַרלאָפן
אין זעציק דריטן יאָר אין פּוילן,
און ווי פון רוסלאַנד איז נאַפּאַלעאַן געלאָפן.
און זע, מיט וויפיל פרייד
איך חזר אלץ מיר דיינע רייד:
מיד, ניט אויסגעשלאָפן גייט ארום די פרוי,
די פּאַנטאַפּל אירע קלאפן וואַכעדיק און גרוי,
פון די ווענט און ווינקלען קריכן וואַכעדיקע זאַרגן.
יאָ, יאָ, אַזוי
מיד, ניט אויסגעשלאָפן גייט ארום די פרוי,
די פּאַנטאַפּל אירע קלאפן וואַכעדיק און גרוי,
פון די ווענט און ווינקלען קריכן וואַכעדיקע זאַרגן...

(וויפיל ליגט אין אַט די לאנגווייליקע רייד פאַרבאַרגן
בטחון, האַפענונג און פרייד!)

און גלייך מיט דיר
אויך ווילט זיך בעטן מיר
צום ליבן גאַט נאָך רו,
נאָך אייביק שטילער רו.

צום לאַנד פון פרידן

מיר איז אי טרויעריק אי זיס
און מיינע אקסלען צוקן.
— י. ראַלניק.

1

איך גיי צוריק

איך גיי צוריק צום לאַנד פון פרידן,
פאַרבלייבן דאָ קען איך ניט מער,
איך טראָג מיט זיך אַ קאַפּ אַ מידן
מיין האַרץ פאַראומערט איז און שווער.

אַן אַלעם וויל איך זיך פאַרגעסן,
וואָס איז געוועזן איז פאַרביי,
אַמבראַזיאַ וויל איך ווידער עסן,
און נעקטאַר טרינקען פון דאָס ניי.

כּוּויל מיטן מזל זיך ניט קריגן,
וואָס ס'גייט דער טאַג, דאָס נעם איך צו, —
פאַרוויגן, וויגן און דערוויגן
וויל איך די טעג צו העכסטער רוג.

איך פאל פאר אייך ...

איך פאל פאר אייך. ווער ס'האט א פוס זאל טרעטן ;
און אין דעם פנים מיר זאל יעדער שפייען.
אוי, אפשר וועט דאס מיין נשמה רעטן,
פון נישטיקייט מיין ארעם הארץ באפרייען.
און קליין, אליין זאל איך זיך לאזן
אויף א באנייטן און באפרייטן וועג.
און נידעריקער נאך פון גראזן
פארגיין מיר זאלן מיינע טעג.

3

טרויעריק איז מיין נשמה

טרויעריק איז מיין נשמה
און אינדרויסן — נאכט און רעגן,
כ׳ועל מיט דיר זיך, מיין נשמה,
לאָזן אין דער נאכט און רעגן.

כ׳ועל אין מיינע הענט דיר טראָגן,
אַרעמע נשמה מיינע,
אפשר וועל איך דיר דערטראָגן
צו זיין גענאָד, נשמה מיינע.

ס'א י ז ק א ל ט

ס'א י ז ק א ל ט אין צימער מיינעם,
 צום ראדיאטאר גיי איך צו ;
 עס שלאָפן שוין מיין ווייב, מיין טאָכטער
 אין ווייכן בעט, אין גוטער רו.

זאָל געבן גאָט זיי רו און פרידן,
 מיר איו, אָבער, ענג און שלעכט.
 און וואָס א טאָג ווערט מיר אַלץ ערגער,
 אין שרעק פארגייען מיינע נעכט.

נאָר לייכטער ווערט, ווען כ'הויב אָן שפאנען
 אַרום אין שטוב אהין, צוריק.
 וואָס כ'האָב געזעען קלאָר און פראַסטיק
 שפרייט נעפּלדיק זיך פאר מיין בליק.

5

א, וויסער פעברואר ...

א, וויסער פעברואר! אין אָוונטן דיינע
קאַלט און שנייאיק איז, אָבער איך
האַב ליב שפּאַצירן גיין און פילן ווי די פיס מיינע
טרעטן אויפן האַרטן שניי. איך גיי אַזוי ארום
שעה איין שעה אויס און פיל ווי ס'ווערט
מיין האַרץ אומענדלעך גרויס
און וואונדערבאַר ...
און כ'גלויב, אז אויב ס'איז נאָענט דאָ פאר מיר וואו א געפאַ
איז גענטער נאָך די רעטונג דאָ ...
א, פעברואר! ...

האַלב פּינצטער אין טעאטער...

האלב פינצטער אין טעאטער, מיינע אויגן קוקן,
 כ'האַב דיך דערזען, דאָס הארץ נעמט קלאפן: מיינע!
 פון ווייטן זע איד, דיינע אקסלען צוקן
 און יעדער ריר אין דיר מיר ענטפערט: דיינע!

איך צי אַראָפּ דעם הוט טיף אויף די אויגן
 און פון טעאטער גיי איך באַלד אַרויס.
 די נאַכט זעט אויס מיר ווי א רעגנבויגן —
 אַ טויער צו א גרויס אומענדלעך הויז.

איך גיי אריין, און וואָס איך האָב פאַרנומען
 געוועזן איז עס וואונדערלעך און העל.
 אַ דאמע פון מיין האַרצן! וואו איך בין געקומען
 איז עס געווען פאר מיר דיין קעניגלעכע שוועל...

7

וואַרהאַפטיק... ..

ווארהאפטיק, עס שטארקט אונז דאָס וואַרט דיינס,
ווי גוטער און גאָר אַלטער וויין;
אַז וואויל איז צו דעם, וואָס איז זוכה
אין נאַענטקייט אין דיינער צו זיין.

עס קוקן די אויגן אים אַנדערש,
ער זעט דאָס, וואָס מיר זעען ניט,
זיין האַרץ איז א נעסט בלויז פאר פריידן,
עס זינגט און ווערט קיינמאַל ניט מיד.

האַסטו ניט געהייסן זיין פריילעך? —
ווי זאַלן מיר פריילעך ניט זיין!
עס שכורט אונז אָן און באַרוישט אונז
דאָס וואַרט דיינס, ווי גאָר אַלטער וויין.

הערט אויס אָט די רייד מיינע ...

הערט אויס אָט די רייד מיינע, ברידער :
האַלט שטענדיק זיך נידעריק, קליין,
און אויסגעפּוצט זאָלט איר גאָר קיינמאַל
אויף רוישיקע גאסן ניט גיין.

דאָרט דרייט זיך אַרום דער ניט־גוטער
און ס'ברענען די אויגן ביי אים,
אַזוי ווי די אויגן פון ווייבער
ברענען די אויגן ביי אים.

און זעט ער, ס'האַט ווער אויסגעפּוצט זיך
און גייט זיך פאַריסן דעם קאַפּ,
דעם לאַזט ער פון אויג שוין נישט אָפּ.

ער וועט שוין מיט ווערטערלעך זיסע
פאַרפירן א שמועס מיט אים —
פאַרלאָרן איז דער שוין אויף אייביק
וואָס וואָרפט נאָר איין בליק בלויז אויף אים.

אַ, ברידער, איר זייט דאָך ניט ווייבער,
וואָס גייט איר פאַרפּוצטע אַרום ?
וואָס גייט איר אויף רוישיקע גאסן ?
וואָס קוקט איר אויף אַלעם זיך אום ?

זעקס לידער

ד'אברוצי'ן ווידמע איך די דאזיקע לידער

1

ערשט איצט האָב איך דערפילט ...

ערשט איצט האָב איך דערפילט, אַז ס'איז אַוועק דער זומער
און נאַענט איז דער ווינטער שוין.
אין הויז איז מיט אַמאָל גאַר היימלעכער געוואָרן.
פון יעדן ווינקל ווייט א וואַרימקייט.
מיין ווייב, וואָס כ'האַב אַזוי ליב,
איז מיר אַצינד נאָך ליבער.
זי גייט פאר'דאגה'ט אום אין שטוב
און פאַקט אַלץ איין די זומערדיקע זאַכן,
די ווינטערדיקע פאַקט זי אויף.
אין מאַנטל — זאַגט זי — ווי-ניט-איז
וועסטו נאָך איבערווינטערן,
די וועש איז אַבער שלעכט אַזוי,
מען מוז שוין קויפן נייע.

דער ריח פון נאפטאלין
ווערט וואָס אַמאָל אַלץ שטאַרקער.

א פרימאָרגן שפאציר

די גאַסן נאָך פון רעגן פייכטע,
ווי אלץ איז נעפלדיק און גרוי.
עס וויען ווינטן מילדע, לייכטע
און מילד און לייכט איז מיר אַזוי.

גאַס איין גאַס אויס גיי איך שפאצירן.
ווי היימלעך קלינגט מיין יעדער טראָט.
אוי, גאַט, אַזוי זאַל אייביק פירן
מיך דורכן לעבן דיין גענאָד.

ווי דורך גרין באַגראָזטע פעלדער...

ווי דורך גרין באַגראָזטע פעלדער
 עס וואַנדערט פייפנדיק דער הירט,
 ווי אין די אַלטע, טיפע וועלדער
 דער לעצטער זונשיין זיך פאַרלירט ;

די מילדע, גאַלדענע פאַרנאַכטן ;
 דער ים, ווען ס'קומט די זון אַרויס ;
 דאָס אינגליש אומשולדיקע שמאַכטן,
 דאָס וואַרטן פאר דער ליבסטערס הויז ;

ווי ס'קעמפט דאָס פאַלק און פאַנען ווייען
 אויף באַריקאָדן בלוטיק רויט —
 אין קינעמאַטאָגראַף צו זעען
 בין איך דאָס אַלעס שטענדיק גרייט.

א י ן ע ל

כ'הענג אויף א רימען אין על,
 מיר פֿאַרן שנעל. ס'איז הייס, ס'איז ענג.
 נאָר היימעך איז מיר אין געדרענג
 פון ווייבער און אַנאַנסן.
 מיין בליק לויפט אומעטום אַרום ;
 פון זאָך צו מענטש, און באַלד צוריק
 פון מענטש צו זאָך.
 ווי ביי אַ הונט די נאָז איז וואָך,
 און שמעקט און שמעקט.
 און זאָפט איין אליץ, וואָס קומט איר נאָר אַנטקעגן.
 און וואָס אין האַרצן איז געלעגן
 פֿאַרשלאָפענערהייט פון יאָרן
 איז אויפגעוועקט געוואָרן מיט אמאָל.

דער צוג לויפט גיך און הייזער פליען ראש פארביי.

און גראָבע ווייבער זיצן אזוי פריי

און ברייט צעשפרייט די פיס

און שמייכלען עפעס אזוי זיס,

און קייען, דרייענדיק דאָס מויל,

פאַרשלאָפן, מיד און פויל ;

און אַנדערע — איין פוס צום צווייטן צוגעדריקט,

און ליפלעך — דין — —

אַזוי איין פוס צום צווייטן צוגעדריקט

און ליפן אזוי דין — —

פון היץ ווערסטו שיר ניט דערשטיקט.

די באַן זיך וויגט

אַהער, אַהין,

און וואס עס מאַכט דיך מיד, ווי פריש געשניטן היי,

און וואַכיק, ווי ביינאַכט אַ קינדעריש געשריי,

דאָס איז דער ריח, וואָס זיך טראַגט פון זיי.

א קליינער פאָרק מיט ווייניק בוימער . . .

א קליינער פאָרק מיט ווייניק בוימער
און ביי דער זייט א הילצערן הויז ;
א ראב אויף אים איז אויסגעמאָלן. —
ווי קינדיש זעט דאָס אלעס אויס.

און צוגעקלאַפט איז דאָרט א בלעכל,
און אויפן בלעכל שטייט. אַז דאָ
אין אַכצן הונדערט ניין און פערציק
געלעבט האָט ע ד ג א ר א ל ע נ פ אַ.

די ראב, דער נאָמען עפעס וועקן
פאָרגעסענעס פון לאַנג אין מיר,
און ווייל מען קען דאָס הויז באַזוכן,
אזוי לאַז איך זיך גיין צום טיר.

אין א קימאנא רויט ווי שאַרלאַך
א פרוי פון פענצטער קוקט אַרויס ;
כ'האַב פיינט אזוי קימאנאס רויטע
אַז כ'קער זיך גיכער אַפּ פון הויז.

איך בלייב שוין ליבערשט שטיין אין דרויסן,
איך לייג צוזאמען מיינע הענט,
און קוק מיר אויף דעם דאך דעם ברוינעם
און קוק מיר אויף די ווייסע ווענט.

פון פאָס אַ ליד אַ וואָרט, אַ שורה
זיך פלאַנטערן אין מיין געדאַנק;
וואו האָב איך זיי געהערט, געזען?
מיר דאַכט זיך, ס'איז שוין דורות לאַנג.

און דאָך געטרייסט האָט און געשראַקן
אין חלום מיך און אויפן וואָר
דאָס אַלץ ערשט נעכטן. וועט זיך ווען נאָך
דאָס ווידערקערן? NEVERMORE!

אודאי ווייס איך —

אודאי ווייס איך, היינט איז זונטיק
 און מאַרגן וועט שוין מאַנטיק זיין,
 און נאָכן פּרילינג קומט דער זומער,
 און אונזער אָרדנונג איז א שלעכטע,
 און אין ניו יאָרק וואוינט אַפּאַטאַשו,
 דער שטאַלץ פון פראנקרייך איז זשאָרעס.

איך ווייס אויך פילע סודות טיפע :
 דער הערצאָג פון אברוצי איז
 קיין הערצאָג ניט. ר'איז אונזער גלייכן,
 און גייט זיך אָפט אין גאַס שפּאַצירן
 אין שיינע טעג ; דער מאַנטל אויף דער האַנט.

איך ווייס אויך : דאָרווין האָט געטראַפּן,
 קאַפּערניק איז געווען גערעכט,
 דאָך בעסער פון דעם אלעס ווייס איך :
 איך
 בין
 אַ פאַרלאָרענער אויף אייביק.

1918~1916

אידישע מאַטיוון

1

מיר און זיי

אַ ווייב דאַרף צום מאן דאָך ניט גלוסטן,
ווי ס'גלוסט ניט צום האַרן דער קנעכט;
זיי זיינען בייטאָג ווי די טויטע,
זיי לעבן ערשט אויף אין די נעכט.

עס נעמען די אויגן זיי ברענען,
זיי ווערן פון גלוסטונג פאַרצערט;
די תאווה פון ווייבער — זי האַט דאָך
פאַרלאָשן דאָס ליכט פון דער ערד.

נאָר וואַרהאַפטיק זיינען מיר מענער,
צו זינד פירן אונז ניט די טריט.
עס גלוסט ניט צו תאווה דאָס האַרץ אונז,
עס ברענען די אויגן אונז ניט.

2

זאַלסט פאַטער און מוטער ...

זאַלסט פאַטער און מוטער פארלאָזן
און זוכן א ווייב זאַלסטו דיר ;
און ווען דו וועסט זי שוין געפינען,
באַהעפטן זיך זאַלסטו מיט איר.

זי איז פון דיין פלייש דאָך געקומען,
אַ ריפּ פון דיין אייגענעם לייב,
און, אז ס'זאל א דור נאָך דיר אויפשטיין,
זאַלסטו באשלאפן דיין ווייב.

3

ווען ס'גייט אַ קינד ...

ווען ס'גייט אַ קינד אַ זכר פון מוטערס לייב,
האַלט דעם קאַפּ ער שטענדיק אָפּגעקערט.
עפעס פילט ער שוין, ווי ר'איז פון ערד געקומען,
אַזוי צוריקגיין מוז ער צו דער ערד.

ווייבער נאָר, וואָס ווייסן און געדענקען גאַרניט
און וואָס האַלטן זיך אָן בושה גרויס,
גייען מיט די קעפּ אַרויפגעריסן
פון דער מוטערס לייב אַרויס.

4

וואַכט אויף ! וואַכט אויף !

און יעדער גראָז און בוים און וואַרעם
הויבט אויף מיט לויב זיך צו זיין גנאָד.
וואַכט אויף, וואַכט אויף, אומריינע ווייבער,
ווי לאַנג ס'איז צייט נאָך, בעט צו גאָט !

נאָר ניט קיין תפילות זאָלט איר בעטן,
גאָט וויל אזוי : טאָג אויס טאָג איין,
פאַר אייער מאַן זאָלט איר נאָר זאָרגן
און אונטערטעניק צו אים זיין.

פריילעך ווערט אַזוי ...

פריילעך ווערט אַזוי, וואָס באַלד שוין ווידער
וועלן קומען זומערדיקע טעג.
פונקט ווי פאר אַיאָרן ווידער
וועלן זיין דאָ וואַרעם-מילדע טעג.

אויסטאָן וועל איך קענען באַלד דעם מאַנטל
און ניט טראָגן מער קאלאַשן;
גוט אַזוי איז אָן אַ מאַנטל,
אָן די באַרישע קאלאַשן.

און ווען ס'פאַלט שוין אויך אַ רעגן
איז ניט נויטיק גאָר קיין שירעם,
צו אַ זומערדיקן רעגן
איז ניט נויטיק גאָר קיין שירעם.

לייכט די טראָפּנס זיינע פאלן,
ווי דאָס פּלאַפּלען פון א קינד —
זאָל אין יעדן האַרצן פאלן
ווערטער, שמייכלען פון א קינד!

וואונדערבארע ווערטער ...

וואונדערבארע ווערטער,
נויגט צו מיר זיך צו,
וואָרט, דו לאַנג באַגערטער,
לאַנג געזוכטע רו!

שווייגנדיק זיך דרייען
אַט אַזוי זיך דאָ,
זען, ווי עס פאַרגייען
רואיק שעה נאָך שעה.

און פון אַלעם טראַכטן
לייכט אַזוי און העל;
זיצן די פאַרנאַכטן
מיט דער ווייב ביים שוועל.

עס בילן אין דרויסן די הינט . . .

עס בילן אין דרויסן די הינט,
עס טרייסלט די שויבן דער ווינט.
און אפשר ליגן רואיק אויף די קייטן אלע הינט
און אויף א צווייג וואו דרימלט שטיל דער ווינט,
נאָר מיר איז שלעכט אזוי אַצינט,
ווי אין דעם מח מיינעם וואַלט געטרייסלט זיך דער ווינט,
און אין די אויערן מיינע וואַלטן בילן הינט.

עס איז ניט קאלט . . .

עס איז ניט קאלט, דאך מיינע גלידער
נעמט דורך די דינע אָוונט־קעלט;
איך גיי ארום א לייכט־פארטראַכטער
אין פייכטן, ליימיק־ווייכן פעלד.

אין הימל שווימט דאָרט א לבנה
און שטערן לויכטן איבער מיר.
דאך וואָס באַרואיקט און עס טרייסט מיך,
לאַמטערן געלע, דאָס זייט איר!

אַ מענטשנס האַנט האָט אַנגעצונדן
און היט די גאַנצע נאַכט איך אָפּ.
אַ פאַרלאַמטערנדיקטע טאַלן,
איך לאָז צו איך זיך איצט אַראָפּ.

דער ווינט באַוועגט די קליידער מיינע,
דער ווינט בלאָזט קיל מיר אין געזיכט,
און אין מיין האַרץ איז אויפגעגאנגען
אַ גרויס און וואונדערבאַרעס ליכט.

יולי טעג...

יולי טעג.

שווערע, שטיקנדיקע היצן.
גוט אזוי ביים ים איצט זיצן
ווייט אביסל פונם ברעג.
אינזלען טיף באוואלדטע
דא און דארטן ליגן . . .
בוימער שווערע, אלטע,
איבער מיר זיך וויגן.
ווינטן פון דער ווייטן גייען,
שטילע, קילע,
דורך די האַר מיר, דורך די קליידער ווייען,
ווייען, ווייען, ווייען . . .

אַ גרויסע פֿור מיט האַלץ האָב איך ...

אַ גרויסע פֿור מיט האַלץ האָב איך
געקויפט מיר און צעזעגט.
צעהאַקט עס אויך, אַוועקגעלייגט
און גוט עס צוגעדעקט.

עס צוגעדעקט אזוי, עס זאָל
קיין רעגן ניט אַריין :
פֿון נאַסן האַלץ וועט קיינמאַל ניט
קיין גוטער פייער זיין.

נאָר קוילן דאַרף מען קריגן אויך,
ווייל האַלץ מאַכט אויס צו טייער.
דאַרפסט שייטלעך לייגן איינס נאָך איינס,
ווען ווילסט א גוטן פייער.

ערשט איז עס גוט אויף קאַכן נאָר
און ס'קען דיר ניט געראַטן,
ווען ווילסט אַן קוילן באַקן וואָס,
צי גאָר אַן ענטל בראַטן.

די ברייטע העל-פאָרגראַזטע געגנט ...

די ברייטע העל-פאָרגראַזטע געגנט
האַט אויפגעשמעקט אין שטוב ביי מיר,
איך גיי ארויס פון צימער מיינעם
און זעץ אַוועק זיך געבן טיר.

די ענטלעך גייען אינם פעלד אום
און טונקען זיך אין וואַסער איין;
איך הויב דעם קאַפּ אויף צו דעם הימל
צו זען צי ס'זועט א רעגן זיין.

ס'זועט זיין, ס'זועט זיין! ... די לופט ווערט פרישער.
די לופט ווערט קיל, די לופט ווערט טיף.
פאַמעלעך לאַז איך צו דער פאַסט זיך,
צו זען צי ס'איז פאַראַנען בריף.

ס'איז הייס אין שטוב . . .

ס'איז הייס אין שטוב. איך קען ניט שלאָפן.
איך טו זיך אָן. איך גיי אַרויס.
מיט בוימער, גראָזן און לאַמטערן
שפּרייט מילד און לייכט די נאַכט זיך אויס.

איך זעץ אַוועק זיך אויפן ברונען.
ס'איז קיל און שטיל. עס גייט דער ווינט
דורך מיינע האַר, ווי שלאַנקע פינגער ;
שוין האַבן מיך דערשמעקט די הינט.

באַלד קומט אַן טעדי און ס'קומט פרעדי,
מיט וויפּיל ליבע גלעט איך זיי ! —
כּוועל ניט צוריקגיין אין דער שטוב שוין,
כּוועל דאָ נעכטיקן אויפן היי.

איך און מיין הונט

1

פון דרום ווייען ווינטן,
באלד וועט אַ רעגן זיין ;
ס'איז גוט וואָס ס'ווייען ווינטן,
וואָס ס'וועט אַ רעגן זיין . . .

איך בין אַזוי פאַרמאַטערט,
כ'בין שוואַך אַזוי און מיד ;
די היץ האָט מיך פאַרמאַטערט
און האָט מיך אויסגעמידט.

אין ווינקל ליגט זיך ליאַ,
און אַטעמט, אַטעמט שווער ;
אויך דיר, מיין גוטער ליאַ,
איז פון דער היץ צו שווער.

דאָך באלד וועט זיין אַ רעגן,
שוין שטאַרקער בלאָזט דער ווינט ;
דו ווייסט דאָך, ס'גייט אַ רעגן
ווען ס'ווייט אַ דרום־ווינט.

2

דו גייסט אַרום זיך, ליאַ,
און דרייסט אַלץ מיטן עק;
אויף גאַרנישט פטר'סט, ליאַ,
די בעסטע דיינע טעג.

וועסט מעלאנכאליש ווערן
און פאַר דער צייט זיין אַלט;
פון טראַכטן און פון קלערן
וועט ס'האַרץ דיר ווערן קאַלט.

און וואָס וועסט איצט פארלירן
קומט קיינמאַל ניט צוריק;
די הערלעכסטע מאַנירן
זיי ברענגען ניט קיין גליק.

זיי, ליאַ מיינער, מונטער,
ניט גריבל זיך צופיל!
ביל אַלע ווילע אונטער,
דען אַלץ איז בלויז אַ שפּיל.

פאַראַנען לייט...

פאַראַנען לייט, וואָס ווילן שטענדיק ריזן
און קליין איז נאָך פאַר זיי גאַטס גרויסע וועלט.
דאָך מיר איז גוט אַזוי דאָ אומצושפּרייזן
אין דעם פאַרטאַלטן און פאַרבּערגטן פעלד.

כ'האַב היינט אַזויפיל אַנגעקליבן בערן,
אַז ברענגען זיי איז מיר געוועזן שווער.
איצט רו איך אויס. אין שייך פון די לאַמטערן
די צווייגן וויגן זיך אַהין, אַהער.

אַ רואיקער, אין טיפן גראַז פאַרבאַרגן,
האַב איך זיך אין דער גאַנצער גרויס צעשפּרייט,
נאָך קראַבן צו דעם טייך גיי איך מיר מאַרגן,
אַ קארב און פלייש האַב איך שוין אַנגעגרייט.

דו מיין ניטדאָאיק גליק

1

אַ, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך...

אַ, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך,
אַ, וויג מיך שעה נאָך שעה,
דו, מיין ניטדאָאיק גליק,
ווי לאַנג איך בין נאָך דאָ.

איך פיל אין יעדן ריר,
אַ גוטע, ווייטע פרייד,
אַז דו האַסט איבער מיר
די פליגלען אויסגעשפרייט.

ס'זוערט גוט אַזוי און לייכט,
(אַ, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך, וויג מיך!)
גלייך ווי פון טוי איז פייכט
און גלאַנצנדיק מיין בליק —

אַ, ווייט, ניטדאָאיק גליק.

פּאַראַנען ווערטער...

פאַראַנען ווערטער וואונדערבאַרע, דינע,
 קוים זאַגסטו זיי, ווערט לייכטער דיין געמיט.
 זיי זאָגן אַבער זאַגסטו קיינמאַל ניט;
 אַמאַל נאָר, ווען דו הערסט אַליין ניט דינע רייד,
 דיר פאַלן זיי גלייכגילטיק פונם מויל.

דו ווייסט אפילו ניט דערפון, ערשט שפעט נאָכדעם
 דערזעסטו, אַז מיט דיר איז וואונדערבאַרס געשען;
 דו רעדסט אַזוינע רייד, וואָס קיינמאַל האָסטו ניט גערעדט,
 דו זעסט אַזוינס, וואָס קיינמאַל האָסטו ניט געזען,
 און אַלץ, צו וואָס דו רירסט זיך צו, איז פרייד און פרייד און פרייד —
 אַ, ווערטער וואונדערבאַרע, דינע.

3

ווער פירט די אַלע שיפן ...

צו אַלדר'ס אנדענק

ווער פירט די אלע שיפן,
וואָס גייען אינם ים? —
גאָט פירט די אַלע שיפן,
וואָס גייען אינם ים.

ווער שיקט די לינדע ווינטן,
וואָס ווייען אַוונט־צייט? —
גאָט שיקט די לינדע ווינטן,
וואָס ווייען אַוונט־צייט.

ווער שפילט זיך מיט די קינדער,
און טייל נעמט־צו צו זיך? —
גאָט שפילט זיך מיט די קינדער
און טייל נעמט ער צו זיך.

און וועמען הערט מען זינגען
אַרום אונז אַלע מאָל? —
די קליינע קינדער זינגען
אין הימל אלע מאָל.

פאר אונזער חרוב אידיש לעבן ...

פאר אונזער חרוב אידיש לעבן
פאל איך און בעט פאר דיין גענאָד!
איך וויין אויף אונזער מאמע־ווילנע,
אויף קאַלאַמעא און אויף בראַד.

אויף וואַרשע, קאָוונע, קאַליש, לעמבערג,
אויף גרויסע און אויף קליינע שטעט,
וואָס ס'איז דער שונא שוין באַפּאַלן,
וואָס שפּעטער נאָך באַפּאַלן וועט.

אויף יעדן אידיש שמוציק געסל,
אויף יעדער קראַם וויין איך און קלאַג.
אויף יעדער שענק, לאַמבארד און קרעטשמע,
אויף אונזער פאַלשער מאַס און וואַג;

אויף יעדן אידיש פריילעך הייזל,
וואָס אין אַ גויאיש שטעטל שטייט —
אויף אַלץ וואָס איז געוועזן אונזערס
און מיטן רויך אצינד פאַרגייט.

ס'איז ריין און העל אַלץ, וואָס ס'איז אידיש!
דאָס אַר'מע לעבן בוי צוריק!
און די פאַראומערטע נשמות
מיט אַ ניטדאָאיק וואַרט פאַרוויג.

ד י ר ו י ט ע פ א ן

רייזלען

איידער ס'שפראַצט אַרויס דער קאַרן,
ליגט דער זאמען אין דער ערד ;
אונזער פּאָן פון פרייד און צאַרן,
ציטעריק געשפונען ווערט.

צוגעשלאָסן טיר און טויער
און דעם לאַדן פעסט פאַרמאַכט.
אין אַ צויבער־שרעק און טרויער
שפינען מיר די פּאָן פון מאַכט.

האַבן מיר ניט אויסגעוועבט זי ?
און געפאַרבט זי האַבן מיר !
דאָך אונז אלעמען באלעבט זי,
מאַכט אונז קניען שטיל פאר איר !

אַ ג ע ב ע ט

עס בעטן מוטער, ווייב און קינד,
עס שרייען זייערע טרערן,
דאך ניט פאַרנעם עס, גאַט, אַצינד,
דו זאַלסט עס ניט דערהערן.

גאַר אויף דאָס ניי דיין גנאָד באַווייז
דער קעניגן פון ימען,
דער שונא זאַל מיט זיינע מיז
דעם וועג איר ניט פאַרצאַמען.

און מאַך דאָס האַרץ אונז קאַלט און טויב,
ווי שטיין, ווי שטאַל, ווי אייזן ;
באַהאַלט די ווייסע פּרילינגס־טויב,
זאַלסט זי אונז איצט ניט ווייזן.

פון אַלע טויבן ווייסער איז —
ווען ס'נעמט בריטאַניען זיגן !
ווען ס'וועט באַפרייט צו אירע פּיס
ירושלים ליגן.

וואַך אויף, וואַך אויף, דו אַלטע ערד,
דו ביסט נאָך ניט פאַרלוירן !
דו ווערסט דורך בלוט, ווערסט דורך דער שווערד
אַצינד אויף ס'ניי געבוירן !

מיליאָנען קעלן שרייען הויך,
מיליאָנען הערצער בעטן :
באַווייז זיך אין האַרמאַטן רויך,
אין קלאַנג פון באַיאַנעטן !

אַ היינטיק וויגליד

קאַלט איז דער לבנה־שיין —
אינגל מיינער, דרימל איין.

קיינעם גיט די נאַכט קיין רו —
אינגל, מאַך די אויגן צו.

אין דערוואַרטונג און אין שרעק
גייען אונז די טעג אַוועק.

ניט דער האַרבסטיק־בייזער ווינט
אין דעם קוימען וויינט אַצינד,

ניט פאַר הונגעריקע וועלף
הערט מען ווייטע קולות: „העלף!“ —

אינגל! ווי די שטיינער — שטום,
דרייען דייטשן דאָ זיך אום.

שרעק אויף יעדן וואַרפן זיי,
לאַנגע שווערטן שאַרפן זיי.

שוינען קליינע קינדער ניט,
און דער טויט גייט מיט זיי מיט.

און עס ענדיקט זיינע טעג
דער, וואָס קומט זיי אויפ'ן וועג.

אַ דײַטשע שווייטיקע קאסקע

און גייענדיק פארביי וויטרינען,
האָב איך זיך פלוצים אָפגעשטעלט,
געווען איז דאָרטן אויף אַ טישל
אַ דייטשע קאסקע אויסגעשטעלט.

די קאסקע איז אַזוי געלעגן,
אַ קוקנדיק פון גאָס געזען
האַסטו איר אינווייניק אינגאַנצן :
פון שווייס איז זי באַפֿלעקט געווען.

אַ קאסקע פון אַ דייטשן זעלנער,
וואָס איז געפאַלן אין אַ שלאַכט,
און פאַר גלייכגילטיק־קאַלטע אויגן
האַט מען זי דאָ אַהער געבראַכט.

און אויפן טראַטואַר די מענטשן
שפּאַצירן זיך אַהין, אַהער.
דער מילדער אַוונט ווערט אַלץ מילדער
און דו, דו טראַכסט פון איר ניט מער.

און אַלץ ווערט דיר אַזוי פאַרשטענדלעך.
ווי גוט און שיין, גאַט, איז דיין וועלט !
אַ וויילע בלויז — און אין אַ פענצטער
וועל איך אויך זיין וואו אויסגעשטעלט.

ד י מ א ט ר א ז ן

עס מוז איטלעכס האַרץ זיך דערפרייען,
דאָס האַרץ, וואָס קען פריילעך נאָך זיין,
ווען ס'זעט די מאַטראָזן, וואָס דרייען
ביי אונז זיך גאָס אויס און גאָס איין.

און לייכטע און יונגע אין בלויען
באָוועגן זיי זיך אַזוי פלינק,
נאָך בויגיקער, שלאַנקער פון פרויען,
ווי אינגלעך צען־יעריקע — גרינג.

און קינדיש־פאר'חלומטע אויגן,
דאָך שאַרף זאָגט דער קינדישער בליק:
זיי וועלן זיך קיינמאָל ניט בויגן,
זיי מאַכן קיין טראַט ניט צוריק.

און מעגן די טעג זיין ווי בלוטיק,
און לזיערט דער טויט אויפן וועג,
זיי גייען זיך פריילעך און מוטיק
אַנטקעגן די קומענדע טעג.

עס וועט זיי קיין זאָך ניט דערשרעקן,
און לייכט וועלן זיי אינם קריג
מיט ערע און רום זיך באַדעקן —
זיי וועלן אונז פירן צום זיג.

אַ, לייכטע, אַ, יונגע, אין בלויען
באָוועגן זיי זיך אַזוי פלינק;
נאָך בויגיקער, שלאַנקער פון פרויען,
ווי קינדער צען־יעריקע — גרינג.

בעל גיע

ג, הויבט די קולות אויף אין קלאַנג מיט כיר צוזאמיין:
דערנידעריקט ליגט נאך די גאנצע וועלט אין שטויב!
נאך קען מען גיט דעם ווילד-צערייצטן פרייס פאַרצאַמען,
גיט איינער וועט נאך זיין דער בייזער חיה'ס רויב.

דאך ווי עס זאל גיט זיין דאָס וואָרע האַרץ דערשלאָגן
אין ווילדן שרעק פאר נייעם אומגליק און געפאַרן,
וועט שטענדיק איבער אונז זיך ווי אַ בשורה טראָגן
די אומפאַרגעסלעכע און גרויסע טעג ביי מאַרן.

און מעג א האלבע וועלט דערשטיקט זיין און צעפרעסן,
מעג זיגן נאך דערווייל דער עקלהאַפטער הון —
דאָס האַרץ וועט אָבער קיינמאַל, קיינמאַל גיט פאַרגעסן
די וועלט-דערפרייענדיקע טעג פון ביי-ווערדן.

עס נענטערט זיך דער גרויסער יום-הדין! פארבלענדטע,
גיט הערט איר פון דער ווייט זיין וואָרהאַפטיקן טראָט?
פאַרויס, פאַרויס פאר אונז גייט בעלגיע די געשענדטע,
די יונג-פרוי גייט אין אַלערהערלעכסטן גענאָד.

און יעדער גליד אין איר צעביסן איז, צעריסן,
נאָר ריין דער בליק און שטאַלץ געהויבן איז דער קאַפּ —
אַזוי נאָר קוקן קען אַן אומבאַפלעקט געוויסן,
וואָס בויגט פאר רויער קראפט זיך קיינמאַל גיט אַראָפּ.

אַ, דו וואָס האָסט דערהאלטן פון דער וועלט די ערע,
אַ, בעלגיע! און דערביי אַליין זיך איינגעשטעלט, —
דו ביסט די גרויסע טרייסט אין אַט די טעג די שווערע,
דער שטאַלץ, די פרייד פון דער דערנידעריקטער וועלט!

צו בריטאניע

און דער השגחה'ס האנט צוזאמען
האָט ביידן אונז צונויפגעפירט ;
אינאיינעם איצט צוויי הערצער פלאַמען
און יעדע גרענעץ זיך פאַרלירט.

און פול מיט בענקשאַפט שמאַכט דער ווילן
נאָך דעם, וואָס גרויס־בריטאַניע וויל ;
דער קעניגן פון ימים'ס צילן,
זיי זיינען איצט דאָך אונזער ציל.

די אויסגעלאַכטע פּאָן פון ציון
בריטאַניעס שטאַלצע פּאָן באַגלייט ;
ווי האַלב־פאַרשעמט הויבט ס'האַרץ אָן גליען
פון צוגעזאָגטער, גרויסער פרייד.

מיט רום וועט דיין געווער נאָך שטראַלן,
די ימים בלייבן טרייע דיר,
נאָר איז באַשערט בריטאַניע פּאָלן,
זאָל שטאַרבן אונזער טרוים מיט איר.

דאָך ווייס דאָס האַרץ : ס'וועט ענגלאַנד זיגן,
ס'וועט אונזער ציון ווערן פריי.
ניטדאַאיק, רואיק ווידער וויגן
וועט זיך דאָס לעבן פון דאָס ניי !

אָדע

פון שטויב האַסטו זיך אויפגעהויבן,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
און הויך אַריבער אַלעם האַסטו זיך דערהויבן,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
אַז וואויל איז צו דער נאַכט, ווען ס'האַט דיין פאַטער דיין מוטער גענומען,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
אַז וואויל איז צו דער שעה, ווען דו ביסט אויף דער וועלט געקומען,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
אַז וואויל איז צו דיין בלוט, וואָס איז פאַרגאַסן איצט געוואָרן,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
הלואי ווי דו נאָך זאַלן טויזנטער איצט גיין פאַרלאָרן,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
פול מיט פרייד, פול מיט האַפנונג שטייען מיר איצט אויף דיין קבר,
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!
זאַל פאַראיינזאַמט נאָר, איין־איינציק איצט ניט בלייבן אונז דיין קבר, —
ניל פרימראוז, ניל פרימראוז!!

אויב קריג איז קריג

אויב קריג איז קריג, פארוואָס קלינגט ווי א תפילה,
פארוואָס איז ווי דער מוטערס ווערטער טייער
די בשורה, ווען עס זיגן ענגלאַנדס וואָפן,
די בשורה, וואָס באַגלייט פון בלוט איז און פון פייער ?

אויב בלוט איז בלוט, ווי קענען מיר נאָך לעבן,
ווען ס'טרינקט די וועלט אין בלוט זיך און אין טרערן ?
פארוואָס אויף דייטשן באַדן אַליאירטע וואָפן
וויילסט ליבערשט ווי משיח'ס שופר הערן ?

אויב אלץ איז איינס, פארוואָס ווערט ס'האַרץ פאַרצייטערט
בלויז ביים געדאַנק, אַז ס'זיגן דייטשע וואָפן ?
אויב אַלץ איז איינס, דאָך ווילסטו גיט דערלעבן
די שעה, ווען דייטשלאַנד וועט די וועלט פאַרשקלאַפן !

יא, קריג איז קריג און בלוט איז בלוט מסתמא,
דאָך זיינען אלע אמת'ן אַ ליגן
אין אַנגעזיכט פון זיג, וואָס וועט באַלד קומען,
ווען דייטשלאַנד וועט פאַר אונז צעשמעטערט ליגן !

און דיסקוטירנדיק ביים טיש ...

און דיסקוטירנדיק אין דער קאפע ביים טיש
די ראָלע, וואָס עס שפּילן אינם קריג די עראָפּלאַנען,
די טענקס, די סאַבמאַרינען און די לאַגע פּונם טערק,
און ס'אַראַ ענדערונגען וועלן זיין אויף די באַלקאַנען,
האַב איך אין היץ פון דער דיסקוסיע דערפילט
ווי ס'קוקן מילד און ווייך אויף מיר די אויגן דיינע.
כ'האַב אומגעדרייט צו דיר מיין קאַפּ און כ'האַב דערזען
אין זיי אַ גלאַנץ, וואָס איך וועל ניט פאַרגעסן!
און קלאַר געוואָרן איז מיר מיט אַמאַל,
אַז ס'פליען הויך די עראָפּלאַנען,
אַז ס'שווימען טיף די סאַבמאַרינען,
אַז ס'זיינען ווירקזאַם טענקס, ווי אַלץ וואָס ענגלאַנד טוט,
אַז סוף-כל-סוף וועט עפּעס ווערן מיטן טערק,
אַז ענדערונגען וועלן זיין אויף די באַלקאַנען, —
נאָר וואָס וועט זיין מיט מיר,
מיט מיר און דיר —
מיט אונז ?

אַ ווינקל פון דיין מויל אַן אויפהער האָט געצוקט.
האַסטו געפילט דאָס זעלביקע וואָס איך ?

ניט מיר!

ווער האָט געקושט דעם מאסקאלס הינטן? —
ניט מיר! דאָס האָט דער בראַווער פויל!
וואו דרייט א צונג זיך ווי א וויידל?
אין שלאכטשיצ'ס דינעם, צאַרטן מויל.

אַ, לאַנד פון שלעכטע קאַמעדיאַנטן,
מיט לומפערייען ביסטו זאָט!
דו ביסט ניט דורך דער שווערט געפאַלן,
דו ביסט געפאַלן דורך פאַראַט!

און „יעסטשע פאַלסקא נייע זגינעלא“
ס'איז פוילן ניט פארלוירן, ניין!
ווייל אַזוי לאנג ווי ס'לעבט חניפה,
קען פוילן דאָך ניט אונטערגיין!

טאַנדעט-געשאַפּענע מלוכה!
דו גולם פון א נייעם שניט!
אויף פראַגער בוידעם ליגט דיין גלייכן —
אַ, ליבער פויל, דו ווייסט עס ניט?

אין דער גרויסער שעה

האלב טונקעלע פארגאנגענהייט,
נעמסט מיינע אויגן בלענדן :
איך זע בלויז דיך, דו ריטער־צייט,
וואו נאָר כ'זאַל זיך ניט ווענדן.
כ'זע ריטער, ריטער אומעטום
אויף גאַסן, באנען, וועגן :
און דולצינעא אין איר רום,
קומט שמייכלענדיק אַנטקעגן.

ס'איז עפעס גרויסעס אין איך דאָ,
גרוי־ברוינלעכע מונדירן !
אַ זיי געבענשט, דו וואונדער־שעה
פון שטילן רעזיגנירן,
ווען איינגעהילט אין קאַלטער רו,
אין אומגעציילטע רייען,
אין ווייטן פראנקרייכס ערגעץ־וואו
מאַרשירן די ארמייען.

קיין פרייד, קיין שרעק אין אָנגעזיכט
פון טויט איז ניט פאַראַנען,
געדולדיק טוט מען נאָר די פליכט,
וואָס איז איצט אויפגעשטאַנען.
דער גורל, וואָס איז אונז באַשערט,
וועט ניט פאַרמידן ווערן!
זיי גרינג צו דעם, ליב־פּראַנקרייכס ערד,
וואָס וועט צודיק ניט קערן.

ווער ווייס צי גוט עס איז צי שלעכט —
מיר ווילן גאַרנישט וויסן.
דאָך איז אויף אונזער זייט דאָס רעכט,
דער יושר און ס'געוויסן,
און איינגעהילט אין קאַלטער רו,
אין אומגעציילטע רייען,
אין ווייטן פּראַנקרייכס ערגעץ־וואו
מיר גייען, גייען, גייען . . .

פ א ר ן ז י ג

עס קוקן אן דיד טרויעריקע אויגן,
א הונגעריקע שרעק דיד היט און היט. —
די זקנים זיינען מערער איינגעבויגן,
און עפעס שטילער ווערן זייערע טריט.

געוואָרן זיינען לופטיקער און בלייכער
די פרויען אונזערע די לעצטע צייט;
די מילדע שטימען קלינגען מילדער, ווייכער,
ווי נאָר אַן אַפּקלאַנג פון דער ווייט.

און אַלט די קינדער פאַר דער צייט אונז ווערן,
און קלוג אַזוי איצט זיינען זייערע רייד,
זעסט איצט ניט מער אין זייערע אויגן טרערן,
הערסט אין די ווערטער זייערע ניט קיין פרייד.

און ס'איז דער טויט אונז נאָענט אַזוי געוואָרן,
גלייך ווי א מוטער אין די פריסטע טעג;
מיר האָבן מיט אַמאַל פאַר אים פאַרלאָרן
דעם נאַרישן, דעם איינגערעדטן שרעק.

זאָל זיין, ער קומט צו גיין צו אונז אין שוואַרצן
און ווייזט זיך קיינמאַל ניט אין בלוילעכן קאַליר, —
אין טרויער גייט דאָך אום די דאַמע פון מיין האַרצן,
און זי ברענגט פרייד, און זי ברענגט טרייסטונג מיר!

דו ביסט פאַרביי מיר דורכגעגאנגען

דו ביסט פארביי מיר דורכגעגאנגען
אין וואונדערבאַרער, שטילער רו,
איך בין נאך דיר נישט נאכגעגאנגען,
כ'האַב נישט געוואוסט, אז דאָס ביסט דו.

אַזוי פארפלאַסן זיינען יאָרן,
נאָר איינמאַל אומגעריכטערהייט
איז לויטער מיר מיין האַרץ געוואָרן
פון אַ נישטדאָאיק-מילדער פרייד.

און כ'האַב דערפילט, וואָס ס'זאָל ניט ווערן
און וואָס מיט מיר זאָל ניט געשען:
די דאַמע פון מיין האַרץ וועט הערן,
די דאַמע פון מיין האַרץ וועט זען.

אַוונט אין קעלער

— דו ביסט מיינע ? — איך בין דיינע.

— דו ביסט מיינער ? — יא.

— רעד, כ'האָב ליב די שטימע דיינע.

— רעד איך שיין דען ? — יא.

— כ'דאַנק דיר פאַר די גוטע ווערטער,

דו האָסט מיר דערפרייט מיין האַרץ.

— יא, ס'איז אמת, קענסט מיט ווערטער

מאַכן פריילעך איטלעך האַרץ.

— ווילסטו נאָך א וויילע בלייבן

אַדער ווילסט אַהיים שוין גיין ?

— איך וויל נאָך א וויילע בלייבן

ס'ווילט זיך מיר אַהיים ניט גיין.

— ווייסט, ס'איז גוט דאָ אינם קעלער

אַוונט-צייט ביים קריגל וויין.

— יא, ס'איז גוט דאָ אינם קעלער

אַוונט-צייט ביים קריגל וויין.

— וואו האָב איך דיך אויסגעפונען,

וואו ביסטו ביז איצט געווען ?

— זאָג, וואו האָב איך דיך געפונען,

וואו ביסטו ביז איצט געווען ?

הויב אַ וויילע אויף די אויגן,

איך וויל קוקן איצט אין זיי.

— גוט, איך הויב אויף מיינע אויגן,

דו זאָלסט קוקן איצט אין זיי.

דיינע פיס

דיינע פיס,
דיינע פיינע, קליינע פיס,
ווייכע, בלייכע, צארטע הענט,
פינגער לאנגע, באנגע, דינע,
אויגן — רויטלעך-גרינע,
בלאסע — האלב-פארוועלקטע ליפן,
מאטע, גלאטע האר.
און דייך האלו, וואס בויגט זיך שטענדיק אין אַ זייט —
וואונדערבארע —
פרייד ווייט פון דיר —
וואונדערבארע — — —

צו אַ דאַמע אין אַ גרויסן הוט

פון גרויסן הוט פאַלט אויף דיין שטערן
און אויף אַ העלפט פון דיין געזיכט
אַ טיפער שאַטן. שאַרפער קוקן
די קנייטשן פון אַרום דיין מויל.
דו ביסט נאָך יונג, אינגאַנצן איבער דרייסיק,
דאָך איז דיין יוגנט ווייט שוין הינטער דיר,
און דייע שוואַרץ־פאַרגרויטע האַר פאַרוואיקן
נאָך מער דיין רואיקן און לענגלעכן געזיכט.
אַן רייץ שוין זיינען דייע ברוינע אויגן,
דיין הויכער, וויסער האַלז און דייע פיינע פיס.
שוין קלינגט דיין שטימע קאַלט אַזוי און טרוי'ריק, —
נאָר מיין נשמה ציטערט, ציטערט, ציטערט,
זי ציטערט, ציטערט אַלץ נאָך דיר.

אַ ג ע ב ע ט

און צייטנווייז מיין האַרץ וויל נאָך
זיך אויפן מזל קלאַגן ;
לאַז זוכה זיין, איך זאָל דיין יאָך
מיט פרייד און ליבע טראַגן.

כ'זאָל ווי אַן אַקס טאַג אויס טאַג איין
אין שפּאַן ארומגיין רואיק,
און זאָלן דאָ די טעג מיר זיין
פאַרשלייערט און גיטדאָאיק.

אַקטאַבער

די טעג, זיי זיינען אומעטיקער, גרויער,
דער טרויעריקער אַקטאַבער איז שוין דאָ ;
עס ווייט מיט פיינלעך-שווערן טרויער
מיין יעדע שעה.

איך ווייס, איך ווייס : פון טויזנטער געשטאַלטן,
וואָס איך האָב ווען באַגעגנט אויף מיין וועג,
האַט דין, בלויז דין נאָר אויפגעהאַלטן
מיין אַרעם האַרץ, ווי אין די ערשטע טעג.

איך האָב דין ליב, נאָך צוקן מיינע גלידער,
עס קנייטשט מיין מויל זיך טיף און שאַרף נאָך איין :
אַ, דו וועסט צו מיר קומען ווידער,
וועסט מיט מיר זיין.

אַ, קום צו גיין, עס הויבט שוין אָן צעפאַלן
דאָס אַלץ, וואָס האָט אונז לאנג אַזוי צעשיידט,
באַלד איבער אונז וועט איבערשטראַלן
זיין גרויסע וואַרהאַפטיקע פרייד ! ...

אין קינעמאטאָגראַף

„ווי אייביק נאַריש זיינען דאָס די פרויען“
— ר. אייזלאנד.

די בילדער לויפן שנעל איינס נאָכן צווייטן.
ס'איז שווער צו אַריענטירן זיך, באַזונדערס, ווען דיין שכנה
האַט לאַנגע, דינע פינגער און האָט פיסלעך קליינע,
און רואיק וויל ניט שטיין איין פיסל ביי דעם צווייטן.

דו האַלטסט זי יא און האַלטסט זי ניט אַרומגענומען.
מינוטן לויפן וואונדערלעכע, זיסע,
— „מיר ווילט זיך זיין אַ קינעמאַטאָגראַף־אַקטריסע“.
דיין האַנט האָט פעסטער זי אַרומגענומען.

זי הויבט א בליק אויף פול מיט פרוילעכן פאַרטרויען
און ס'ווערן נאָכגיביק אזוי די רונדע גלידער
און אויף דיין פנים פאַלן אירע האַר אַגידער.
דו מורמלסט שטיל אַ שורה פון דיין חברים לידער:
ווי אייביק נאַריש זיינען דאָס די פרויען.

גלייך ווי קינדער אין אַ ראָד ...

גלייך ווי קינדער אין אַ ראָד
דרייען מיר זיך, דרייען,
וואונדערבאַרע. קיינער האָט —
קיינער וועט ניט זען,
אַז אינמיטן פון אַ ראָד
דרייען מיר זיך, דרייען.

האַלטן פאַר די הענט זיך ניט.
אומזיכטבאַרע קייטן
האַבן פעסט אונז צוגעשמידט
איינעם צו דעם צווייטן,
און באַפרייען קען זיך ניט
קיינער פון די קייטן.

דריי זיך, דריי זיך, כישוף־ראָד,
זאָל דאָס אייזן קלינגען!
פון דער ווייטן די גענאָד
הער איך שטיל שוין זינגען,
נענטער, נענטער, אַלץ צום ראָד,
וואו די קייטן קלינגען.

... 1 צ

לאַמיר איינס זיך ס'צווייטע לויבן,
יאַ צי ניט פאַרדינטערהייט ;
זאַל פון אַלעס, וואָס מיר טוען
שטראָמען אומגעצאמטע פרייד.

אויב דו כאַפסט די מאַס אַריבער
און דו לויבסט צופיל — איז וואָס ?
שטילער זיינען מיר פון וואַסער,
נידעריקער נאָך פון גראַז ...

און דער טאַג, וואָס גייט פאַריבער,
קומט שוין קיינמאַל ניט צוריק,
און מיר אַלע, אַלע לעכצן
נאָך א גוטן וואַרט און בליק.

זאַלן אַלע ווערטער גוט זיין,
אַלע בליקן — פול מיט פרייד !
איינער זאַל דעם צווייטן שטענדיק
זאַגן גוטע, ליבע רייד.

נ ש מ ה מ י י נ ע

נשמה מיינע, דו ביסט אַזוי פריילעך,
נשמה מיינע, פול ביסטו מיט פרייד.
— די זוניקע טעג, זיי מאכן מיך פריילעך,
די מילדע פאַרנאַכטן, זיי וויען מיט פרייד.

נשמה מיינע, אַלץ וועט באַלד פאַריבער,
באַלד קומט שוין דער נאַסער, פאַרעגנטער האַרבסט.
— אַז וואויל איז, וואָס ס'גייט שוין דער זומער פאַריבער
און ס'קומט שוין דער נאַסער, פאַרעגנטער האַרבסט.

נשמה מיינע, איך בין אַזוי טרויעריק,
נשמה מיינע, איך בין אַזוי מיד.
— אַז וויי איז און וויי איז צו דעם וואָס איז טרויעריק
און איז פון דעם לעבן, דעם הערלעכן, מיד.

איז דער הייליקער בעל שם טוב ...

איז דער הייליקער בעל שם טוב אין פעלד אומגעגאנגען.
באגינען אין פעלד אינם קאלטן געגאנגען.
עס האבן פון צפון געבלאזן די ווינטן.
קאלט און פראסטיק האבן געבלאזן די ווינטן.
אז ס'האבן גענומען אים פריירן די גלידער.
און ס'האט מיט פארפרארענע גלידער
דער הייליקער בעל שם טוב געעפנט די לעפצן
און האט אויפן קול זיך צעזונגען.
אזוי האבן זיינע געעפנטע לעפצן
געזונגען, געזונגען, געזונגען :
"אז וואויל איז צו דעם, וואָס האָט זוכה געוועזן
דיין ווינט זאָל אמאָל אים באַרירן,
"אז וואויל איז צו מיר, וואָס כ'האָב זוכה געוועזן
פון קעלטן פון דיינע צו פריירן ;
"אז וואויל איז צו מיר און אז וואויל איז און וואויל
"אז וואויל איז און וואויל איז און וואויל".

און דורשטיק די פראַסטיקע לופט אלץ געטרונקען
און ווידער אין טיפע מחשבות פארוונקען.

און ביסלעכווייז איז אינם הימל אַרויס
 א זון אזוי פלאמיק און גרויס,
 אַז ווי אין גיהנום געוואָרן איז הייס.
 פון פנים גערונען האָט טראַפֿנווייז שווייס
 און ס'האָט אינם ברענענדן פעלד
 קיין ווינטל צומאָל ניט געווייט.
 נאָר פלוצים זיך האָט דורכן ברענענדן פעלד
 דאָס קול פון בעל שם טוב צעשפרייט ;
 דאָס האָט דער בעל שם טוב געזונגען,
 אַ לויב צום באַשעפער געזונגען :
 „פאַר קעלטן און היצן, פאר זון און פאַר רעגן,
 „פאַר טאָג און פאַר נאַכט, דיר א לויב !
 „פאַר אַלץ, וואָס דו שיקסט דעם מענטשן אַנטקעגן,
 „אַ לויב דיר, אַ לויב דיר, אַ לויב !
 „און וואויל איז צו מיר, וואָס איך ווער איצט פאַרברענט,
 „פון פייערן דיינע פאַרברענט.
 „און אויב איך בין זוכה, און דו האָסט באַשערט
 „צו פאַלן פון דורשטיקייט איצט אויף דיין ערד,
 „ווי וואויל איז צו מיר און ווי וואויל איז און וואויל
 „און וואויל איז און וואויל איז און וואויל.“

1924-1919

א י ן ע ל

דעם קאַפּ אין צייטונג איינגעבויגן.
עס טראַגט זיך גיך און לייכט דער על.
ס'איז פרי. ריין קוקן דיינע אויגן
און ס'איז דערווייל דיין האַרץ נאָך העל.

נאָר גערנוויליק צי אומגערן
הויבסט אויף דעם קאַפּ. זעסט : וויזאַווי
דיר זיצן ווייבער. פינצטער ווערן
נעמט דיר דיין האַרץ, כאַטש ס'איז נאָך פרי.

זעסט גראַבע פיס אין ווייסע זאַקן,
זעסט ציטערן א גראַבע ליפּ,
אַ בליק, ווי ביי אַ קאַלב צעשראַקן —
און ס'ווערט דיין לעבן דיר ניט ליב.

דו גראַבסט דעם קאַפּ אין צייטונג ווידער.
דיר ווערט אַזוי — ניט לייכט, ניט שווער.
אַ האַנט פאַלט אויף די קני אַנידער,
דיין האַרץ זיך וויגט אַהין, אַהער ...

און ס'הויבט דיך עפעס אַן פארפאַלגן
און עפעס שרעקט, דו ווייסט ניט וואָס,
נאָר פילסט, וועסט יעדערן איצט פאַלגן,
ביסט וועלק, ווי ס'איז אין האַרבסט דאָס גראַז.

א י ן ק ע ל ע ר

אין ווינקל פון א קעלער,
ביים קריגל זויערן וויין,
ווערט דיר דיין לעבן העלער,
עס שווינדן זאָרג און פיין.

קענסט גאַנצע נעכט דאָ זיצן,
(דיר איז דאָך גאַנץ עגאַל!)
אַרום דיר קלינגען וויצן —
פאַלקסטימלעך, גראַב, באַנאַל,

און איבער אַלע טישן —
דער פאַפּיראַסן־רויך.
מיט אַנצוהערענישן
צעזינגט זיך עמיץ הויך.

דו קוקסט, ווי האַלב פאַרלעגן,
זיך אויף דיין דאַמע אום,
דו קענסט זיך ניט דערוועגן —
נעמסט ענדלעך זי אַרום.

זי נעמט צו דיר זיך בויגן,
(דיר איז ניט אַלץ עגאַל!)
און ס'לייכטן אירע אויגן
פאַלקסאַרטיק, גראַב, באַנאַל.

אין סאבוויי

עס רייצט אזוי דאָס פּאַרן
נאָך האַלבער נאַכט אין סאַב.
דער כישוף איז פּאַרלאָרן.
דאָך לאַזט דער רייך ניט אָפּ.

דו קענסט זיך ניט דערקענען,
ביסט ניט ווי אין דער פּרי,
איצט דיינע ליפּן ברענען,
דיר ציטערן די קני.

ווערסט וואָס אַ וויילע מידער,
באַלד מאַכט דיין אויג זיך צו,
דאָך גיבן שלאַנקע גלידער
דיר אַליך נאָך ניט קיין רו.

זעסט פון די אַקסלען פּאַלן
דאָס דינע ווייסע העמד
און אירע אויגן שטראַלן
נאַכגיביק און פּאַרשעמט.

צו דיר זיך אַרעמס שטרעקן
און ברענען נעמט דיין קאַפּ
און בעט און לייבער שמעקן
נאָך האַלבער נאַכט אין סאַב.

מלכה שבת

קומט צו גיין די מלכה שבת
בונט ווי אַ רעגנבויגן ;
די אַראָפּגעלאָזטע אויגן
פול מיט תאוה גליען, ברענען, —
קענסט אין טומטומס אויג דערקענען,
אַ ס'איז דאָ די מלכה שבת.

ווען עס קומט די מלכה שבת,
פינקלען אויף די אויגן ווידער,
וואַכיק ווערן דייע גלידער,
און אין אַלע, אַלע עקן
הויבט מיט וויבער-פלייש אַן שמעקן,
ווען עס קומט די מלכה שבת.

ס'אַראַ רחבות, מלכה שבת,
ברענגסט מיט זיך אין אַלע זייטן ;
יעדעס האַרץ וויל זיך צעשפּרייטן,
וויל זיך מערן און פאַרמערן,
און אין רויך פון די באַגערן,
ווערסט פאַרברענט דו, מלכה שבת !

א הימן

לבנה — דו פארקערפערונג פון טוגנט,
ווי גנעדיק שפאנסטו אין דיין שטערן־קרייז.
דו קוקסט אראפ, ווי אויף דער ליבער יוגנט
קוקט שמייכלענדיקערהייט דער קלוגער גרייז.

א דאמע, וואָס פאַראַרימט איז געוואָרן,
דאָך אין איר יעדן ריר איז ווירדע דאָ!
אויך איך בין אין דער אַלטער וועלט געבאָרן,
און אירער בין איך ביז דער לעצטער שעה!

א, וועלט פון מאָרד, פון אומגליק און פון פיינען,
עס איז דיין קבר שוין פאַר מיר געגרייט. —
דאָך קומט מיין שעה, זאָלסטו פאר מיר דערשיינען,
באַווייז זיך כלה, חלום אין מיין פרייד!

דערווייל איז גוט מיר דאָ אויף דער וועראנדע
אַרום די בערג — ווי זיילן טויטע רוי,
און גוט איז מיר, וואָס איך בין זישא לאַנדוי,
און גוט איז אַלעס, וואָס איך טראַכט און טו!

ענדע יולי, קוני איילענד

אַ קילע טעג אין ברענענדיקן יולי!
ס'איז אומדערטרעגלעך הייס און מיט אַמאַל
דאָס וועטער בייט זיך, און א קילקייט
נעמט דורך די לופט און דיינע גלידער.
די ליבע פרויען טוען אַן זיך וואַרימערע קליידער
און מילדער ווערן זייערע אויגן,
און מיט אזויפיל ליבע קוקן זיי אויף דיר
אַז אַלץ דאָס גוטסקייט, וואָס עס ליגט אין דיר,
פון דיר און אַלעמען פאַרבאַרגן.
גייט פון באַהעלטעניש אַרויס, און יעדער
וואָס האָט דיך ביז אַהער געקענט, דערקענט דיך ניט.
און (ווי איך האָב 1916 אין א ליד געזאָגט):
דו רעדסט אזוינע רייד, וואָס קיינמאַל האָסטו ניט גערעדט,
דו זעסט אַזוינס, וואָס קיינמאַל האָסטו ניט געזען,
און אַלץ צו וואָס דו רירסט זיך צו איז וואונדער,
באמת וואונדער.

מיט וויפיל טרויער...

מיט וויפיל טרויער קוקן פרויען-אויגן.
אויף זייערע רייצנדע און רונדע גלידער
א פוילער נעפל שטענדיק איז פארצויגן.

ניט איינמאל גייסט אָוועק פון זיי א מידער,
דאָך איידער ס'שלאָגן דינע לעצטע שטונדן
ניט איינמאל וועסטו זיין ביי זיי נאָך ווידער.

דו ביסט צו זיי אויף אייביק צוגעבונדן,
ווייל אומפאָרגענגלעך, אייביק איז דער טרויער,
און ס'איז דיין בלוט מיט בענקשאַפט אָנגעצונדן.

און אַפטמאַל לייכטן אין דיין וועלט דער גרויסער,
פון צוגעזאָגטן לאַנד די ווייטע זונען,
און ס'איז די פרוי צו יענעם לאַנד דער טויער —

אָו וואויל איז דעם, וואָס האָט דעם וועג געפונען.

צו ן טשעכאנאָווער

(ר' אברהם לאנדוי 1785 - 1875)

איך בין ניט פריי — פון מיינע זיידעס
ציט זיך נאך מיר א לאנגע קייט ;
איך בין ניט פריי — מיין טראַט און קער איז
פון אויגן נאַנטע שטרענג באַגלייט !
נאכלעסיק, אָבער מיט א האנט א פעסטער,
דיך שמיד איך ווייטער, אייזערנע קייט.

אַם נאַנטסטן פילט מיין בלוט דיך, טשעכאַנאָווער,
ווייל פונקט ווי דיר איז ס'לעבן מיר א פליכט,
וואָס יאָ צי ניט באהבה אַנגענומען,
דאָך אָבער פאר דעם שיקזאלס שטיינערנעם געזיכט
וועט ס'הארץ מיינס ניט קיין ציטער געבן,
ווייל פונקט ווי דו פיל איך די הייליקייט פון פליכט.

דאָך אין דער נעץ פון פליכטן און געזעצן,
אַ, וויפיל פרייהייט איז פאַראַן און פרייד !
און בלויז א שקלאַף קען מיינען, אז אַן אַדלער
האַלט אין דער שטייג ניט זיינע אַרעמס אויסגעשפּרייט !
אַ, ר' אברהם טשעכאַנאָווער,
איך האַלט ווי דו די אַרעמס אויסגעשפּרייט !

א, וויפיל ריחות...

א, וויפיל ריחות אויף דער וועלט פאראנען!
עס שמעקן שטעט און דערפער, גאסן און פאבריקן;
עס האט זיין ריח פארצעליי; נשמות שמעקן;
ס'האט יעדער שטאנד זיין דופט און יעדער דור;
עס שמעקן קעגנשטאנדן, לייבער און באגריפן,
עס האבן זייער דופט מלחמות, לידער און געפילן
א. א. ווי. א. א. ווי. א. א. ווי. א. א. ווי.

און פון דעם דופט, אין וועלכן ביסט געבוירן,
וועסטו זיך קיינמאל ניט באפרייען!
פון אלע קייטן, תפיסות איז ער שטארקער
און אומרחמנותדיקער נאך.

א, דו —

קוים באמערקטער דופט פון מיינע וואונדערבארע לידער!
פון יענע לידער, וואס איך האב געשריבן
פון דער, פאר דער, צו דער, וואס איך האב ליב און וואס
האט מידע, פוילע, נאכגעביקע גלידער, —
א, דיך

פארנעמען וועט בלויז יענער
וואס גייט ניטדאאיק אום אין לעבן,
און טראגט אויף זיך די משא, וואס פון איר
דערלייזן וועט אים אפשר בלויז דער טויט.

א, דופט פון מיינע וואונדערבארע לידער!

ג ל י ד ע ר

אַ, וויפיל זאָגן אונז די גלידער פון א מענטשן! —
אַ האַנט, וואָס עמיץ לייגט אַזוי זיך אויף די קני,
אַ האַלז, אַן אַקסל, וואָס דו האַסט באַגעגנט
אין רוישיקן קאפע, אין טראם, צי אין טעאטער.
ווי אַפטמאַל טרייסלען אויף דאָס הארץ אונז ליפן,
וואָס קומען אונז אַנטקעגן אומגעריכטערהייט;
עס ריידן האַר און בייכער, ס'רעדן בליקן
אַזוינס וואָס ווערטער קענען ניט!
ווי מאַכן צייטערן דאָס הארץ אונז פיסלעך,
די לייכטע פרויען פיס, וואָס שוועבן אַפט פאַרביי!
דאָך איך האָב ליב נאָר די וואָס זיינען גראַב און אומגעלומפערט:
אַן גוטע פריינט, אַן אַלטע בריוו דערמאָנען זיי,
און אויך אַן דער, וואָס שענקט אונז אונזער לעבן.

אין יולי מאָרגן

גלייך ווי ביים דאָוונען דעם בעל שמי'ס געזיכט —
אין פריען יולי־מאָרגן שטראַלט די געגנט.
אַלץ טונקט זיך אין גאַלד און פּיאַלעטן ליכט
און מיט א זוניקייט דיין ערשטן טראַט באַגעגנט.

די טאַכטער אויפן אַקסל. שפּאַנסט און שפּאַנסט.
און דייע אויגן, זיי קוקן ניט, זיי שוועבן.
און פּלוצים דאָס ערשטע מאָל אין לעבן דייעעם אַנסט :
עס האָט א זין, אַ טיפּן זין דיין לעבן.

די טאַכטער פּלאַפּלט וואָס, דו גייסט און גייסט.
ס'איז ליב אזוי אין גראַז אין טויאיקן דאָס שפּאַנען.
ס'איז גוט אזוי, וואָס איטלעך גליד דייענס פּילט און ווייסט :
ס'איז אויף דער וועלט אי זין אי פּרייד פּאַראַנען.

ד ע ר ס ט ר י ק א ו ו ע ר

(ר' וואָלף לאַנדוי)

אין מיטן פון צימער וואָלף סטריקאָווער שטייט
און זאָפט איין די לופט מיט זיין וואַכיקער נאָז.
אַ צוק איז פאַרגליווערט אין פנים ביי אים —
אַזוי בלייבט צעשראַקן אין פעלד ווען א האָז.
אַ שמייכל א שווערער זיין פנים צעקרימט.
דעם קין דריקט צוזאַמען די בייניקע האַנט.
פון צווישן די פינגער די באַרד שפיצט ארויס.
און ס'זעט אויס די האַנט ווי א האַריק געוואנט.

און פלוצים דער קאַפ גיט א וויי אין דער לופט.
דער פוס הויבט אָן שאַרן דעם וואַקסענעם דיל.
און ס'עפנט זיך אויף ווי א קנאַספ זיין געזיכט.
ווי קלאַר וואַלט געוואָרן אים אַלץ, וואָס ער וויל.
„אַ, גנאָד, אַ, מיין מוטער! ווי גוט איז ביי דיר!
אַ, חכמה! ווי ביסטו דעם האַרץ מיינעם זיס!
דאָך זיסער פון גנאָד און פון חכמה איז מאַכט,
איז כח א שאַר צו טאָן אַלץ מיט די פיס!“

די סטריקאווער רביצן

די באַבע שפּאַנט אַרום א שטראַלנדיקע.
חן־גריבלעך חנ'דלען זיך אין איר געזיכט.
און ס'בלאַנקט דער טיש מיט פאַרצעליי און זילבער
און אין מאַסיווע לייכטער ברענען גראַבע ליכט.

מען האַלט זיך אַלץ אין גרייטן. ס'איז דער ערשטער סדר.
מיר קינדער, אַבער, זיצן שוין ביים טיש פון לאַנג;
מיט לויכטנדיקע אויגלעך, וויגן מיט די פיסלעך,
עס סקריפעט אונטער אונז די לאַנגע באַנק.

אין אַטלעס און אין פּערל גייט אַרויס די באַבע,
אַזוי ווי א שעמעוודיקע כלה קוקט זי אויס:
עס זיינען היינט צום ערשטן מאָל צוזאַמען
די קינדער און די אייניקלעך ביי איר אין הויז.

זי קוקט אויף אונז און קנעט די הענט אָן אויפהער,
און ווייס ניט וואָס צו טאָן מיט זיך פאַר פרייד,
און מיטאַמאָל אנטלויפט זי גאָר אינגאַנצן,
קומט באלד צוריק און טראַגט וואָס אין איר קלייד.

זי גיט אַ וואַרף, און אויפן טיש געפאלן
אודאי הונדערט כוסות זיינען מיטאַמאָל —
„איך וויל אייך, קינדער גאַלדענע, ניט ציילן“
קלינגט מיט דעם זילבער גלייך דער באבעס קול.

ביים געזעגענען זיך מיט די באשיידענע „הײען און שטומע „עײס

א. „הײען! די פון אייך, וואָס האָבן לאַנגע יאָרן
געלעבט ביי אונז א שטיל און באַשיידן לעבן.
וואָס האָבן קיינמאָל ניט צעשריען זייער עקזיסטענץ.
בלויז אַנען זיך געלאָזט!
און איר, איר שטענדיק אונטערשעצטע,
באַגלייטער וואונדערבאַרע, טרייע —
איר שטומע „עײס! איר, וואָס האָט געבראכט זיך פאַר אַ קרבן
כדי דאָס לעבן פון די נאַנטע אייערע ווייך צו מאכן! —
איר גייט פון אונז אַצינד אַוועק! ווער ווייס,
צי ניט אויף אייביק שוין.

א. איר ניט ערדישע, אומניצלעכע, ניט אידישלעכע וועזנס!
אין זייער אומשולד רייצנדיקע
אַלטע, גוטע מומעס!
איצט בלייבן בלויז ביי אונז פיליסטער פרייכנדיקע — קאַנסאנאנטן,
און ווייבלעך אַנגעבלאָזענע — וואַקאלן.

ווי טרויעריק וועט אַן אייך זיין ס'לעבן אַלטע, גוטע מומעס!

איך האָב געוואָרט און דו ביסט ניט געקומען

איך האָב געוואָרט און דו ביסט ניט געקומען,
און איך האָב זיך אויף דיר אַזוי געריכט ;
וואָס ביסטו יענעם אַוונט ניט געקומען ?
איך האָב זיך דאָך אַזוי אויף דיר געריכט.

איך האָב געהאַט פאַר דיר בלוז גוטע ווערטער,
און איטלעך וואָרט געווען איז פול מיט פרייד ;
איצט ווידערהאַלן קען איך ניט די ווערטער,
ניטאָ אין זיי די אַלטע גוטע פרייד.

בלויז זייער דופט איז מיר ביז היינט פארבליבן,
און איז מיט מיר ווי אין די ערשטע טעג.
דער דופט, וואָס איז פון יענע רייד פארבליבן,
פאַרשפרייט זיך איבער אַלע מיינע טעג.

אין אלבאם פון פריילין ...

דיינע אויגן גלאַנצן ווי די נעז פון אַפגעפּוצטע שיק,
און אין דיין שמייכל איז וואָס נידעריקס פאַראַגען.
אַ, קוקנדיק אויף מיר, פאַרשניר ניט האַלב די אויגן
און סימיל פאַרצי ניט אויף אַ שמייכל!
נאַר קוק אַזוי ווי וויבער דאַרפן קוקן, —
גאַנץ אונטערטעניק און דאָך וועלט רעגירענד!
דו קוק אַזוי, אז קוקנדיק אויף דיר
זאָל וואַסערן זיך אין מויל מיין צונג ...

קליינשטעטלדיקע ווייבער

אין קינעמאטאגראף, אין טראם, אין גאס, אין קראָמען,
מיט פעקלעך, וועגעלעך, מיט קינדער ביי דער האַנט
באַגעגנסטו זיי גיין. זיי גייען ניט, זיי שטראָמען
פאַרביי — די מחנות ווייבער נאַכאַנאַנד.
פון איינער ביז דער צווייטער איז קיין אונטערשיד :
אַ סטאַדע פי דערמאנען זיי מיט זיך.
זיי שלעפן פויל די שווערע פיס אין די צעפאַרענע שיד,
און זייער איטלעך ריר איז וועלק, ווי ס'איז אין האַרבסט דאָס גראָז.
און גלייך צו קי מיט פולע אייטערס, וועלכע, דאַכט זיך,
בעטן זיך ביים באַלעבאַס
מיט אויגן וואסערדיקע, שטומע : מ—ע—ל—ק !

פּיין־היל

פּיין־היל, אַלסטער קאונטי, ניו־יאָרק,
ליגט אין א טאַל. אצינד איז נאַכט.
ס'איז שטיל. אַ לייכטער ווינט קומט פון די בערג.
פאַרמאַכט האַלט איך מיין פענצטער.

מיין הארץ איז לייכט. דער קאַפּ איז פריי פון זאַרג.
מיין קערפער — פּריש. פאַפירן, ביכער, ווערק
(פרעמדע, אייגענע) צעוואַרפן ליגן אויפן טיש.
אַלץ איז אין צימער אַנגעשטרענגט: די אַרבעט ברענט
און פלאַקערט אונטער מיינע הענט.
מיין האַנט איז פלינק און פעסט, און ווי אַ מעסער שאַרף איז מיין געדאַנק.
און יעדער ריר אין מיר אַצינד איז בלויז געזאַנג.
דאָך ווי דער הימל ווערט פון בערג געשניטן דאָ,
אַזוי אַיעדע שעה, ניין, יעדע רגע
רייסט זיך מיין האַרץ: אַ, דו וואָס איך האָב ליב!
דו, וואָס איך האָב ליב!
ליב! ליב! ליב!

איך האָב צו אייך אַ גרויסע טובה, ברידער ...

איך האָב צו אייך אַ גרויסע טובה, ברידער ...
עס האַנדלט, נעמלעך, זיך אין דעם, אַז איר
מיט אייער טיפער חכמה און פאַרשטענדניש,
זאַלט מיר דערקלערן צי איך בין גערעכט. —
כ'האָב לעצטנס, ברידער, א געפיל: פון אלע ליפן,
וואָס שטייען גרייטע אויף דער וועלט געקושט צו ווערן,
אַם זיסטן זיינען די, וואָס זיינען צוגעוועלקט צוביסלעך,
וואָס זיינען בלייך, צעקנייטשט און אַפגעקראַכן. אין קורצן די,
וואָס זיינען אויסגעקושט, צעקושט און דורכגעקושט געוואָרן.
אויף וויפיל ס'קען אַ מענטש זיין אייגן האַרץ באַגרייפן,
שטאַמט דאָס געפיל אין מיר דערפון, וואָס איך
האַלט זיך ביי מייניקן: ביי אונזער שטאַנד און יאָרן
איז זעכצן יעריק בלוט אַן אומזין: איך האָב ניט איינמאַל שוין פרובירט.
ביים קין א זעכצן יעריקעס צו נעמען,
האַט דאָס אַזאַ מין צאפּל אונטער מיינע הענט געגעבן,
אַז ס'האַבן ציטערן די הענט מיר אַנגעהויבן,
ווי כ'וואָלט א מיזל אַנגעהאַלטן ביי דעם עקל.
אַ, ברידער מיינע, עס וויל ניט אייער ברודער פּלאַטערן
אין אַנגעזיכט פון זיין אלטעגלעך ברויט!
דערפאר ווענדט ער אצינד זיך נאָך אַן עצה
צו אייער טיפער חכמה און פאַרשטענדניש.

דאָס קליינע חזיר'ל

דאָס קליינע חזיר'ל האָט מיט דעם אָפּגעזעגטן מויל
אַ גראָב געטאָן אין אָפּפאל טיף, אז ס'האָט א דאמף זיך אויפגעהויבן.
און נאָכדעם האָט עס אָנגעשטעלט אויף מיר
צוויי מילדע, חנ'וודיקע מאַנדל־אויגן.
אַ וואַרימקייט האָט דורכגעפלאָסן מיך, ווען איך
האָב צוגעקוקט ווי ס'דרייט און דרייט זיך,
און ענדלעך דרייט עס אין א שפיץ זיך אויס דאָס עקל זיינס ;
אַ, וויפיל חן ליגט אין די חזיר'שע עקלעך !
אַ, וויפיל צערטלעכקייט ! אַ, וויפיל רייץ און אומשולד !
ס'איז רייצנדיק און חנ'עוודיק ווי יענער לאַק, וואָס אין מיין יוגנט
האָט ניט איין שעה פון רו גערויבט ביי מיר !
און צערטלעך איז עס און אַזוי אומשולדיק
ווי דיינע פּערוזן, געטלעכער ווערלען !

פ ע ב ר ו א ר אָ ו נ ט

אָוונט. ענדע פעברואר.
דער וויסער שניי באַדעקט דאָס הויז און גאַס און טראַטואַר. —
אַ לייכטיקייט, וואו נאָר די אויגן גרייכן.
אַ רו, וואָס קענסט מיט קיין זאָך ניט פאַרגלייכן,
אַ רו, וואָס אַנגעצויגן איז און שטייף —
ציטערט דורך דער וועלט און דורך מיין האַרצן.

דער ווינטער איז שוין רייף. די שפיצן פון די בוימער
מיט שניי באַלאַדן אינם ווינט זיך לייכט באוועגן.
און קוקנדיק אויף זיי פון ווייטן דאכט זיך דיר, אַז דו פאַרסט אויפן ים,
און מיטאַמאַל אַ מחנה מעווען קומט אַנטקעגן.
אַ, שניי! אַ, מעווען! אָוונט! פעברואר!
ס'איז ריין מיין האַרץ, און וויס איז הויז און גאַס און טראַטואַר.

ווי קאלט און אומ'רחמנות'דיק איז די נאָטור

ווי קאלט און אומברחמנותדיק איז די נאָטור!
זי איז פייערלעך, דאָך אָבער אָן נשמה.
אין הייסע טעג איז הייס און קאלט איז אין די קאלטע,
ס'איז פינצטער ביי דער נאָכט און ליכטיק איז בייטאָג.
און קומט א ווינט, באַוועגן זיך די בויער,
און אָן א ווינט — ווי מתים שטייען זיי פאָרגליווערט.
בלויז דאָרט, וואו ס'רירט דעם מענטשנס האַנט זיך צו,
ווערט לעבעדיק דער טויטער, קאלטער גוף.
און איטלעך גרעזל פילט, אז ניט פון הימל פון דעם בלעכענעם,
נאָר פון אַ מענטשלעך גנעדיק אויג ווערט עס באַוואַכט
און אָפּגעהיט.

ווי ליכט ווערט ס'האַרץ, ווען דו גייסט דיר שפּאַצירן
דורך דורכגעאַקערטע, פאַרזייטע פעלדער,
און וואו דו ווענדסט דיין בליק זעסטו א מענטשנס מי און דאגות
און האַפענונגען.

וואָס דאָן־קיכאַט האָט געפילט ווען מען האָט אים אויסגעלאַכט

דער שטאַלץ פון ריטערטום, די ערע פון לאמאנטשא.
דאָס ליכט, וואָס לייכט אַזויפיל דורות שוין
צום פרייד פון אלע גוטע און פון ריינע ;
אָ. דער וואָס האָט געזען פאַרשטעלטע ריטער
אין אַרבעטער, גנבים און אין רויבער ;
פאַר וועמען די וואָס וואַרטן ביי די שענקען
געוועזן זיינען הערלעכע פרינצעסינס,
און יעדע וועשין איז געוועזן דולציניי —
פאַרגאַנגען איז אמאָל אין אַוונט צו א פרינץ,
אַן אַרט, וואו אַנצושפאַרן איבער נאַכט דעם קאַפּ, געבעטן.

געוועזן איז דער פרינץ אן אכור, און דאָס שלעכטע האַרץ
האָט אַנגעהויבן זיך אין אים פאר פרייד באוועגן.
און צוגעטראכט האָט דער אומגליקלעכער, כדי זיך מאַכן לוסטיק,
טאַרטורן דינע פאר זיין וואונדערבאַרן גאַסט.
איין טראָט איז בלויז, ווי יעדער פון אונז ווייסט, פון כבוד צו בזיון,
האָט ער אַזויפיל כבוד אונזער האַר גענומען ווייזן,
און ווילד אַזוי דערביי איבערגעטריבן,
און דאָן־קיכאַט געבליבן שטיין איז אומבאהאַלפן,
און ווי א אינגל זיך פארלאָרן.
דאָך באַלד האָט א ניט דרייסטער שמייכל צוגעדעקט זיין פנים,
און זיינע ליפן האָבן אַנגעהויבן שטיל, פאַר זיך, צו שטאַמלען :
מכתמא איז דאָך דאָ אַזאַ מין מנהג.

א. גיט געזען האָט אונזער האָר ווי ס'שטיקט זיין ווירט זיך פאר געלעכטער!
ווייל צו אומשולדיק איז דער האָר געוועזן!
ווייל ס'איז צו ריין דעם האַרנס האַרץ געוועזן.
אז ער זאל גלויבן, ס'קאָן א מענטשלעך האַרץ דערפרייען
דאָס שפעטן און דאָס לאַכן פון א צווייטן.

ד א ן - ק י כ א ט

מיט העלם, און שילד, און פאנצער,
די לאנגע שפיז אין האַנט ;
די לייצן אַפגעלאָזן —
זאָל פירן ראסינאַנט.

אַזויפיל וועגן קרייצן
פאַר מיר זיך דאָ אַרום.
אַ, וועלכער וועג וועט פירן
צו שטרייט מיך און צו רום ?

איך האָב די היים פארלאָזן,
אַוועק אין פרייען פעלד,
עס זאָל א תיקון האָבן
דאָס האַרץ דיינס, גרויסע וועלט !

עס זאָל ניט, וועלט, דו גרויסע
דאָס האַרץ דיינס בלייבן שטום !
איך וועק צום לעבן ווידער
די בלויע ריטער בלום.

דאָן קיכאַט'ס קלאַג־ווערטער

ניט צו פאַרשטיין איז וועלט און לעבן,
און זאָנדערבאר איז יעדע שעה!
צום וואַנדערן זיך אָפּגעגעבן,
שוין לאַנגע וואַכן וואַרט איך דאָ
אויף רוישיק טומלדיקע וועגן, —
נאָר ס'קומט קיין ריטער ניט אַנטקעגן.

דאָך איידער כ'האַב גענומען וואַנדלען,
און אין דער היים געזעסן מיר,
ווי אָפט פּלעגט זיך מיין שטוב פאַרוואַנדלען,
מיין קליינע שטוב אין א טורניר!
און כ'האַב מיין גרויסע קראַפט באַוווּזן
אין קאמף מיט ריטער און מיט ריזן.

איז דאָס אין חלום אַלץ געשעען?
האַב איך דערפון געחלומט בלויז?
דאָך אויפן וואַר אומזיסט פאַרגייען
די טעג, זייט כ'בין אין פעלד אַרויס.
און כ'האַב בלויז פּאַסטוכער באַגעגנט,
זייט כ'האַב זיך מיט מיין היים געזעגנט.

וואָס זאָל איך טאָן? איך גיב זיך איבער
אין זיינע הענט! זאָל זיין וואָס וויל!
נאָר ווייס, ס'איז יעדער טויט מיר ליבער,
ווי בלייבן זאָל דאָס האַרץ מיינס שטיל.
דאָס האַרץ, וואָס אים באַשערט איז זינגען,
און דורך דער וועלט דיין רום צעקלינגען.

זייער אַ וואונדערלעכע מעשה פון דעם רבין ר' אלימלך פון ליזשענסק און דעם רבין ר' נפתלי פון ראָפּשיץ

ס'איז וויסיקלעך דער גארער וועלט,
און ווער עס ווייס ניט דער זאָל וויסן,
ווי ס'פלעגט דער ערשטער שטערן נאָר
די שטאַט ליזשענסק באַגריסן.
אַזוי האָט דער רבי ר' אלימלך זיך באַלד
אין חדר מיוחד פארשלאָסן. —
עס טראָגט זיך א מורמל אַ זיסער פון דאָרט,
אַ פרייד האָט פון חדר געפלאָסן.
דאָרט דאָוונט דער רבי אלימלך פאר זיך,
דאָרט דאָוונט דער רבי איצט מעריב,
נאָר קיינער האָט קיינמאָל ניט זוכה געווען
צו זען אים דאָוונען מעריב.
מען הערט נאָר א מורמל, און ווער עס פארנעמט
דאָס מורמלען, נעמט ליכטיק אים ווערן,
עס נעמט זיך אים דאָכטן, דער אָוונט איז ער,
און ער איז דער ליכטיקער שטערן,
אַז ער איז דער פויגל, דער ווינט און דער וואַלד,
און אַז ער איז דעם פויגלס געזאנגען ;
און זינגענדיק רייסט זיך זיין האַרץ אינם וועג, —
דעם סוף פון דער וועלט צו דערלאָנגען.
און וואויל ווייס דאָך אויכעט די גאַנצענע וועלט,
אַז ס'איז ר' נפתלי פון ראָפּשיץ
פאַר יאָרן און יאָרן און יאָרן
צום רבין רב אלימלך געפאָרן.
און ס'האָט ר' נפתלי המצאה'לעך ליב,
האָט כל'ערליי שפּאַסן געטריבן,

האַט ער זיך בגנבה אמאָל א פארנאכט
אין חדר פון רבין פארקליבן.*)

באַהאַלט ר' נתפלי זיך אונטער דעם בעט.
עס ציען זיך רגעס און שעהן.
עס טוט אים דער עסק דער גאנצער שוין באַנג.
אַ טרויער נעמט ס'האַרץ אים פאַרגרויען.
עס עפנט די טיר זיך, דער רבי קומט אָן.
נעמט לייכט אין חדר צו שפּאַנגען ;
און ס'פּאַלט איין דעם ראַפּשיצער אונטער דעם בעט :
ווי קריכט מען אַרויס דאָ פון דאַנען ?
אַ ווילע שפּאַנט אום אין דעם חדר
דער רבי ר' אלימלך.
אַ ווילע בלייבט שטיין ביי דעם פענצטער
דער רבי ר' אלימלך.
און מורמלענדיק נעמט ער דעם גאַרטל אין האַנט.
דעם שווערן, דעם זיידענעם גאַרטל אין האַנט.
און שפּילט זיך א ווילע מיט אים.
און ווי נאָר צום ערשטן מאָל האָט ער
פאַרגאַרטלט דעם גאַרטל
אַ ליכטיקע ליכטיקייט ליכטיק
פאַרליכטיקט דעם חדר,
אַז ס'הויבט אָן די אויגן אַזש שווינדלען.
און ווי נאָר צום צווייטן מאָל האָט ער
פאַרגאַרטלט דעם גאַרטל
איז ליכטיק אַזוי אין דעם חדר געוואָרן.

(* גיב אַכט, ר' נפתלי, דיין לייכטזין זאָל דיך
חלילה צו ווייט ניט פאַרפירן !
מיט גענג מיט אַזוינע, נפתלי, אַמאָל
קענסט די וועלט און יענע פאַרלירן. — ז. ל.

אַז ס'האַט ר' נפתלי די חושים פאַרלאָרן
 און שרייען גענומען מיט קולות אַזוינע,
 וואָס האָבן דעם הימל געשפּאַלטן.
 גייט־צו צו דעם בעט דער ליזשענסקער
 און בויגט אין דער העלפט זיך אַראָפּ,
 „דו ביסט עס נפתלי? — ווייך פּרעגט ער —
 אויב דו ביסט עס, טראָג זיך גלייך אָפּ!
 ווייל קוים צו דעם דריטן מאָל דריי איך
 דעם גאַרטל אַרום מיינע לענדן
 ווערט ליכטיק אַזוי אינם חדר,
 אַז ס'וועט פון גרויס ליכטיקייט אויסגיין
 דיין נשמה, נפתלי.“

וואָס האָט ר' נפתלי געענטפּערט,
 וואָס האָט ר' נפתלי געטאַן,
 דאָס קען איך ניט זאָגן, ווייל כ'ווייס ניט,
 איך ווייס בלויז, אז וואויל איז צו מיר
 אַז וואויל איז צו אייך און צו אונז,
 אַז אויסדערוויילט ביסטו ישראל,
 וואָס צווישן אונז זיינען געוועזן
 צדיקים אַזוינע אַמאָל.
 און זוכה זיין זאָלן מיר אַלע
 אַז גאָט ברוך הוא, ער זאָל געבן
 מיר זאָלן אין פּריידן דערלעבן
 דאָס אַלץ זיך דערציילן אין ציון,
 אין לאַנד פון די הייליקע אבות.
 און ווען איר דערציילט זיך די מעשה
 פאַרגעסט ניט דערמאַנען דעם נאָמען
 פון דעם וואָס דערציילט אייך די מעשה,
 און גאָט וועט אייך אַפּצאָלן. אמן.

זייער אַ וואונדערלעכע מעשה פון א רבין און אַ רביצן,
וועמעס נעמען מיר טאַרן ניט מפרסם זיין צוליב
אַ סיבה, וואָס יעדער איינער ווייס

און אַז דער רבי איז אין אַלקער זיינעם
אַריינגעקומען אומגעריכטערהייט —
זעט ער ביי דעם שפיגל שטייט די רביצן און פוצט זיך.
זאָגט ער : „דו געפעלסט מיר אומגעצירטערהייט“.

צוויי מאל העכער איז די רביצן געוואָרן
און ווי קלאָרער זילבער האָט איר קול אַרויסגעקוועלט :
— כ'וויל אַז אלעס, וואָס געפעלט מיין האַרן
זאַל אויך וואויל געפעלן זיין דער גאַנצער וועלט.

דער ווייסער לאם

1

די לעצטע נאכט מיט דער מאַרקיוזין
בין איד געוועזן אויף בראַדוויי ;
מען האָט אַ נייעם פֿילם געוויזן,
דערנאָך געגאנגען טרינקען טיי.

און די מאַרקיוזין האָט פֿון פֿרויען
גערעדט מיר אינם אויער לאנג,
נאָר וואָס, געדענק איך ניט ; אין גרויען
רוט היינט מיין דרימלענדער געדאַנק.

נאָר איינס געדענק איך, ווען אין אוטא
האַב איך אהיים זי אָפּגעפֿירט,
האַט די לבנה ווי אַ מאַטאָ
אין הימל קאלט שפּאַצירט.

און ביז עס האָט זיך דורכגעבראַכן
דער מאַרגן־שיין אדורך די ווענט,
האַט מיך דאָס גליווער־ליכט געשטאַכן,
האַט אייזיק מיר דאָס האַרץ געברענגט.

אַרום מיר ווערט די גרויקייט טיפּער,
מיין הימל איז שוין לויטער בליי.
איך בין דער אומגליקלעכער שיפּער,
דו ביסט מיין ווייטע לאַרעליי.

2

געפלויגן די גאלדענע פאווע
פון ים איז ביזן ים.
גריס, אַ, גאלדענע פאווע,
מיין ווייב, מיין ליכטיקן לאם.

מיין ווייסער לאם איז בת־טובים,
די גאלדענע פאווע — מיין האַרץ,
דער ים דאָס איז מיין לעבן
און דיינער, בת־טובים, אויך.

איך האָב דיך, לאם, דו ווייסער,
ביים לעבן אויסגעוויינט,
ווי ס'האַט אברהם זיין יצחק,
זיין זון דעם איינציקן.

ווי ווערט א ליבע געשלאָסן ?
דורך ריידן, זינגען און לאַכן.
און אונזער ליבע געשלאָסן
האַט גאָט מיט זיין אייגענער האַנט.

געפלויגן די גאלדענע פאווע
פון ים איז ביזן ים.
גריס, אַ, גאלדענע פאווע
מיין ווייסן, מיין ליכטיקן לאם.

דער ווייסער לאם — בת טובים
די גאלדענע פאווע — מיין האַרץ,
דער ים דאָס איז מיין לעבן
און דיינער, בת טובים, אויך.

3

„פון יונג פארהייראַטע פרויען
גייט אויף א וויסער דופט,
אַ מעווע אין ראַזלעך־בלויער
פרימאַרגנדיקער לופט“.

בת־טובים שווייגט אַ ווילע,
און זי פאַרשווייגט אינגאַנצן באלד.
אַרום זיך זעט זי האַרבסטיקע מיילן
מיט טיף און לייכט באַקופערטן וואַלד.

4

לבנה ליגט אין פענצטער,
בת-טובים ליגט אין בעט,
קוקט מיט פארנעפלטע אויגן
אויף אירע ווייסע פיס.

מיט ווייטאָקדיקער זיסקייט
האַט זי די פיס געגלעט ;
עס שמעקט איר נאַקעטער לייב
ווי אויפגעבראַכענע ערד.

אוי, חתן, חתן, חתן,
דו, מיין גאַלדענע האַרץ ;
ניט אזוי א חתן
ווי אַן אייגענער מאַן.

ניט אַזוי א כלה
ווי אַן אייגענע ווייב ;
עס ליגט שוין פון לבנה
אַן אויפגעאנגען לייב.

ווען דו זאלסט וויסן, בת־טובים,
ווי ס'האט מיין האַרץ דין ליב,
וואַלסטו ניט זאָגן, בת־טובים
אַז איך האָב דין ניט ליב.

איך האָב דיר א מתנה
פון עלפאַנט־ביין געבראַכט,
און וואָס איז די מתנה
וואָס איך האָב דיר געבראַכט ?

ס'איז אַ קאַרסעט, בת־טובים,
וואָס שענער קען ניט זיין,
דו וועסט אין אים, בת־טובים,
פון אַלע ליבער זיין.

דער מלכה'ס האַרץ וועט א צוק טאָן,
ווען זי קומט נאָענט צו דיר,
דער מלכה'ס פאַזש וועט אַ קוק טאָן
און לאָזן זיך נאָך דיר.

נאָר ביי די לעצטע קאלאנען
פאַרדרייט ער זיך צום בריק,
עס וועלן די ווייסע קאלאנען
ניט הערן אים קומען צוריק.

האַרט ביי די מאַרמאָרענע טרעפן
די מלכה טרינקט איר סם.
און שלעפן אין אַ זאק מיך
וועט ער ביינאַכט צום ים.

עס זיינען שייך, באמת שייך, עס זיינען זייער פאנטאסטיש
 אילומינירטע שיפן ביי דער נאכט אינמיטן ים.
 דו קוקסט אויף זיי, דו קוקסט, דו קוקסט; עס ווערט דיין הארץ עלאסטיש
 און בויגט זיך ווי דעם הימלס רעגנבויגנדיקער קאם.

א, בונטער רעגנבויגן,
 א, הארץ, ווי ביסטו ליכט,
 בת-טובימ'ס גרויע אויגן
 זיי זיינען אויך שוין פייכט.

דו וויינסט, מיין לאם, מיין וויסער,
 און ציטערסט ווי אין שלאף,
 אַמאָל איז געוועזן אַ מעשה,
 נאָר טרויעריק איז איר סוף.

אַמאָל איז א מלך געוועזן,
 אַז וויי איז צו מיר און אַז ווינד.
 איך האָב אין דיין שמייכל געלייענט,
 דער מלך איז טויט שוין פון לאַנג.

די מלכה איר סם האָט געטרונקען,
 געפאָלן איז זי אויף די טרעפּ,
 די לעצטע שיף אין דער נאָכט איז געזונקען,
 זי טראָגט מיט זיך מיט איר ליכטיקן שלעפּ.

7

א פיש ביי דעם עק אַנגעהאַלטן
וואַרפט זיך אין גלאַנציקער גסיסה.
ים, ים, שופנדיקער,
דו צאַפּלסט אין שוין פון דער לבנה.

די שופן דיינע הויבן זיך,
און איינס אין דאָס צווייטע פאַרגייט.
אַז וויי איז צו מיר און צו מיין יונג לעבן,
איך האָב מיין ליבע פארשפּילט.

און ביז ס'זועט א בערגל זיך הויבן אויף מיר
און אינמיטן פון בערגל — אַ בלימל,
וועל איך, ווי דער ים אין לבנה'שער נעץ
מיין פאַרשניטענע ליבע באוויינען.

1937م 1925

די גאלדענע הארף

1

די דיכטונג

גאט און זיין משפט איז גערעכט
און קען ניט זיין גערעכטער!
און איך האב ליב מיין אָרעם ברויט,
מיין ווייב און מייןע טעכטער.

און איך האב ליב דעם שלאנקען ווינט,
דעם שלאבעריקן רעגן,
דעם אראנזש טעפּיך, וואָס אויף אים
ביסט היינט פֿאַר מיר געלעגן.

און ביזן מאָרד פון יעדן ביין,
און ביזן תהום פון גלידער,
האָב איך אייך ליב וואויל קלינגענדיקע,
וואויל דופטנדיקע לידער.

אַ לידער! — ס'פלאַלען פון א קינד,
דער שמייכל פון דעם ווייזן!
אַ לידער! — ס'לאָזט דער אינגלינג זיך
אין וועלט אין ווייטער שפּרייזן.

און טויזנט פרויען גייען נאך
מיט אַנגעצונדענע פאקלען.
— וואָס וויינט איר, כלות? — ווי וויינט מען ניט,
ווען זיינע פיס זיך וואַקלען?

— אַ, כלות, איידער ס'מאַכט די צייט
צוריק אויף אירע ברעמען,
וועט קומען דער חתן מיט אוצרות צוריק
און יעדע פון אייך וועט ער נעמען.

— דער חתן וועט קומען, וועט קומען צוריק,
דער חתן, ער איז שוין געקומען.
דער חתן האָט מיך — האָט מיך — האָט מיך —
— האָט מיך — האָט מיך גענומען.

דאָס ליד פון מידן פאַרצעליי

קליפּ קלאפּ באטאוויים,
 באטאוויים גאַלדן האַרץ,
 ליכטיק איז אין האַרצן,
 נאָר די נאַכט איז שוואַרץ.

קום, קום, באטאוויים,
 באטאוויים, קום אַרויס.
 וואָס אין האַרצן ליגט מיר
 זאָג איך באַלד דיר אויס.

חתן-כלה בלייבן
 האָט ניט מער קיין מיין.
 לאַמיר חופּה שטעלן
 און טאַקע, טאַקע שוין.

פרעגסט נאָך, ווי עס וועט דיר
 שפעטער זיין ביי מיר ;
 איז עפעס גוט דער מלכה ?
 זיין וועט בעסער דיר.

עסן וועסטו עסן
פון מידן פאַרצעליי,
שלאָפן וועסטו שלאָפן
אויף האַלענדישן לייך.

און דער אראנזש טעפּיך,
ווי אַ דינע שפיז
קיצלט צונג און שולטער,
קאַסעט פון די פּיס.

פאַלסט אַ זאַנג א פולע —
שווייג, זיי שטום, זיי שטיל!
גוט זיינען אומעטום פרויען,
דאָך בעסער אויפן דיל.

דער פוס אין רוים

באטאווימ'ס ווייסער קני
 אין שויס פון דעם באַגין,
 אין בלוי פון אין דער פרי —
 רייצט ווי דער ביס פון בין.

עס שטרעקט א פוס זיך העל
 פאַרלוירן אינם רוים.
 אַ קופער־גרינע וועל,
 אַ שנייאיק ווייסער שוים!

מיט אויגן האַלב פאַרשנירט
 גלעט זי דעם פוס און גלעט —
 פרימאַרגן גרוי פארלירט
 זיין גרוי און פיאלעט.

דאָס ליד פון פארלאָרענעם לייב

וויין ניט, פארלאָרענער לייב,
 מיט הענט אויפן נאָקן פאַרוואָרפן
 און מיט בלאַנדזשענדיקע בריסט אין דער נאַכט.
 איבער דיר שטיי איך געבויגן,
 דו, אָבער, דו זעסט מיך ניט.
 די אויגן דיינע, מיט טרערן באַזעצטע,
 קוקן אויפן באַלקן. —
 וויין ניט, פארלאָרענער לייב
 מיט הענט אויפן נאָקן פאַרוואָרפן
 און מיט בלאַנדזשענדיקע בריסט אין דער נאַכט.

נאַכט, סאפע, נאָקעטער לייב,
 נאָקעטער געוויסן,
 וויינענדיקע אויגן —
 פארלאָרענער לייב,
 מיט הענט אויפן נאָקן פאַרוואָרפן,
 וויין ניט אין דער נאַכט.

אומעטום איז הימל

אדיו, אדיו, באטאוים,
 איך פאָר פון דיר אָוועק ; —
 ניט די שטאַט די פרעמדע,
 ווי דער ווייטער וועג.

אויב איך וועל וואו קומען,
 וועל איך ערגעץ זיין ;
 אומעטום איז הימל
 און לבנה־שיין.

אומעטום די שטערן
 לייכטן באַענט און העל,
 ברויט און זאַלץ און וואַסער
 שטייט ביי יעדער שוועל.

שרעק זיך ניט, באטאוים,
 טו זיך אויס פון שרעק,
 גאַט אַליין וועט היטן
 אַלע מיינע טעג.

זיי געזונט, באטאוים,
 הארץ מיינס, זיי געזונט !
 ווייס, עס איז מיין ליבע
 ווי דער ים אָן גרונט.

דאָס ליד פון גרין־בלויע קרעלן

איך וועל צו דער קעניגן קומען,
 דאָס האַרץ וועל איך אויפדעקן איר :
 קעניגן, איך בין געקומען
 צו בעטן מחילה ביי דיר.

באטאווימ'ס גרין־בלויע קרעלן,
 זיי האָבן פאַרסמט מיר דאָס האַרץ!
 באַפעל, אז זי זאל מער די קרעלן
 ניט טראַגן אויף איר האַלז.

האַלב פינצטער איז אין טעאָטער,
 ווי ס'דאַרף געוויינלעך זיין,
 און אין דעם האַלב־טונקעלן טעאָטער
 אַ האַלז פון פאַרצעליי.

און פון דעם פאַרצעלייענעם האַלז
 וויינען די גרין־בלויע קרעלן.
 קוק איך אויף דעם פאַרצעלייענעם האַלז
 און וויין מיט גרין־בלויע קרעלן.

און דער האַלז איז געוועזן באטאווימיס,
און געטראָגן האָט זי דאָס דעם שנוּר.
אַ קעניגן מיינע, באטאוויים
האַט צוגעגנבעט מיין האַרץ.

זייט געזונט, חברים טיערע,
חברים ליבע, זייט געזונט!
זיי געזונט מיר אויף אייביק מיין בעט,
איך וועל מער גיט שלאָפן אין דיר.

זיי געזונט מיר מיין ליכטיקער ווינט,
מיין זומער, מיין ווינטער, מיין פּרילינג, מיין האַרבסט.
פאר אונזער איינציקער קעניגניס וועגן
לייג איך מיט שמחה מיין קאַפּ אויפן קלאַץ.

דאָס ליד פון ווייסן ציגעלע

ווייס ווי מיין מאמעס נאָמען,
ווי די לבנה ריין,
פריש ווי די פּרילינגס־שטראָמען
קום איך צו אייך צו גיין.

איך טראָג פון ווערטער דינע
די מילך־פאַרהויכטע ווייט,
איך טראָג פון פעלדער גרינע
דאָס ציטערדיקע זייד.

די מלכה פון דער מעשה
מיט מיר אינאיינעם שפּאַנט,
דאָס ציגעלע דאָס ווייסע
צופט גרעזלעך פון מיין האנט.

מיין פּאַווע האָט די פּליגל
די גאַלדענע צעשפּרייט ;
די נאַכט ליגט אונטער ריגל,
די שרעק ליגט אויף א קייט.

מארקזין פאמפאדור

— עס גייט ניט ארויס מיר פון זינען
מארקזין פאמפאדור.

— וואָס גייט ניט אַרויס דיר פון זינען
מארקזין פאמפאדור ?

— אַזויפיל פרוי איז קיינמאַל
קיין פרוי נאָך ניט געווען.
— און מיר, מיר דאַכט זיך טיילמאַל,
אַז דו ביסט עגלעך צו איר.

— צו צען יאָר האָט זי דערוואוסט זיך,
אַז זי איז דעם קעניג באַשערט.
און ווען האָט באטאוויס דערוואוסט זיך
און וועמען, זאָג, ביסטו באַשערט ?

— אַ קאַרטנוואַרפערקע האָט איר
דאָס אַלץ פאַרויסגעזאָגט.
— ווען מען וואַלט עס דיר געזאָגט,
וואָס וואַלסטו אויף דעם געענטפערט ?

א צוק געטאָן מיט די ליפּן.
א קוק געטאָן אויף איר לייב,
און אין דער וויג פון נאַכט האָט זי
די גלידער אויסגעקושט :

„וואַקסט אויס, איר קליינע גלידער,
„שטראַמט אָן, איר קליינע בריסט,
„דעם קעניגס פארלאנגען גייען
פון בענקשאַפט אויס נאָך אייך.“

— ניט רעד אַזוי, באַטאָוים,
אַזוי צו ריידן איז זינד . . .
און ביז צום טויט דערשראָקן
איז מיין פאַרבלוטיקט האַרץ.

און ס'שווימט די לבנה אין פלעקן ;
אַן אומגליק וועט היינט נאָך געשען.
אַדיע, באַטאָוים, איך וואַרף זיך
פון בריק אַראָפּ אין טייד !

מיידלעך, ווי האַלבע לבנות

און לאַנד און טראַן איז מיר געקומען,
איך האָב געדאַרפט דער קעניג זיין :
מיך האָבן, אַבער, מער פאַרנומען
דער ים און דער לבנה־שיין.

פון הויף די רייצנדיקסטע דאמען
זיי לאָזן מיינע אויגן שטום,
און ווי דער וויי פון זיבן ימים
אַ שווייגנדיקער שפּאַן איך אום.

האַב איך געזאָגט צום ברודער : בלייבן
זאָל דיר די קרוין, איך שענק זי דיר.
און איך וועל זיך אין טאַל פאַרקלייבן
און ביי דעם ים פאַרבלייבן איך מיר.

עס גיט מיין ברודער מיר מתנות,
און קעניגלעך איז זיין געשאַנק :
שענקט מיידלעך מיר, ווי האַלבע לבנות,
אַזוי פאַרשפרעכנדיק און שלאַנק.

האַט אויך געוואַלט דעם הויף־נאַר געבן.
„אַ, קעניג, שענק אים ניט אַוועק.
„גיב ליבערשט מיר דעם פאַלק, אז שוועבן
זאָל ער פאַר מיר דורך מיינע טעג“.

מאַרקזין באַטאוויס

פון מיינע דינע, פיינע לידער
שמעקט מיט טויט.
— ר. אייזלאַנד.

דער טויט האָט זיך צו מיר אין מיין בלוי־וויסער רו
צום ערשטן מאל ערשט לעצטע נאַכט באַוויזן ;
ווען ביי דעם ברעג פון ים אַ ראַנדעוואו
האָב איך געהאַט מיט דער מאַרקזין.

די אויגן מיינע קוקן האַלב פאַרליבט
און זיינען אויף איר נאַקן שטיין פאַרבליבן.
— מאַרקזין איז פאר מיר אַ מאַנוסקריפט.
וואָס איז פאַרמעקט און אַפגעריבן.

מאַרקזין לאַכט. איר הויט ווערט געלבלעך־מאַט.
און ס'זווייט פון אירע נאַכגעביקע גלידער
אַט יענער רייצנדיקער אראַמאַט.
וואָס פילסט אין טויט און אויך אין מיינע לידער.

ברויט און וואסער

און דער באַגין הויבט אויף די ברעמען :
צוויי שווערע לאַדן גרויען בליי,
און בלייאיק וועט ער זיך פאַרנעמען
און גיין די גרויסע שטאַט פאַרביי.

האַרט ביי אַ וואַלד וועט ער זיך שטעלן
און בלייבן ברוגז וועט ער דאָ ;
און ווייטער וועט אַ לעבן העלן
און ראַזיקן זיך וואָס אַ שעה.

ווי ברויט און וואַסער נעמט דערפרישן
דער אויפגעוואַכטער אינדערפרי.
לאַם ! עס וויל מיין האַרץ פאַרווישן
די הייסע קיש פון דיינע קני.

נאָר וואָס צוקט היינט אַזוי דיין שמייכל
און ס'גריבלט פון דיין לינקער באַק !
דו ביסט, ווי אַ צייטיקער עפל,
פולבלוטיק און געשמאק.

דיין לייב, ווי אַ פינצטערער אַפריס,
ציט און פארכישופט און רייצט !
קוים וואָס איך שטיי אויף די פיס נאָך —
מיך האָט דיין אַטעם פאַרפלייצט.

אַ טרויעריק ליד

אין האַרבסט פון מיינע דרימלענדיקע ווערטער
איז אויפגעגאנגען פֿיאלעט.
(— דו ווינסט, באַשערטע ? — איך וויין באַשערטער,
אַ כלה ביי דעם חופּה־בעט).

מיין פֿיאלעט האָט זיך צעגאַסן
און האָט פֿאַרשווענקט מיין לעבנס ליפּ.
(— מיין ווייסע כלה ! — מיין ווייסער חתן !
— דו האָסט מיך ליב ? — איך האָב דיך ליב).

שוין ערדיק מיינע אויגן קוקן
אַפֿיר פון דעם פֿאַרשעמטן בלוי.
(— דו ציטערסט, כלה ? — די ליפּן צוקן,
און ס'וואָרט מיינס שלאַגט זיך אָן אַן גרוי).

דאָס ליד פון גאַטס קנעכט ישראל בעל שם טוב

ישראל בעל שם טוב, גאַטס איביקער קנעכט,
גייט זינגענדיק איבער די וועגן.
— וואָס זינגסטו, ישראל? — ווייל איך בין גאַטס קנעכט
און איך גיי מיין כלה אַנטקעגן.
און שייך איז מיין כלה אזוי ווי אַ בוים,
און אפשר נאָך שענער אפילו.

— און זאָג מיר, ישראל, זאָג ווי רופסטו זי,
און ווי אזוי רופן זי אלע?
— בת־טובים, בת־טובים, אזוי רופט מען זי,
ביי מיר אַבער הייסט זי — מיין כלה,
און ווי די לבנה אזוי איז זי ווייס,
און אפשר נאָך ווייטער אפילו.

און זאָג מיר ישראל, זאָג, וואָס זאָגסטו איר,
ווען איר האָט זיך ביידע באַגעגנט?
— מיין כלה, מיין כלה, — אזוי זאָג איך איר, —
מיר האָבן זיך ביידע באַגעגנט,
קום, גיב מיר דיין האַנט, קום אין עק פון דער וועלט,
— כּוּוּעל גיין מיט דיר ווייטער אפילו!

א י ן ש ע נ ק

ווי אָפּגעניצטע. ניט דערפּאַרענע אַקטיאָרן
אויף אַ מין הייזעריקן בייִקול האָבן זיי גערעדט.
און ס'האַט די נאַכט די שעה'ן אירע אָנגעוואָרן
נאָך איידער ס'איז געוואָרן שפּעט.

ביים רונדן טיש, ביי פּולע גלעזער ביר דריי מענטשן זיצן,
דער אינגסטער איז א זעכציקער געוויס.
און קוקנדיק אויף מיר מיט בעטנדיקע אויגן
געצויגן האָבן זיי אלץ מעשיות, אנעקדאָטן, וויצן,
פון פרויען, וואָס געוואָלגערט האָבן זיך ביי זייערע פיס.
פון מענער, וואָס זיי האָבן לייכט אַזוי אמאָל באַטראָגן, —
דער ליגן סקריפעט ווי א ניט געשמירטער וואָגן.
און א פאַרשייט געלעכטערל איז פון זייער קול ארויסגעקראָכן
פונקט ווי אַן אַלטער פּערד אין שווערן שפּאַן.
גאַט! שטראָף ניט פאַר די רייד מיך! מיד אַזוי און אָפּגעקראָכן
קען בלויז א ווייב זיין אין די אויגן פון איר מאַן.

אויף וואָס שרה בת־טובים פטריט אירע טעג

וואָס טוט שרה בת־טובים אַ גאנצענעם טאָג ?
וואָס זאָל זי טאָן ?
גאַרנישט טוט שרה בת־טובים א גאנצענעם טאָג.
טוט גאַרנישט ניט טאָן.

שיקט טויזנט דינסטן אַרויס אין מאַרק,
שיקט זיי מיט פלעשער און זעק,
ברענגען די דינסטן צו שלעפן פון מאַרק,
בוימל אין פלעשער און מעל אין די זעק.

דריי טויזנט הינדעלעך זיצן אין הויף
און לייגן אַ וועלט אָן מיט אייער ;
קומען די קוכער און מישן צונויף
בוימל מיט מעל און מיט אייער.

שטייט אַן עלעקטרישער אויוון דערביי,
גרויס ווי אַ העלפט פון דעם פאַרק,
און אין אַ וויילע אַרום איז שוין דאָ
קיכלעך אַ גאַנצענער באַרג.

באַלד ווערן די קיכעלעך צעטראָגן, צעטיילט
אין יעטווידן אידישן הויז,
דורך וועמען ? איך ווייס נישט. דאָס מוז זיין אַ סוד.
מען זאָגט עס מיר קיינמאַל ניט אויס.

מאן און ווייב

צו ר. ל.

דו זאגסט אמאל צו פרעמדן לייב :
לייב פרעמדער, ווער מיר אייגן !
און אויב ס'איז נאָר די רעכטע שעה,
וועט פרעמדער לייב באַהעפטן זיך מיט דיר אויף אייביק.
און אָן די פליגלען פון דיין נאָז
אַ נייער ריח וועט אַ בלאָז,
אַ קלאַפּ אַ מילדן געבן. —
און עפענען וועסטו פאַר אים
די טויערן פון דיין לעבן.

אַי-לו-לו-לו, פייגעלע,
אין נעסט אין דעם געטרייען !
דער פאַוועס גרוס וועט איטלעך האַרץ
פון בענקעניש באַפרייען !
און ווי דאָס זאַטע קאַרן-פעלד
אין זומערדיקן רעגן,
מיט שפע פול וועט יעדער טאָג
זיך וויגן דיר אַנטקעגן.

— מיין ווייב, אָז וואויל און וואויל איז מיר,
וואָס איך האָב דיך גענומען!
— מיין מאָן, אָז וואויל און וואויל איז מיר,
וואָס דו האָסט מיך גענומען.
— מיין ווייב, מיין ווייב, גיב מיר דיין האַנט,
— מיין מאָן, מיין מאָן, נעם דיר מיין האַנט,
כ׳וועל דיר אויך ס׳האַרץ מיינס געבן.
די גאַלדענע פּאַווע באַלייט דיך, באַלייט,
די גאַלדענע פּאַווע די פּליגל צעשפּרייט,
און ס׳עפנט די גאַלדענע פּאַווע דיר ברייט
די טויערן פון אייגענעם לעבן.

אין נעץ פון דער לבנה

אין נעץ פון דער לבנה
ציטערן די שיפן ;
עס ציטערן די שיפן
אין קופער־גרינעם ים.

צו דער לבנה הויבט זיך
דער ים אין אַ געבעט. —
לאַך מיט די ברוינע אויגן,
טייל היינט מיט מיר מיין בעט.

איך האָב אויף טעג און מעשים
געשיקט דעם רויטן האָן ;
און וואָס ס'זועט קומען שפעטער
וואָרף איך שוין איצט אין קאָן.

אַ, דרימלענדיקע שיפן !
אַ, כישופדיקער ים !
לאַך מיט די ברוינע אויגן,
ברויך־אויגנדיקער לאם !

דיין צאַרטע דורכזיכטיקע הויט

אַזאַ לבנה! אַזוינע נעכט!
און ווי דאָס האַרץ שלאָגט היינט פאַרטרויט!
ווי נאָדלען מיינע פינגער שטעכט
דיין צאַרטע דורכזיכטיקע הויט.

הויך איבער אונז האָט זיך צעוויגט
אין ווייטן רוים א פּורפור פּלאַם;
אויף וואַלקנס די לבנה ליגט.
ווי אין דעם פעלד אַ ווייסער לאַם.

און אין דעם שיין האָט האַרץ און וועלט
זיך דורכגעפּלאַכטן, דורכגעצווייגט,
און אַלעס זינגט און קלינגט און קוועלט —
דער לאַם דער ווייסער ער נאָר שווייגט.

איבער זיבן ימים

איבער זיבן ימים, איבער טעג און וואָכן,
איבער לייכט פאַרבראַכטע אָונטן און רייד,
האַט שוין אונזער שיף דעם נעפל דורכגעבראַכן,
און אין ווינט שוין אונזער ווייסער זעגל ווייט.

און ווי קאַלטע זיילן גלאַצן שוין די בליקן,
בלינד איז אונזער וואָרט, וואָס האַט גערוישט ווי וויין : —
איך וועל היינט ביינאַכט נאָך זיך דערשטיקן,
אדער כּיאַג אַ קויל מיר אין דעם מויל אַריין.

די פאַרצעלייענע מאַרקזין

מאַרקזין איז פון פאַרצעליי
און טיף גערוזשט די ליפן אירע.
איר וואָרט איז עכט האַלענדישער לייז.
איר וואָרט איז גלייך ווי ס'איז אַ חירע.

און אין טונקעלן געוועב
די אויגן די גאַלדענע שטראַלן.
בין איך אַליין אַצינד איר שלעפּ.
פריער איז ער געווען פון עלף טויזנט וואַסאַלן.

סענטימענטאלע פערזן

און מיט דער שאַרפקייט פון א חלף דיין געהער דערוואַכט.
דיין וואַכיקער געפיל נעמט פליען אָן אַ סוף
אין פּיאַלעטענעם באַגין, אין ראַזיקן פאַרנאַכט.
און טיילמאַל קומט עס אויך צו דיר אינמיטן שלאָף.

ווערסט פּלוצים וואַך, דו ווערסט די אַנגעשטרענגטקייט מיט אַמאַל,
דו ווערסט געהער, נעמסט הערן מיט די וואַרצלען פון די האַר,
און וואָס הערסטו ? דו הערסט אין זיך אַ וואַנדערלעך קול,
און הערסט דעם האַרץ-שלאַג פון אַ קינד דיינס אין אַ טויזנט יאָר.

און מיטאַמאַל ווערט דיר ניט אויסצוהאַלטן לייכט און גוט
און ס'נעסט זיך איין אין האַרץ ביי דיר דער וויסער פּויגל-פּרייד,
און רואיק פליסט, ווי פליטן אויף אַ טיך, אין דיר דיין בלוט,
און דורך דעם געפּל פון די דורות ווייט אַ האַנט און ווייט.

אַרום איז וויסט, אַרום איז לער, דיין האַרץ אַליין איז פול
און לאַזט אַראַפּ דעם אַנקער זיינעם אין דער ווייטסטער טיף.
ביסט מער ניט דו, — ביסט דער בעל שם טוב, אַ פּרוכת אין אַן אַלטער שול,
ביסט די לבנה, א פּרינץ פון אינדיע, דו ביסט אַ זעגל-שיף.

אין אָנפאַנג איז געווען דאָס וואָרט

אין אָנפאַנג איז געווען דאָס וואָרט,
און ס'איז דאָס וואָרט פאַרבליבן.
און אַלץ, וואָס איז געשען מיט מיר,
און אַלץ וואָס איז געשען מיט דיר
האַט לאַנג די צייט פאַרטריבן.
און בלויז אַ שוואַכער אָפּשיין איז
אין האַרץ ביי אונז פאַרבליבן.

ווי קלינגט עס ווייט, ווי קלינגט עס פּרעמד,
אַז ביסט אַמאָל געוועזן מיינע.
באטאוים, דאָס איז דאָך ניט וואָר,
דאָס איז דאָך בלויז נאָר אַ רעפּריין
פון אַ פּרעמד־לענדיש ליד, וואָס איך
האַב ווען אַמאָל געהערט.

ווי אומגעלומפערט איז די טאַט,
און ס'אַראַ שווערקייט ווייט פון איר.
זי בויגט דאָס האַרץ דיינס צו דער ערד.
און פילט מיט טרערן אָן דיין בליק.
אַ, לופטיק, ריין, איז ס'וואָרט אַליין,
דאָס וואָרט — דער אייביקער רעפּריין
פון יענעם ליד, וואָס איך האַב און וואָס דו
געהערט אַמאָל, ניט דאָ, נאָר אַנדערש וואו
און לאַנג שוין לאַנג צוריק.

די באַלאַדע פון די נאַקעטע בריליאַנטן

האַלב־נאַכט, עס שווימען שעה'ן
צום האַפן פונם ליכט ;
האַלב־נאַכט, און אַלע פרויען
שוין האַבן איין געזיכט.

און דאָס געזיכט איז רייציק,
ביז ווייטיק נאַענט און ליב ;
און דיינע אויגן גייציק,
און ווי דער סנה דיין ליפּ.

אין אַזאַ שעה געפאַנגען
האַט אים א רוי געשריי,
איז ער אים נאַכגעגאַנגען
אַ הוילער ווי דער וויי.

דער קול פירט צו אַ קעלער ;
ער לאַזט זיך דאַרט אַראַפּ.
פון גלוסטונג ווערן שמעלער
די אויגן אין זיין קאַפּ.

אַ, שווער געדעקטע טישן !
אַ, רייד, אַט פויל, אַט גיך !
און פרויען ווי אַפישן
צופרידענע מיט זיך !

ער מעסט אָפּ מיט די אויגן
דעם עולם פון דער שוועל,
און וואו ער דאַרף זיך נויגן
האַט ער גענויגט זיך שנעל.

דערנאָך דורך רייען שווערע
פון שפיזלדיקע רייד
גייט ער מיט אויגן לערע,
און נאַקעט ווי דער טויט.

ער גייט ווי ס'זאָלט אים טראַגן,
דערזעט ער מיטאַמאַל :
ביי זיינע פיס נעמט קלאַגן
אַ וויינענדיקער קול.

און ווען צום ווייטן טישל
דערפירן אים די טריט,
ווי אויף אַ הוק אַ פישל,
צוקט אין אים גליד נאָך גליד.

ווי איבער אים געבויגן
מאָן רויטן זייט ווער, זייט :
„איך קוק מיר אויס די אויגן
„איך האָלט די הענט צעשפרייט“

ער זעט צוויי עדלשטיינער
פאַרגאַנגען אין געבעט :
„דו איינציק, איינציק, איינער,
„טייל היינט מיט מיר מיין בעט!“

א קול אן אומבאקאנטן —
א תהום — א שמאלן ראנד —
צוויי נאקעטע בריליאנטן —
א זאמדיק געלע האנט —

און נאך האט ער געזעען
און נאך האט ער געהערט ;
דאס קול נעמט איצטער ווייען
הייס, דופטיק, ווי די ערד.

מ י י ן ט ע ס ט א מ ע נ ט

1

דאָס לעבן איז זיין ברעג אַריבער,
עס רוישט און ריזלט ווי אַ „ריש״ —
גערוזשטע ליפן זיינען ליבער
און זאָפטיקער פון בלייכן פלייש.

2

ס'האַט גאָט באַשאַפן אַלע ווערטער,
נאָר איבער זיי הערשט דער פאַעט.
ער איז רעגירער און באַשערטער,
ער פירט זיי צו דעם חופּה־בעט.

3

דאָס וואָרט ביי גאָט איז אַן אלמנה,
אַ כלה איז דאָס וואָרט אין ליד,
און איז ווי ליפן אַ מתנה
פאַר דעם וואָס וויל און ציטערט ניט.

4

איך האָב אין ניינצן דריי און צוואַנציק
אין לידער אַנגעזאָגט דער וועלט —
אַז אַלע אויגן זיינען גלאַנציק
און פון אַ בענקעניש באַזעלט.

5

דאָס האָט געמיינט : איר זאָלט פאַרווישן
פון אויגן בענקענדע דעם וויי.
דאָס האָט געמיינט : אויף יעדן קישן
געפינען זאָל זיך קעפלעך צוויי.

6

האָט איר כאַטש אויסגעפאַלגט מיך, ברידער,
האָט איר זיך צוגעהערט צומאַל ?
אַ, וויי ! דער דופט פון מיינע לידער
פאַרווייט, פאַרגייט אָן ווידערקול !

7

און ליפן בלייכע און גערוזשטע
אומזיסט זיך בעטן : נעם און עס !
מיך שרעקן ליפן ניט געקושטע
ווי אויגן אָפענע ביים מת.

8

דעקט אויגן צו וואָס קוקן, קוקן,
און בלייבן שטום, פאַרגלייזט און בלינד.
און אויב אומזיסט וואו ליפן צוקן —
איז וויי צו יענעם דור און ווינד.

9

קושט ווערטער פון דאָסניי און ווידער,
דאָס וואָרט ווי ליפן רייצט און רופט. —
פון וואָרט ווערט טאַט, פון טאַטן — לידער,
און ס'ליד ווערט אויפגעלייזט אין דופט.

איך בין דער מאן פון ליד

איך בין אין גאס געגאנגען
און גארנישט ניט געזען,
ווי ס'וואלט פאר מיינע אויגן
א גרויע וואנט געווען.

ס'איז ניט קיין וואנט געוועזן,
דער וועג געווען איז פריי.
נאר גאס און לייט און הייזער
גיי איך כמעט פארביי.

ס'איז ניט געוועזן טרויער
וואס האט מיין ליכט פארשטעלט.
אין טיפעניש פון הארצן
א קוואל האט אויפגעקוועלט.

און וואס איך האב פארנומען,
און וואס איך האב געהערט, —
צו הערן און פארנעמען
איז מיר געווען באשערט.

מיין בלוט א שטראם א טיפער,
א פאדעם אן א קנופ,
איז איינס פאר טויזנט דורות
אי פאר אי נאך מיין גרוב.

כ'האב נאך אייך וואס צו זאגן,
נאר זאגן וועל איך ניט.
איר זייט די לייט פון מעשים,
איך בין דער מאן פון ליד.

ד י כ ט ו נ ג

יוסף יפה'ן

די נאכט האט אויפגעמאכט די ריגלען,
און די לבנה שווימט אַרויס.
דאָס פלאַך-לאַנד און די גרינע היגלען
זיי לויפן מיילנווייז פאַרויס.

ער גייט. מיט אים צוזאַמען גייען
די ריחות פון אַ שאַרפן קוואַל.
אַרום אים ווייטע ווערטער ווייען
און רוישן ווי אַ וואַסער-פאַל.

און וואָס די ווייטע ווערטער זאָגן.
און וואָס די נאָכט זינגט אין איר ליד,
האַט זיך אין שטיקער ליכט צעשלאָגן
און וואַלגערט זיך ביי זיינע טריט.

ער גייט, ווי ער וואַלט לייכט געשוואומען,
און וואַרט, און נאָכט, און קלאַנג, און שיינ
האַט ער געצויגן אויף זיין גומען,
ווי דאָס געווען וואַלט אַלטער וויין.

און זיינע חושים נעמען וויינען
פון ליבשאפט גרויסער און פון גליק : —
וואָס אותיות און ווערטער מיינען
אַנטפלעקט האָט אים אן אויגנבליק.

די פינגער הויבן אָן צו קנעטן
פון זילבן ווערטער און געמיט,
איין וואָרט נעמט זיך צום צווייטן בעסן
אין לויב פון קומענדיקן ליד.

די נאַכט האָט אויפגעמאַכט די ריגלען,
אין הימל פיטערט זיך דער לאם,
דאָס פלאַך-לאַנד שלינגט איין אַלע היגלען,
די ערד באַוועגט זיך ווי דער ים.

א ל י ד

איך וועל אַרונטערגיין אין גאַס,
די שטוב איז ענג געוואָרן;
עס איז מיר טיש און בוך און ליד
שוין ווידער פרעמד געוואָרן.

די גאַס איז שייך, די גאַס האָט ליכט,
די גאַס האָט לופט, האָט ווינטן;
און דורכגענומען וועל איך גיין
פון ליכט, פון לופט, פון ווינטן.

און מענטשן גייען אין דער גאַס
מיט לאַכנדיקע אויגן: —
עס ווערט דיר אויפן האַרצן ליכט,
ווען קוקסט זיך איין אין אויגן.

און גיין וועל איך דערנאָך צוריק
צו טיש, צו בוך, צו לידער.
די גאַס איז שייך, די גאַס האָט ליכט,
נאָר ליכטיק זיינען לידער.

אַ ליד דאָס איז אַזוינס, וואָס דו
דערטאַפסט ערשט מיט די פינגער, —
אויב עפעס פרעמדס איז דאָ אין דעם,
פאַרשטעכסטו זיך די פינגער.

ד י מ ו ז ע

איך האָב אַמאָל אַ אינגל
אַ זאַג געטאָן אין שפּאַס :
— מיר וואָלט זיך וועלן וויסן
צי איז דער ים דאָ נאָס ?

פּאַרטראַכט האָט זיך דאָס אינגל
און גייט אין ים אַריין.
ער זאָגט : ס'איז נאָס דאָס וואַסער,
אַז נאָסער קען ניט זיין.

און ווען זיין ענטפּער קייקלט
צו מיר זיך דורך דער לופט —
האַט ער מיט זיינע הענטלעך
דאָס וואַסער אויסגעפרוּאווט.

שוין לאַנג ווי ס'איז דאָס אינגל
אַרויס מיר פּונם זין.
איך האָב אָן אים דערמאַנט זיך
דאָ ביי דער שרייב־מאַשין.

און עפעס מיט די פינגער
מיט מיינע האַט געפירט :
די ווערטער, וואָס איך שרייב דאָ
האַט עמיץ מיר דיקטירט.

און עפעס ווערט מיר לייכטער
און לייכטער מיין געמיט. — — —
טיפּ איז דער וועג פון לעבן,
און טיפער פונם ליד.

די באַלאַדע פון פאַרנעפּלטן גלאַז

מיט מזרח שמעקט זיין פאַפּיראַס,
שעהערעזאָדע, מדבר, ניל,
און ווייסע נעכט... שוין ווערן שטיל
די פליגלען פון זיין וואַכער נאַז.

זיין וואַכער נאַז איז מער ניט וואַך:
די ווערטער, וואָס ער האָט גערעדט,
מיט זיינע פינגער אויסגעגלעט,
זיי ליגן איבער אים ווי סכך.

קיין הימל זעט ער שוין ניט מער:
בלויז דורך די צווייגן דרינגט אַריין
אַמאַל צו אים לבנה־שיין,
און די לבנה אַטעמט שווער.

זיין אויג איז איצט פאַרנעפּלט גלאַז,
זיין אַטעם איז איצט אָפּגעהאַקט,
און בלויז זיין האַרץ קלאַפט צו דעם טאַקט
פון פרויען בויגיק ווי דאָס גלאַז — — —

מיט מזרח שמעקט זיין פאַפּיראַס.

צו חיה לע לאנדוי

„פאראנען ווערטער וואונדערלעכע, דינע,
קוים זאגסטו זיי ווערט לייכטער דיין געמיט.“
כ'האב זיי געזאגט און אומגעגאנגען
בין איך אין לעבן א פארשטעלטער פרינץ.
ניט שטארק פארשטעלט. די בלום די בלויע
האט לייכט געחלומט אין מיין לאץ.
און איך בין דורך מיין וועלט געגאנגען
מיט א געהער אן אויסגעאיידלטן
און גארנישט זעענדיקע אויגן.
ערשט איינמאל גיינצן זעקס און דרייסיק,
האב איך א הויב געטאן מיין בליק
און האב פאר זיך דערזען אזוינס,
אז מיינע ליפן האלטן אלץ אין מורמלען:
פאראנען זאכן וואונדערלעכע, דינע,
דערזעסטו זיי ווערט לייכטער דיין געמיט.

מיין יונגער, ליבער פריינט, א דאנק!

די באַלאַדע פון די זעגל־שיפן

אין אנדענק פון א. מ. דילאָן

„דאָס האַרץ טוט וויי“ — האָט ער גענומען זאָגן,
נאָר נישט פאַרענדיקט האָט ער, ווייל אינמיטן
האַט זיך זיין וואָרט אַזוי ווי אַפּגעשניטן,
האַט זיך זיין וואָרט אַן עפעס אַנגעשלאָגן.

און אומגעריכט, אַז ער האָט נישט באַגריפּן,
וואָס איז דאָ אויף אַן אמת פאַרגעקומען,
אים אים, ווי וויין וואָלט אַנגערירט זיין גומען
און פאַר זיין אויג דאָ שווימען זעגל־שיפּן.

די שיפּן ווייס, עס ווערט זיין האַרץ אים גרינגער,
און גרינג אַזוי, אַז ער וואָלט קענען וויינען.
און אים איז איצט, ווי ער וואָלט לידער ליינען
און זייער טעם געפילט מיט זיינע פינגער.

אויף דעם טויט פון אַ רוסישן דיכטער

(זי שא לאנדווי'ס לעצטע געדרוקטע ליד)

צו וואָס ביסטו געשטאַרבן, מיכאיל קומין ?
פיערא, דער נאַרישער, האָט גלייך זיך אויפגעהאנגען
און ערשט, ווען ס'איז די נאַכט די טיפע אויפגעגאַנגען,
איז ער אנטלאָפן, איך ווייס באמת ניט וואוהין.

די דאַמע, קענסט דאָך זי, געקומען איז צו לויפן,
געפאלן אויף מיין האַלז, געוואָרפן זיך אין בעט.
יא, דאָס געפיל, אַז קיינער וויל דיך מער ניט קויפן
איז פיינלעך דעם אַקטיאַר, דער פרוי און דעם פאַעט.

איך בין ביי קארלא גאצי היינט געווען. אין זאַלץ
האָט ער געטונקען דינע רייפלעך פאמידאַרן
און ער האָט מיר דערקלערט, אַז וויכטיקער פון אַלץ
איז ווידער אַנטאָן מאַסקעס דיכטער און אַקטיאַרן.

איך האָב דערפון אַ לאַנגע צייט געטראַכט אין שענק,
וואו שנאפס און סעלצער האָט געטאַנצט ביי מיר אין גלאַז,
וואו חבר סיראנא'ס פּיין פּילנדיקע נאַז
האָט שטיל געוויינט.

דער טאַג דערפילט זיך פּלוצלינג ענג,
דער טאַג האָט זיך אויף שעה'ן איינצעלנע צעריסן,
און אַלץ איז אַן אַ האַפט. דער אלטער קאַוואַליער
(ער ווערט שוין לאנגווייליק) האָט הייס געלאָזט דיר גריסן,
האַב איך אים, לאַכנדיק, צוריק געגריסט פון דיר.

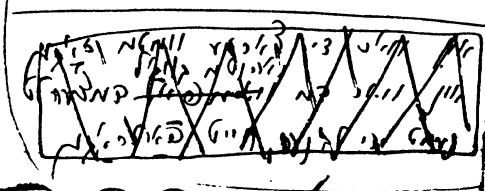
אין ווירדיק-צאַרטער געלקייט גיסט אַריין זיך גרין :
אין הימל שווימט אום די לבנה — אַ ציטרין.

געפונען אויפן פיש נאך זיין טויט

עס אַטעמט יעדער ווינקל פון דער ערד
מיט לעבעדיקן אַטעם : האָס און ליבע !
און ווי דער ים, אַזוי האָט אויך די ערד
אַן אַפּפּלוס און א צופּלוס, ווי דער ים
באַוועגט זיך אויך די אויבערפּלאַך פון אונזער
באַלאַדענער,
שווער־אַטעמדיקער ערד.

א. ויש להם חשיבות רבה
ב. ויש להם חשיבות רבה
ג. ויש להם חשיבות רבה

א. ויש להם חשיבות רבה
ב. ויש להם חשיבות רבה
ג. ויש להם חשיבות רבה

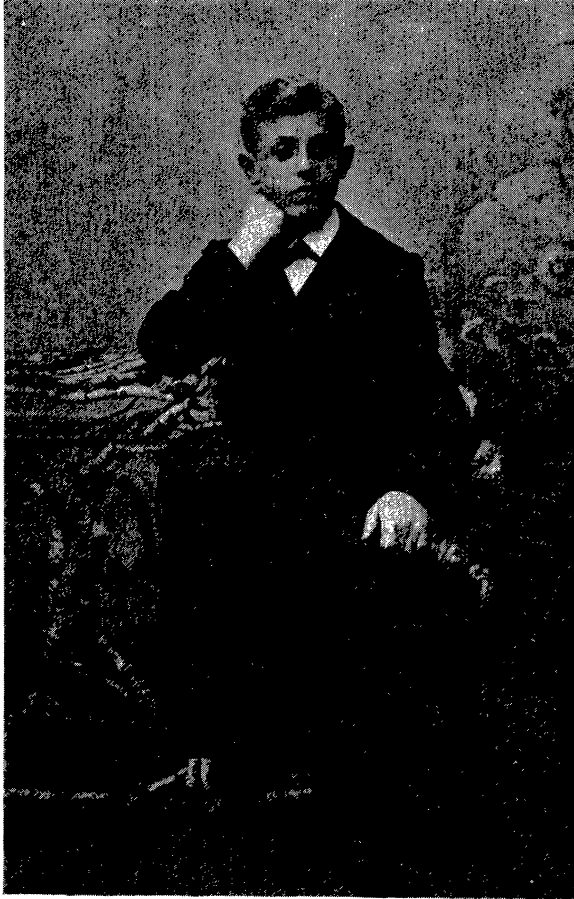
א. ויש להם חשיבות רבה
ב. ויש להם חשיבות רבה
ג. ויש להם חשיבות רבה

א. ויש להם חשיבות רבה
ב. ויש להם חשיבות רבה
ג. ויש להם חשיבות רבה

א. ויש להם חשיבות רבה
ב. ויש להם חשיבות רבה
ג. ויש להם חשיבות רבה

מסמכים ודיונים

זייער א וואונדערלעכע מעשה פון
א בראון קאפיטאן, א ווייס פערד
און דריי הודערט מאטראזן =

זישא לאנדוי צו דרייבן יאר

זייער אַ וואונדערלעכע מעשה פון אַ בראַוון קאַפיטאַן,
אַ ווייס פּערד און דריי הונדערט מאַטראָזן

עס האָט אַ ווינט צעבראַכן
אין מיטן ים אַ שיף,
די נאַכט געווען איז פינצטער,
דער ים געווען איז טיף.

דער קאַפיטאַן דער בראַווער
האַט ניט קיין סך געקלערט.
ער הייסט מען זאָל אים זאַטלען
זיין ווייסן פלינקן פּערד.

שוין שטייט דאָס פּערד דאָס ווייסע
און דרייט זיך מיט דעם עק.
דער קאַפיטאַן דער בראַווער
ער לאָזט זיך אינם וועג.

ס'איז שנעל די פּייל פון בויגן,
דאָס פּערד נאָך שנעלער איז!
און פון דעם פּערד נאָך שנעלער
זיך טראָגן זיינע פּיס!

דער ים געווען איז שטורמיש,
ווי ימים דאַרפן זיין,
נאָר קומט אַ הויכע כוואַליע
שלינגט באַלד דאָס פּערד זי איין.

דאָס פּערד שלינגט איין די כוואַליעס,
און יאָגט, און יאָגט, און יאָגט. —
און מיטאַמאַל אַ זינגען
דער פּרייער ווינט צעטראָגט.

ווער האָט זיך דאָ צעזונגען ?
וואו זינגט מען ? נאָנט צי ווייט ?
דאָס זינגען די מאַטראָזן,
דריי הונדערט בראָוע לייט.

אַז ס'דאַרף דאָ זיין מאַטראָזן —
קאָן יעדערער פאַרשטיין.
דער קאַפּיטאַן דער בראָוער
האַט ניט קיין האַרץ פון שטיין !

און ווען זיין שיף נעמט זינקען,
אין זעלבן אויגנבליק
די דינער זיינע רופט ער,
און הייסט זיי דרייען שטריק.

און שוין, דער שטריק איז פאַרטיק,
ער מאַכט אַ גרויסן שליף,
פאַרוואַרפט אויף די מאַטראָזן
נאָך ענגער פון אַ רייף.

און צוגעבונדן האָט ער
זיי אַלע צו דעם עק
פון ווייסן פּערד דעם פלינקען,
און לאָזט זיך אין דעם וועג.

אודאי איז ניט פריילעך
ביינאכט אין ים צו זיין,
איז זאגט מען, זאגט מען תהלים,
מען טרינקט צו ביסלעך וויין.

מען גלעט די בערד, די לאַנגע,
מען רעדט פון אַלטער צייט
און פון די חדר-יאָרן,
וואָס זיינען ווייט שוין, ווייט.

און עפעס ווערט פאַרשלונגען,
און עפעס ניט דערזאָגט. —
דאָס פערד שלינגט ווייטער כוואַליעס
און יאָגט, און יאָגט, און יאָגט.

לאַנג האָט דער וועג גענומען,
ווי יעדן איז באַקאַנט,
נאָר סוף כל סוף געקומען
זיי זיינען אין אַ לאַנד.

דאָס לאַנד איז פול מיט באַקסער,
ווי ס'איז דער ים מיט שוים.
עס טריפט דאָרט מילך און האַניק
אַראָפּ פון יעדן בוים.

דאָס פערד בלייבט שטיין פאַרוואַנדערט
און שאַקלט מיט דעם קאַפּ.
גיט זיך אַ כאַפּ און טרייסלט
דעם קאַפּיטאַן אַראָפּ.

דער קאפיטאן דערשראָקן
שטעלט זיינע אויגן אויס, —
דאָ שפּרינגען די מאַטראָזן
פון טיפן ים אַרויס.

און איידער נאָך אַ רגע
אַן איינציקע פּאַרגייט,
שוין נעמען אַלע לויפן
מיט מיילער אָפּן ברייט.

דער קאפיטאן פון פּאַרנט
און נאָך אים לויפט זיין פּערד,
פון הינטן די מאַטראָזן
מיט זייערע לאַנגע בערד.

זיי לויפן צו די בוימער
מיט אימפעט פון אַ קויל,
און ברייטער נאָך און ברייטער
שפּרייט יעדער אויס זיין מויל.

און איידער נאָך אַ רגע
די אַנדערע פּאַרגייט,
זיי ליגן הינטער בוימער
שוין אַלע אויסגעשפּרייט.

עס טריפט שוין מילך און האַניק
אין יעדן מויל אַריין,
און אַלע קייען באַקסער, —
אַזוי טאַג אויס טאַג איין.

איך בין מיר דאָרט געוועזן
מיט ניינציק יאָר צוריק,
און קלאָר געדענק איך אַלעס.
עס שטייט נאָך פאַר מיין בליק.

כ'האַב אויך פון מילך און האַניק
געטאָן אַ לעק, אַ נאַש.
און אַנגעפילט מיט באַקסער
האַב איך מיר טאַש נאָך טאַש.

עס איז פון יענער צייט שוין
אַ צייט אַזאַ פאַרביי,
נאָר איך האָב נאָך דעם באַקסער
און קיי אים אַלץ און קיי.

עס ווילט זיך אייך אַ שטיקל ?
איז אויב איר האָט נאָר צייט
כאַפט זיך צו מיר אַריבער,
איך וואוין דאָך דאָ ניט ווייט.

מיר וועלן באַקסער קייען,
און אין דער אַוונט־שעה
דערציילן זיך פון צייטן,
וואָס זענען מער ניטאַ.

פון קאַפיטאַן דעם בראַוון
און פון זיין פלינקן פערד,
פון די מאַטראָזן זיינע
מיט זייערע לאַנגע בערד. — — —

פון בוך —

עס איז גארנישט ניט געשען.

דער בלויער נאכטיגאל

... איר ווייסט ניט ? דאָס איז דאָך מוסיע באַלשעם,
אָן אַדלמאן פון ריינסטן בלוט, אַ שררה און אַ זאָנדערלינג.
און אין דער גאַנצער געגנט דאָ איז ער באַקאַנט דורך דעם,
וואָס ער נעמט וועלט און לעבן גרינג.
זיין גוט פאַרוואַלטן אַכצן עקאַנאָמען,
און איינס אין איינס ווי ראַלניקס " ע ק אַ נ אַ ם ".
און ער ? האָט ליב צו קוקן ווי די וועלן שטראַמען.
ליגט גאַנצע נעכט אָפּ ביי דעם קליינעם שטראַם.
קוקט אויף די שטערן לאַנג, און וואָס די לייט
מיט זיין פאַרמעגן טוען, ליגט אים ניט אין זיבען :
מיט הענט פאַרלייגטע אויף דעם נאַקן קענסטו אים געפּינען
אין אַ פּרימאַרגן אין די וועלדער ווייט.

... אין אַט דער שעה דערפילן פרויען
אַזאַ מין איינזאמקייט אין בעט ;
און מיט אַ זיסקייט און פאַרטרויען
די צונג די ליפן זייערע גלעט.

די פיס זיך דריקן איינס צום צווייטן,
די בריסט זיך פורמען גאַטיש אויס ;
די זעל ווערט פריי פון אַלע קייטן
און שוועבט אין פרייד צו אים אַרויס.

און ניט נאָר פרויען. — שאַף און רינדער
דערפילן גלייך, אַז ע ר איז דאָ ;
און זאַנפטער שמייכלען קליינע קינדער
אין דער פרימאַרגנדיקער שעה.

אַרום זיין קאַפּ נשמות קרייזן,
אַ מחנה פייגל צו אים ציט ;
און, קייענדיק, די שעפלעך שפרייזן
אין זיינע זינגענדיקע טריט.

און ער שפאַנט איבער וועגן, שטעגן,
און וואו ער קומט, ווערט אלק באַזעלט. —
ער גייט דעם יונגן טאַג אַנטקעגן,
און מיט אים גייט די גאַנצע וועלט.

...א, ארלעקין, מיין ליבער,
נעם צו מיין טיפסטן דאנק!
עס שטרעמט דאס הארץ אריבער
דיין וואונדערלעך געזאנג.

עס קענען ווערטער דינע
דעם הארצן ברענגען רו;
דיין בלויע קאלאמבינע
בעט פונקט אזוי ווי דו.

ניט בלויז פאר זיך — פאר אלע
א תפילה איז מיין ליד!
ס'איז יעדע פרוי א כלה —
דו וויסט עס, וויסט עס ניט?

ביו ס'ווערט דאס הארץ פארשלאסן,
איז יעדע פרוי נאך גרייט — — —
עס איז איר לעצטער חתן,
זאגט האפמאנסטאל, דער טויט.

גראבט ניט אין טיפסטע טיפן,
איז לייכט בלויז און איז בלוי,
און זע, ווי פיין באגריפן
דער ווינער האט די פרוי.

... בלויז אין דעם ליד פון דיכטער, קאלאמבינע בלויזע,
גרינגפיסיק ווערסטו ווידער ווי אן אינד!
בלויז אין דעם ליד פון דיכטער, קאלאמבינע בלויזע,
דער מינדסטער קנייטש פון דיין געזיכט פארשווינדט!

א, דיכטער, וועלט־רעגירער און באַצווינגער,
פאַראינגט מיין פריינדין, לינדערט איר געמיט!
מיין פריינדינס פנים ווערט באַדעקט מיט קנייטשן,
און קיינער העלפן קען איר גיט!

. . . אין דער ביבל

ווערט פון אַ פּאַלק גערעדט מיט זאַנדערבאַרע זיטן.
באַגנבעט האָבן זיי אמאָל א לאַנד, ניט דורכגעלאָזט קיין הויז,
און מיט דער גנבה לאָזן זיי זיך אין דער וועלט אַרויס.
איר מיינט, זיי גייען שטיל ? ניין, מיט געזאַנג !
און דאָס געזאַנג אלס מוסטער איז ביז היינט פאַרבליבן.
די וויסנשאפט באַשטעטיקט האָט שוין לאַנג :
דאָס איז דער אורשפרונג פון גנבות און פון לידער.

... אַ גרוס צו אייך פון נאַנט און ווייט.
אַ גרוס פון דולצינייען ;
דעם האַרנס גנאָד און הערלעכקייט
גייט ווידער אונז דערפרייען.

באַלד וועלן ווידער ווי אַמאַל
די נאַכטיגאלן זינגען,
אין דעם צעבליטן באַרג און טאָל
וועט אַ געזאַנג פאַרקלינגען.

עס קלינגען ווייך, ווי שניי, ווי פוך
צוריק די אַלטע לידער ;
און צו דעם רייך פון וואוילגערוך
מיר קערן אום זיך ווידער.

אַ, רייך, וואו רייצנדיקער דופט
געפאַנגען האַלט דאָס לעבן ;
און לייכט אזוי ווי דורך דער לופט,
אַרום אונז פיסלעך שוועבן.

און מעג די שנאה זיין ווי שוואַרץ,
דער קאַמף — ניט דורכצוהיפן, —
פאַרויס ! גאַטס נאַמען אין דעם האַרץ,
דער דאַמעס — אויף די ליפן.

... די האַרבע אויגן ווערן טויאיק.
עס נעמען זונען ליפּ נאָך ליפּ ;
קושט אויגן טויאיקע און ליפּן,
אויב אייך איז נאָר דאָס לעבן ליב !

עס פּרילינגען די צאַרטע שולטער,
בויגט לייכט די קעפּ אַראָפּ צו זיי, —
פון אויגן, ליפּן און פון שולטער
טראַגט זיך אַ ריח ווי פון היי.

עס קוקן אָן דיך ראָזע נעגל
אַזוי נאַכלעסיק און פּערווערז ;
אַ, ווייסע שולטער, ראָזע נעגל,
אַ, דו מיין דופּטנדיקער פּערז !

אַ, אויגן טויאיקע ! אַ, ליפּן,
וואָס רייצן ווי אַ רייפע וואונד !
פאַרהאַקטער אַטעם, הייסע ווערטער
און ווייסע נאַכט — אין הינטערגרונט.

... שוואַרץ איז פאַש און רויט איז לענין.
ראָז — קערענסקי, ווילסאָן — גרוי!
זאַל דאָס גוטע יאָר זיי קענען —
איך האָב ליב נאָר בלוי!

הינדענבורג, בריאן, פעטליורא,
ס'אַראַ לאנגווייל ווייט פון זיי!
רייצנדיק איז בלויז לאורא,
בעאטריטשע, דולציניי!

ארלעקין, אַ ליבע דאַמען,
איז מיר ליבער נאָך פון ליב!
זע איך אים, נעמט ס'הארץ מיינס פלאמען
און מיין צונג גייט דורך מיין ליפּ.

אַפט קומט אויס די ליפּ באנעצן:
שטענדיק שטייט ער פאר מיין בליק!
זיינע ווערטער זיינען נעצן
און זיין אַרעם איז מיין וויג.

... דאָס בלויע שיינט
אָדורך דער לופט ;
דער ווייטער ים
פאַר'חלש'ט רופט.

מיין בלויער פריינט,
אַ, מיין פיעראַ,
דיין קאַלאַמבינע
שטייט איצט דאָ !

די ליפן — אַראַנזש
צוגעפאַרבט.
די לאַקן אירע
צוגעקאַרבט.

אַ, בלויער פריינט,
אַ, מיין פיעראַ,
ס'איז די לבנה
אויך שוין דאָ.

אַ, בלויער פריינט,
אַ, קום, אַ, קום !
קום, אַ, קום, אַ, קום,
אום . . . אום . . . מום . . . מום . . .

פון
דער רויטער נאכטיגאל

... געפלויגן די גאלדענע פאווע
איז איבער דעם זאמדיקן וועג.
געפלויגן די גאלדענע פאווע.
און איז שוין אויף אייביק אוועק.

עס שוועבט לייכט די גאלדענע פאווע.
די פאווע האט לייכט דורכגעבליצט.
נאר ס'גאלד פון די פליגל די ברייטע,
האט טיף זיך אין הארצן פארקריצט.

... זי איז שיין
מלא חן.
אירע אויגן
זיינען גלאנציק :
ווייל זי איז ערשט
דריי און צוואנציק.

בלוי די אויגן,
ראז די באק,
קוש איך זי מיר
גאנץ געשמאק.

און ווי בשמים
שמעקט איר לייב,
און זי איז
מיין טרייע ווייב.

זי איז יונג,
און זי איז שיין,
און געהערט נאָר
מיר אליין.

... די צאל פון מיינע יארן
איז פון א דריי און צוויי,
נאר כ'ווייס ניט זייער אַרדנונג,
און ווי צעשטעלן זיי.

כ'שטעל אָפּט די צוויי אַפּריער,
און אָפּט די דריי פאַרויס.
און פון דעם גאַנצן שטעלן
קומט גאַרנישט ניט אַרויס.

וואו ביסטו, מאַמע מיינע,
א. מוטער, וואו ביסטו ?
כ'זועל וועקן דיר פון קבר,
כ'זועל שטערן דיר דיין רו.

א. זאָג, וואָס קומט אפּריער,
די צוויי קומט, צי די דריי ? —
איך הער צוויי פליגל רוישן
און שוועבן לייכט פארביי.

דאָס האַרץ מיינס ציטערט, ציטערט,
עס פלאַטערט ווי א בלאַט :
וואו ביסטו, פאַטער, מיינער ?
אויב כ'האַב דיר ווען געהאַט, —

...זאג, וויפיל צייט אנטלאָפן
איז שוין פון יענער נאַכט,
ווען דו פאַרזייט מיין לעבן
האַסט אין מיין מוטערס טראַכט ?

נאַר קיינער וויל ניט זאָגן,
נאַר קיינער ענטפערט ניט,
און די לבנה טרויריק
ביים ברעג פון אַפּגרונט ציט.

מיין בליק מיט צאַרטער בענקשאַפט
גלעט אירע טריט און גלעט :
ווי אַפט ביסטו געשלאָפן
מיט מיר אין יונגן בעט.

... די שוואַרצאַפּלען צאַפּלען, און די אַקסלען צוקן,
און די ווערטער מיינע פאלן אין אַ קנויל.
לאַז מיך ווידער אין די אויגן דיינע קוקן,
לאַז מיך ווידער הערן ווערטער פון דיין מויל.

האַסט געבעטן: מיינע יאָרן שלאָפן
אין דעם גרויען האַפן פון מיינ מאַן.
קום, באַפריי מיך . . . בין איך אַנגעלאָפן
און באַפרייט דיך פון דעם שווערן שפּאַן.

ווי דער הימלס־האַרן אויסגעבויגן,
ליגסטו הויל אַצינדערט אויף מיינ דיל,
און פאַרשעמטע, צו דער ערד געבויגן,
ווינען דיינע דרייסיק יאָרן שטיל.

צוויי און דרייסיק . . . אין א וויילע שפּעטער
פינקלען, גליען זיי שוין ווי א קויל,
רופן אַן מיך זייער האַר און רעטער,
קושן מיר די אויגן און דאָס מויל.

אַ, ווי אונזער פרייד איז העל געפלאָסן,
ווי דעם דיכטערס וואָרט, אריבער צייט און אָרט!
האַט אומגערן זיך דער כּוּס פאַרגאַסן,
פאַלט אומגערן פון דעם מויל א וואָרט — — —

... אין מיטן פון דעם טאנץ האב איך א קוק געטאן אויף איך,
און ס'האט אין הארץ ביי מיר א לייכט געטאן א ליכט :
ווי ס'רייניקט זיך דאס לייב אין לויפנדיקן טייך,
אזוי וועסטו, מיין הארץ, אין לויב פון זיין געזיכט,
פארגעסן אלץ וואס האט דיר צו דער ערד געשמידט.
אוי, האט רחמנות אויף מיר, האר ! איך ווער דערשטיקט !
דערהרגעט מיך ! א, פליגען ווייסע פון געמיט,
דעם לעצטן פעדער אייערן האט ס'לעבן אויסגעפליקט,
און נאקעט שטיי איך און איך ברעך דעם קאפ
אן דער פארמאכטער טיר, וואס הינטער איר איז שוין
ניטא קיין וועג צוריק.

... איך האָב געזאָגט : ווען כ'האָב אַ קוק געטאָן אויף אייך.
האַט מיר אין האַרץ, האָב איך געזאָגט, אַ שלאָג געטאָן אַ ליכט.
איך האָב געזאָגט, ווי ס'לייב אין לויפנדיקן טייך
ווערט ס'הארץ מיינס ריין אין אייער אנגעזיכט.

האַט איר דען ניט פון ערשטן טאָג,
וואָס איך קען זיך געדענקען דאָ אין הויף,
געהאַלטן איבער מיר מיט גנאָד די וואָג
פון אייער צערטלעכקייט און אייער וואוילגעפיל ?

... דײן צונג איז לענגער פון דײן צאָפּ.
און מאַלסט אזוי מיט אים, אז כ'קען דײך ניט פאַרשטיין!
עס וואָלט זײן וואויל, ווען זאַלסט באוועגן איצט דײן צונג
צום טאַקט פון מײנע טעג: און אײך בין שוין ניט יונג.

... קארב איין רייפן דינע
אין דער לופט, מיין פוס!
פונקען קופער גרינע,
ווי אַ פייער־גוס,
זאָלן זיך צעשלאַגן
אַן די הערצערס אייז.
איך מיט דיר זיך טראַגן
זאָל אין פייער קרייז.

... און ניט נאָר דאָס. כ'געדענק נאָך קלאַר אַצינד,
 וואָס האָט דערנאָך פּאַסירט: עס איז געווען שוין שפעט
 אין הערבסט. די וועלקייט, וואָס ליגט אין דעם רויטן בלאַט,
 באַפּאַלן איז די אַרעמס אייערע: איר זייט געוואָרן מיט מיר זאָט.
 דאָך האָט איר ניט פּאַרשטויסן מיך צום טויט,
 אין קעגנטייל, איר זייט נאָך צערטלעכער געוואָרן.
 אום פינקטלעכער צו זיין: די וועלקייט האָט געבוירן
 אַ קרענקלעך זיסע צוגעבונדנקייט.
 ניט עקל, ניין, נאָר איבערזעטיקייט,
 וואָס גרענעצט ערגעץ זיך מיט עקל פּאַרט.
 איז אין דער איבערזעטיקייט געלעגן.
 ווי קלאַר געדענק איך עס. ס'איז אייער איטלעך וואָרט
 מיט פּרישקייט, ווי אמאָל, געקומען מיר אנטקעגן.
 נאָר איבערזעטיקט, מיד, געוואָרן זיינען אייערע גלידער,
 ווען צוגערוקט האָב איך זיך שטיל צו זיי:
 ניט איך, נאָר בלויז מיין לייב געוואָרן איז אייך מיטאַמאָל דערווידער,
 און דאָס באַליידיקט ניט און טוט ניט וויי.
 ווייל קיינער קען זיין קערפּער ניט באַפעלן,
 וואוהין ער זאָל זיך רייסן און צו וואָס.
 ניט אמת, האָר?

פון
שיפע זיבעלע

... און ווער עס וויל זיך שלאָגן,
זאל שלאָגן זיך, ווי דען!
נאַר זאלן פונקען יאָגן,
אַז זיין זאל וואָס צו זען!

און אויב דיר ווילט זיך רוען,
טאָ רו דיר אין גאַטס לויב!
דאָס לווילעכע ניט־טוען
זאל זיין דיין טיפע הויב.

מיר וועלן דיך באַזינגען
אין פערזן, ריטם, ריים. —
ביינאַכט די פעלדער קלינגען,
דאָס קומט די שאַף אַהיים.

דזשימי פון סקאטלאַנד יאָרד

*

* *

... פון וואָס ווערט אַ ליבע געבאַרן?

פון שמועסן, זינגען און לאַכן!

אין אונזער שפּיל דעם נייעם

איז דאָ די אלע זאכן.

מיר האָבן צוגעגרייט אויך

פיל זעלטענע מתנות:

האַלב צוגעשנירטע אויגן

און אַקסלען, בלייך ווי לבנות.

מיר האָבן צוגעשפיצט אויך

ביי יעדן דאָס באַגערן:

דו ווילסט די שאַנסאַנעטע

זאַל דיר, בלויז דיר געהערן?

ניט פּרעג קיין קשיות, נעם זי,

קענסט נעמען אויך א צווייטע,

זיי פאלן, רייפע פלוימען,

אין אַרעמס אויסגעשפּרייטע.

... נאָר בעסער ניט באַגערן,
ניט וועלן, ניט פארלאנגען,
ווייל דער וואס וויל, דער קען נאָך
דעם הימל אויך דערלאנגען.

און קאַלט איז אינם הימל,
מען קען פאַרפראַרן ווערן.
דער שאנסאַנעטעס מיילכל
איז ווארעמער פון שטערן.

דער שאנסאַנעטעס שמייכל,
ווען האלב זיך אויגן שליסן. —
ווען פאלן וועט דער פאַרהאַנג
קומט הינטער די קוליסן.

א... ליבסטער, ליבסטער, ליבסטער,
דו ביסט אינגאנצן בלינד!
און זעסט ניט, אז שוין וואָכן
בין איך גיט מער א קינד!

כ'בין זיבעצן געוואָרן,
און ווער באַלד אַכצן יאָר.
און זע, ווי די לבנה
קושט מיינע פיס און האָר!

געקושט פון דער לבנה,
געקושט, געהאלזט, געגלעט
ווערט בלויז א פרוי, וואָס האָט שוין
געטיילט אַמאָל איר בעט.

... וועלכעס מיידל ס'נעמט אַ בחור,
איז ניט ווערט א דרייער,
ער וועט גיין אין דער מלחמה
אין דעם ערשטן פייער.

און דאָס האַרץ אירס קלאפן, קלאפן
וועט פאר פיין און ווייטיק,
דאָס איז אמת, אונטער אייכל,
ווי ס'איז איצטער פרייטיק.

און א מיידל אָן א בחור
איז ניט ווערט א גראָשן,
ס'וועט איר לעבן, ווי א ליכטל,
ווערן אויסגעלאָשן.

וואָסזשע טוט מען, קענסטו אפשר
מיר אַן עצה געבן ?

ס'דאַרף אַ מיידל צוויי בחורים
נויטיק ווי דאָס לעבן.

איינער אויפן שלאכטפעלד וועט זיך
מיטן שונא שלאָגן,
און דער צווייטער וועט זיין לעבן
איר אנטקעגן טראָגן.

... זידיק און גרין איז דאָס גראָז, וואָס איך טרעט.
און ווי דאָס וואָרט דיינס, אַזוי איז עס פילבאַר,
בלויז נאָר דער עפּלבוים הינטער מיין פלייצע
שטייט אַ באלאָדענער רואיק און שווייגט.

... די מלכה האָט געלאָזט דעם שלעפּ דעם לאַנגן פּאַלן,
דעם קאַפּ נאָר אויפגעהויבן איבער אלע קעפּ.
ווי ווערטער פאַרבלאַנדזשעטע, טויזנט וואסאלן
גייען שווייגנדיק מיט איר אַראָפּ די טרעפּ.
אַנטקעגן איר דער פּאזש איז אַנגעקומען
און אַפגעשטעלט זיך. גרייט צום וועג.
ער האָט אין דעם בליק פון דער מלכה פאַרנומען,
אַז אים איז באַשערט איצט צעטראָגן,
דורך בערג און דורך טאַלן צעטראָגן,
די פינצטרעק בשורה פון טויט.

די מלכה האָט איר טראָט אַ ווייל פאַרהאַלטן, —
עס ווערן וואָך די חושים פונם פּאזש,
ער האָט אין דעם גוף פון דער מלכה פאַרנומען
אַז אים איז באַשערט איצט צעטראָגן,
דורך בערג און דורך טאַלן צעטראָגן,
די ליכטיקע בשורה פון פרייד.

...אמאל איז געווען אַ מעשה,
די מעשה איז גאַרניט פריילעך,
די מעשה הויבט זיך אָן
מיט אַ אידישן מלך.

דער מלך איז לאנג שוין געשטאַרבן,
ליגט אונטער א בערגל מיט ערד.
צוזאַמען מיט אים ליגט באגראָבן
זיין פאַנצער, זיין שפיז און זיין שווערד.

ער האָט אין דעם לעבן דעם קורצן
זיך קיינמאל פון זיי ניט געשיידט.
האַבן זיי אים אין קבר,
אין פינצטערן קבר באגלייט.

נאַר וואו איז די מלכה די יונגע
מיט אירע טיף־קופערנע האָר ?
דאָס איז שוין ניט מערער קיין מעשה,
דאָס איז שוין די פינצטערע וואָר !

אַ שענקל, האלב נאקעטע פרויען,
מאַטראָזן, אַ שמוציקער פאַרט —
און וואו ס'איז די מלכה, די יונגע,
זאַל בעסער שוין בלייבן א סוד !

... גיי ניט אָוועק, פּרינצעסין,
גיי ניט צו ווייט אָוועק,
דו קענסט אמאָל פּאַרגעסן
צוריק אַהיים דעם וועג.

דו וועסט ווי שלמה זיינען
און רייסן זיך די האַר,
און אַלע וועלן מיינען,
דו ביסט משוגע גאָר.

אַ מלכה וואָס טוט וואַנדלען,
איז אויף דעם אָפּגרונדס ראַנד,
זי וועט זיך נאָך פּאַרוואַנדלען
אין איינער פּונם לאַנד.

... היט אָפּ דאָס בלוט, דאָס בלויע !
און זאָגט עס אָפּן, דרייסט :
ס'מאָכט העל די טעג, די גרויע
דאָס ריטערטום פון גייסט !

היט אָפּ דאָס וואָרט דאָס צאַרטע !
געדענקט : פון אייביק אָן
געוועזן איז ל'ארטע
פון אונזער צעך די פאָן !

. . . ס'האָט איר האַנט

אַ גלעט געטאַן זיין פנים, און געקוקט
האָט זי אויף אים מיט אירע ווייסע ציין
און האלב פאַרשנירטע אויגן. טרויעריק
געוועזן איז איר האַב און גוטס : איר לייב.
און דינער ? פונקט ווי אלע-מאַל. און ער
האָט לייכט א צי געטון צו זיך איר קאַפּ.
פאַרוואָרפן אָן אַ זייט, און מיט זיין צונג
אַ פיר געטאַן דורך אירע ליפן גיך.
עס האָבן דעמאַלט זיך געעפנט ברייט
די אויגן אירע, און א זעטיקייט
האָט זיך באזעצט אין ווינקלען פון איר מויל.
און ווארעם שטייט זי נעבן אים, ווען ער
(פאַרטראַכט און טרויעריק) איר פנים גלעט.
ער זאָגט :

„ווער דאַרף עס האַבן, זאָג, צו וואָס ?
איך ווייס אליין ניט, צי איך וויל עס טאַן.

עס איז איצט אין דער מאַדע וויצלען זיך
אויף דעם, וואָס איז אַלטמאַדיש, און די קונסט,
יא, קונסט פאר קונסט איז פאר בטלנים בלויז“.

זי שנירט די אויגן ווידער איין און זאָגט :
„און דו האַסט מורא זיין א בטלן, יא ?“
די פינגער אירע פירט זי דורך זיין האַנט,

זי ווייסט : עס שטרעמט אצינד פון איר דאָס בלוט
און פליסט אין אים אריין. ער ווייסט עס ניט.
פאַרנעפלט איז זיין פנים און זיין קול :

„יא, קונסט פאר קונסט, דאָס איז דער אלטער קרייץ,
ער שטייט אין מיטן פון דער וועלט.“

ער זאָגט

איר אויך, אז גרייכן קען אים יעדע האַנט,
נאָר זעלטן שטרעקט זיך אויס צו אים א האַנט,
און רואיק שטייט דער אלטער קרייץ און וואָרט.
עס טרעפט אַמאָל זיך, איינער הויבט אים אויף
און לאָזט זיך מיט אים גיין. ער גייט ניט ווייט.
ס'איז שווער דער קרייץ און שווער געקרייציקט זיין,
ווען קיינער שטייט ניט און באַוואונדערט ניט.

... אויב תחינות העלפן גיט, וואָס וועט שוין ?
 מען קען אָן תחינות גיט באגיין זיך.
 וואָס ווערט פון שטארקסטן קאמף און שלאַכט,
 אויב גיט אָן אָנגעשריבן בלעטל,
 אַ סטימולאנט פאר מידע שרייבער,
 פאַר רעדנער פיפיקע — א ווענדונג,
 און פאר דער בריוונדיקער יוגנט
 אַ גרייטער תירוץ פאר קרבנות.
 ס'איז אונזער וואונדערלעכע וועלט
 צעטיילט אויף הענקער און קרבנות.
 בשלימות האקט דער הענקער קעפ
 און ווארעם בלוט איז זיין באלוינונג.
 נאָר טיף אין הארצן חלומט ער,
 אַז ער וועט זוכה זיין ביי גאָט.
 און קעפ אזויפיל וועט ער האַקן,
 אַז דער געשיכטע־שרייבער וועט
 געצוואונגען זיין דערמאָנען אים.
 און די קרבנות חלומען
 פון לאַרבער קרענץ און פון פאַרערונג.
 צו וואָס, זאָג, מאכן נאַריש זיך
 און טראַכטן וועגן עפעס אויפטאָן,
 ווען אַלעס איז פאַרויס באַשטימט,
 און יעדער איינער האָט זיין ראַלע.

... עס איז א מעשה אַנומלט פאַרלאַפן,
עס האָט זיך א מעשה אנומלט געטראָפן,
די מעשה געווען איז אַזוי און אַזוי :
אַ מאַן איז אוועק, האָט פאַרלאָזן זיין פרוי.

פאַרוואָס און פאַרווען, ווער קען וויסן און זאָגן ?
עס איילן חדשים, די יאָרן זיי יאָגן,
און גרויס איז דער ווייטיק, די חרפה איז טיף :
ער האָט איר צומאָל ניט געשריבן א בריוו.

געקרייזלטע האָר זיינען גלאַטער געוואָרן,
דער שייך פון די אויגן איז מאַטער געוואָרן. — — —

...א, האָב רחמנות, טרייב ניט
דאָס שיפל פונם ברעג.
דו קוק זיך איין: לבנה
אין מיטן האָט אַ פלעק.

עס איז א שלעכטער סימן, —
קומט בעסער גלייך צוריק:
ס'וועט איינער היינט זיך טרינקען,
צי הענגען אויף אַ שטריק.

דער פלעק ווערט טיפער, ברייטער,
שלינגט די לבנה איין.
דערמאָנט זיך אָן דעם שיפער,
דעם שיפער פונם רהיין.

אינהלט

1915-1911

11. וועק מיך ניט
12. א ווייטער דורף
13. פון זיינע טריט
14. איך בין דאך, ערד
15. גאט פון אברהם
16. כ׳בין ביי דינע פיס געזעסן
17. דער הימל פאר א רעגן
18. פאל אויף מיין הארצן
19. כאטש א רגע פארן טויט

ליבע:

20. ווען ס׳נעמט פארנאכט די זון צעפלאמען
21. די ציטערדיקע שויבן ווערן קאלטער, גרינער
22. שטיף לאַמיר אלע פארשווינדן
23. פארכישופט איז דאָס ראָד
24. און פירסטו אונז וואו לעבן בליט
25. קומט דער ליבער זומער
26. געבעט פון א מיידל
27. וידוי

דערנער:

28. Warum sind denn die Rosen so blass?
29. אוי, די אויגן מיר פארדעק
30. אין דער פינצטער זיינען דינע אויגן
31. זיינען מיר אלע געבאָרן אָן ווילן
32. ס׳נעמט אָוונטן
33. ווען ס׳נעמט די ווינטער-זון
34. פאר אלעס זאָלסטו מיר פארגעבן
35. פארשפרייט איבער מיר דיין גענאָד

מידעלשע געזאנגען :

1. איך קוק אלץ אויפן זייגער..... 36
2. דו ניט צייל נאָר מיניע יאָרן 37
3. אוי, ווי ס'פלאַמט מיין אויער 38
4. ניין, איך גלויב ניט 39
- ווינטער-פאַרנאַכטן 40
- עפילאָג 41

ג א מ ע ן :

1. איך וואָלט געסויפט אַ פּערד 42
2. טו איך מיר די שטיוול אויס 43
3. איך וויל נאָר נישט 44
4. עס וועקט זיך וואו אַ שטילער שיין..... 45
5. וואו ערד און הימל קומען זיך צוזאמען 46
- איך, דאָס פאַלק און די קעלנערינס..... 47

פ ע ר ז ן :

1. און ווערט אונזער לעבן אלץ בלאַסער 48
2. פאַר די קליינע קינדערס וועגן 49
3. און מיר גייען דיר אַנטקעגן 50
4. איך קען ניט געבן, גאָט, גיב דו 51
5. אַליו-ליו-ליו, האַרץ מיינס 52
6. ס'זינקט אַ האַלבע וועלט אין טרערן..... 53
7. שאַפן מיר יום-טובים אָפּ 54
8. גענאָד צו אייך און פּרידן..... 55
- און שטיל 56

פינף לידער :

1. נענערינס 57
2. אויסגעגאַסן אויפן דיל 58
3. דינסטיק 60
4. אין דער יונגט זיינען מיידלעך 61
5. עס זיינען מיניע לידער 62
- ביז 63
- אַט אַזוי, אַזוי, אַזוי 64

וואונדערבארע פערזן :

1. טרויעריק 67
2. אויגוסט 28, 1915 68
3. ! 69
4. מיינע זעליקייטן 70
5. היינט אָוונט 72
6. מיין ליבער ר. אייזלאַנד 74

צום לאַנד פון פרידן :

1. איך ניי צוריק 76
2. איך פאַל פאַר אייך 77
3. טרויעריק איז מיין נשמה 78
4. ס'איז קאַלט 79
5. אָ, ווייסער פעברואַר 80
6. האַלב פינצטער אין טעאָטער 81
7. ווארהאפטקייט 82
8. הערט אויס אָט די רייד מיינע 83

זעקס לידער :

1. ערשט איצט האָב איך דערפילט 84
2. אַ פרימאָרגן שפּאַציר 85
3. ווי דורך גרין-באַגראָזטע פעלדער 86
4. אין על 87
5. אַ קליינער פאַרק מיט ווייניק בוימער 89
6. אודאי ווייס איך 91

1916 - 1918

אידישע מאַטיוון :

1. מיר און זיי 95
2. זאַלסט פּאָטער און מוטער 96
3. ווען ס'גייט א קינד 97
4. וואַכט אויף! וואַכט אויף! 98
99. פריילעך ווערט אַזוי
100. וואונדערבארע ווערטער 100
101. עס בילן אין דרויסן די הינט 101
102. עס איז ניט קאַלט 102
103. יולי טעג 103

104	א גרויסע פור מיט האַלץ האָב איך . . .
105	די ברייטע העל-פארגראָזטע גענט . . .
106	ס'איז הייס אין שטוב . . .
	איך און מיין הונט :
107	1. פון דרום וויען ווינטן
108	2. דו גייסט אַרום זיך, ליאַ
109	פאראַנען לייט . . .
	דו מיין ניטדאַאיק גליק :
110	1. אַ, וויג מיר, וויג מיר, וויג . . .
111	2. פאראַנען ווערטער . . .
112	3. ווער פירט די אַלע שיפן . . .
113	4. פאַר אונזער חרוב איריש לעבן . .
114	די רויטע פאַן
115	א נעבעט
116	א היינטיק וויג-ליד
117	א דייטשע שוויסיקע קאסע
118	די מאַטראָזן
119	בעלגיע
120	צו בריטאַניע
121	אַדע
122	אויב קריג איז קריג
123	און דיסקוטירנדיק ביים טיש . . .
124	ניט מיר !
125	אין דער גרויסער שעה
127	פארן זיג
128	דו ביסט פאַרביי מיר דורכגעגאַנגען
129	אַוונט אין קעלער
130	דיינע פיס . . .
131	צו אַ דאַמע אין אַ גרויסן הוט
132	א נעבעט
133	אַקטאַבער
134	אין קינעמאַטאָגראַף
135	נלייך ווי קינדער אין אַ ראָד . . .
136	צו . . .
137	נשמה מיינע
138	איז דער הייליקער בעל שם טוב . . .

1924 - 1919

143.	אין על
144.	אין קעלער
145.	אין סאָבוויי
146.	מלכה שבת
147.	א הימן
148.	ענדע יולי, קוני איילאנד
149.	מיט וויפיל טרויער . . .
150.	צום טשעכאנאווער
151.	א, וויפיל ריהות
152.	גלידער
153.	אין יולי מאָרנן
154.	דער סטריקאווער
155.	די סטריקאווער רביצן
156.	ביים געזענענען זיך מיט די באַשיידענע „הײען און שטומע „ע״ס.
157.	איך האָב געוואַרט און דו ביסט ניט געקומען
158.	אין אלבאם פון פריילין . . .
159.	קליינשטעטלידיקע ווייבער
160.	פיין-היל
161.	איך האָב צו אייך אַ גרויסע טובה, ברירער . . .
162.	דאָס קליינע חזיר'ל
163.	פעברואַר אָונט
164.	ווי קאַלט און אומ'רחמנות'דיק איז די נאַטור.
165.	וואָס דאָן-קיכאַט האָט געפילט ווען מען האָט אים אויסגעלאַכט
167.	דאָן-קיכאַט
168.	דאָן-קיכאַט'ס קלאַג-ווערטער
	זייער אַ וואונדערלעכע מעשה פון דעם רבין ר' אלימלך פון ליזשענסק
169.	און דעם רבין ר' נפתלי פון ראַפשיץ
	זייער אַ וואונדערלעכע מעשה פון אַ רבין און אַ רביצן, וועמעס נעמען
172.	מיר טאָרן ניט מפרסם זיין צוליב אַ סיבה, וואָס יעדער איינער ווייס.
	דער ווייסער לאם :
173.	1. די לעצטע נאכט מיט דער מאַרקיוון
174.	2. געפלוין די גאַלדענע פאווע
175.	3. פון יונג פארהייראטע פרויען
176.	4. לבנה ליגט אין פענצטער

177.....	5. ווען דו זאָלסט וויסן, בת-טובים
178.....	6. עס זיינען שיין ...
179.....	7. א פיש ביי דעם עק אָנגעהאַלטן

1925 - 1937

די גאַלדענע האַרף :

183.....	1. די דיכטונג
185.....	2. דאָס ליד פון מירן פּאַרצעליי
187.....	3. דער פוס אין רוים
188.....	4. דאָס ליד פון פּאַרלאָרענעם לייב
189.....	5. אומעטום איז הימל
190.....	6. דאָס ליד פון גרינ-בלויע קרעלן
192.....	7. דאָס ליד פון ווייסן ציגעלע
193.....	מאַרקזין פּאַמפּאדור
195.....	מידלעך ווי האַלבע לבנות
196.....	מאַרקזין באַטאוויים
197.....	ברויט און וואַסער
198.....	א טרויעריק ליד
199.....	דאָס ליד פון נאָטס קנעכט ישראל בעל שם טוב
200.....	אין שענק
201.....	אויף וואָס שרה בת-טובים פּטרט אירע טעג
202.....	מאַן און ווייב
204.....	אין נעץ פון דער לבנה
205.....	דיין צאַרטע דורכזיכטיקע הויט
206.....	איבער זיבן ימים
207.....	די פּאַרצעלייענע מאַרקזין
208.....	סענטימענטאַלע פּערזן
209.....	אין אָנפאַנג איז געווען דאָס וואָרט
210.....	די באַלאַדע פון די נאַקעטע ברייאַנטן
213.....	מיין טעסטאַמענט
215.....	איך בין דער מאַן פון ליד
216.....	דיכטונג
218.....	א ליד
219.....	די מוזע
221.....	די באַלאַדע פון פּאַרנעפּלעטן גלאָז

- 222..... צו חיהילע לאנדוי
- 223..... די באַלאַדע פון די זענל-שיפן
- 224..... אויף דעם טויט פון א רוסישן דיכטער
- 225..... עס אָטעמט יעדער ווינקל פון דער ערד
- 226..... פּאַקסימיל
- זייער אַ וואונדערלעכע מעשה פון אַ בראַוון קאַפיטאַן, אַ ווייס פּערד
- 229..... און דריי הונדערט מאַטראָזן

119 בוד

עס איז גאַרנישט ניט געשען

119

דער כלויער נאַכמיגאַל :

- 237..... איר ווייסט ניט ?
- 238..... אין אַט דער שעה דערפילן פרויען.....
- 239..... אַ, ארלעקין, מין ליבער
- 240..... בלויז אין דעם ליד פון דיכטער
- 241..... אין דער ביכל
- 242..... אַ גרוס צו אייך פון נאָענט און ווייס
- 243..... די האַרבע אויגן ווערן טויאיק
- 244..... שוואַרץ איז פּאָש און רוים איז לענין
- 245..... דאָס בלויע שיינט

119

דער רויטער נאַכמיגאַל :

- 246..... געפלוין די נאָלדענע פּאווע
- 247..... זי איז שנין
- 248..... די צאָל פון מינע יאָרן
- 250..... די שוואַרצאַפּלען צאַפּלען
- 251..... אין מיטן פון דעם טאַנץ
- 252..... איך האָב געזאָגט
- 253..... דיין צונג איז לענגער פון דיין צאַפּ
- 254..... קאַרב איין רייפן דינע
- 255..... און ניט נאָר דאָס, כּינעדענק נאָך קלאַר אַצינד

119

שיפע זיבעלע :

- 256..... און ווער עס וויל זיך שלאָגן

דזשימי פון סקאטלאנד יארד :

- 257..... פון וואָס ווערט אַ ליבע געבאָרן ?
- 258..... נאָר בעסער ניט באַנערן
- 259..... אַ ליבסטער, ליבסטער, ליבסטער
- 260..... וועלכעס מיידל סינעמט אַ בחור
- 261..... זידיק און גרין איז דאָס גראָז ...
- 262..... די מלכה האָט געלאָזט דעם שלעפּ ...
- 263..... אַמאָל איז געווען אַ מעשה
- 264..... גיי ניט אַוועק, פרינצעסין
- 265..... היט אָפּ דאָס בלוט, דאָס בלויע !
- 266..... ס'האָט איר האַנט
- 268..... אויב תחינות העלפן ניט ...
- 269..... עס איז אַ מעשה אַנומלט פאַרלאָפּן
- 270..... אַ, האָב רחמנות, טרייב ניט

